

Täysistunto

Torstai 22.5.2025 klo 16.00—19.56

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.56.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—18.00) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (18.00—19.56).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
opetusministeri Anders Adlercreutz
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevalle ministerille.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys Suomen toimista Gazan tilanteen ratkaisemiseksi (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 84/2025 vp

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Ihmisten kärsimys Gazan kaistalla on jo ylittänyt kaiken ymmärryksen — se on suoraan sanoen sanoin kuvaamatonta. Pienet lapset, jopa vastasyntyneet, näkevät nälkää, vedestä on pulaa, lääkkeitä ei ole. Jo yli 50 000 ihmistä — suurin osa heistä siviilejä — on kuollut Israelin armeijan säälimättömissä iskuissa. Hamasin terroriteot ovat vastenmielisyydessään täysin tuomittavia. Samalla mikään ei oikeuta nälän käyttämiseen aseena lapsia ja viattomia ihmisiä kohtaan.

Nyt Israelin äärioikeistohallitus on ilmoittanut valtaavansa koko Gazan ja siirtävänsä väestön kolmansiin maihin. Kyseessä on yksiselitteisesti kansainvälisen oikeuden vastainen toimi, rikos, sotarikos.

Arvoisa pääministeri, tekeekö Suomi omalta osaltaan kaikkensa, että tämä verenvuodatus, humanitäärinen kriisi ja kärsimys saadaan vihdoinkin loppumaan [Puhemies koputtaa] ja jotta nämä sotarikokset saadaan estettyä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kysymys on erittäin tärkeä ja oikea. Se, mitä Gazassa, Lähi-idässä, tällä hetkellä tapahtuu, ja nimenomaan Gazassa, on jotain aivan sietämätöntä. Se ei ole mitenkään oikeutettua, olkoonkin, että Hamas aloitti ja Hamas hyökkäsi, mutta se, mitä me nähdään tällä hetkellä, on rikos ihmisiä vastaan, ihmisyyttä vastaan ja kansainvälistä oikeutta vastaan. Väestön pakkosiirtosuunnitelmat ovat yksiselitteisesti sotarikoksia. Ei hallitus eikä Suomi, me emme tätä hyväksy, me tuomitsemme sen. Hallitus vaatii välitöntä humanitäärisen avun perillepääsyä Gazan alueelle. Ihmisiä ei voi näännyttää nälkään. Me vaaditaan välitöntä tulitaukoa. Me vaaditaan panttivankien vapauttamista ja rauhanneuvottelujen aloittamista tavoitteena kahden valtion malli ja kestävä rauhantila Lähi-itään. Sitä, mitä me tänään näemme, ei voi sietää, ja me teemme kaikkemme, että tämä tilanne saadaan oikenemaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.03 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että koko kansainvälinen yhteisö nyt reagoi tiukasti. Se, mitä siellä on nyt tapahtumassa, on täysin anteeksiantamatonta, ja tätä ei voi katsella sivusta.

Onneksi kansainvälinen yhteisö on nyt heräämässä ja reagoimassa entistä vahvemmin. Ainoa kestävä tie on saada aselepo. Ainoa kestävä tie on päästä kahden valtion malliin.

Ranska on yhdessä Saudi-Arabian kanssa lähtenyt tässä liikkeelle ja käynnistänyt prosessin, jonka tavoitteena on palauttaa kahden valtion malli ja saada tämä ainoa kestävä ratkaisu, ja hakea maita, jotka vielä eivät ole tunnustaneet esimerkiksi Palestiinaa tai myös-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

kään Israelia, kesäkuun kokoukseen New Yorkissa. SDP on vaatinut jo pitkään, että Suomen pitäisi lähteä tässä nyt liikkeelle Palestiinan valtion tunnustamiseksi.

No, nyt on aivan ratkaisevaa, mitä tässä nyt tekevät ne maat, jotka eivät vielä ole tunnustusta tehneet, ja Suomen rooli nyt voi olla tässä aivan keskeinen. On hyvä, että Suomi tukee tätä prosessia, mutta, arvoisa ulkoministeri, [Puhemies koputtaa] onko Suomi valmis kesäkuussa, mahdollisesti yhdessä muiden EU-maiden kanssa, ilmoittamaan Palestiinan valtion tunnustamisesta? Sillä voi olla ratkaiseva merkitys tämän prosessin kannalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.05 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On toden totta niin, että ainoastaan kahden valtion malli voi taata Lähi-itään turvallisuuden ja rauhan. Toistaiseksi näyttää siltä, että olisimme siitä erittäin kaukana, mutta sitäkin taustaa vasten on kovin tervehdittävää, että Ranska ja Saudi-Arabia ovat aloittaneet tämän prosessin, jonka puitteissa on tarkoitus tosiaan koota yhteen maita, jotka eivät ole tunnustaneet Palestiinan valtiota, mutta sitten myös maita, jotka eivät ole tunnustaneet Israelin olemassaoloa ja Israelia valtiona, ja hakea ratkaisuja ja ehtoja sille, mitkä voisivat olla edellytykset toisaalta sen kahden valtion mallin toteutumiselle mutta myös sen johdannaisena valtioiden tunnustamiselle ja kansainvälisten suhteiden normalisoimiselle. Me seurataan tätä prosessia tiiviisti ja ollaan kumppanien kanssa yhteistyössä tätä valmistelemassa, ja katsotaan, missä tilanteessa ollaan kesäkuussa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.06 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme nyt keskellä aivan valtavaa humanitaarista kriisiä. Kyllä Israelilla on ollut oikeus puolustautua Hamasin terrorismilta, mutta ei tällaista voi kukaan hyväksyä. Etninen puhdistus on aivan jotain mahdotonta. Me emme voi hyväksyä väestön pakkosiirtoja. Meidän tulee toimia kaikin tavoin, kuten te sanoitte, pääministeri, pistää kansainvälistä painetta, jotta Israel luopuu aikeistaan, ja se, missä me voimme vaikuttaa, olisi Palestiinan tunnustaminen.

Eilen tasavallan presidentti totesi, että tunnustaminen on vain ajan kysymys ja jos muita maita liikkuu — Ranska, Iso-Britannia — niin Suomikin on historian oikealla puolella. Kauanko Suomelta vie olla historian oikealla puolella? Mitä maata te, pääministeri, odotte, että teidän hallituksenne tunnustaa Palestiinan? Vai onko kyse siitä, että te ette saa hallituksestanne asiasta yksimielistä näkemystä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin se kannanotto, jonka valtionjohto antoi tähän tilanteeseen pari päivää sitten, oli täysin hallituksen linjojen mukainen ja näin ollen kaikkien hallituspuolueiden linjojen mukainen — tässä ei ole kahta kysymystäkään niistä periaatteista, mitä sillä haetaan.

Minusta ulkoministeri kuvasi erittäin hyvin tätä kahden valtion mallin ratkaisua ja edellytyksiä sinne pääsemiseksi, ja sen eteen meidän pitää tehdä töitä. Se on Suomen pitkäaikainen tavoite, se on se, millä se kestävä rauha sinne alueelle saadaan, ja tietenkin edellytysten sille, että siellä on kaksi valtiota, pitää olla olemassa.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Tällä hetkellä Israel tuntuu tekevän muun muassa tällä väkivallalla ja pakkosiirroilla tietä sille, ettei ole mitään kahta valtiota kohta olemassa. Siksi se tilanne pitää saada siellä rauhoittumaan. Rauha — tulitauko, ja sen jälkeen prosessit käyntiin. Meidän pitää tukea Palestiinaa, jotta on edellytykset kahden valtion mallin tunnustamiselle ja Palestiinan tunnustamiselle. Mutta se vaatii nyt tämän kansainvälisen yhteisön työn, ja se työ on käynnissä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys Suomen toimista Gazan tilanteen ratkaisemiseksi (Timo Furuholm vas)

Suullinen kysymys SKT 85/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.08 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Oikea aika tunnustaa Palestiina on nyt. Israelin täysin suhteettomat, ylimitoitetut ja epäinhimilliset sotatoimet Gazassa ovat jatkuneet jo puolitoista vuotta. Silmiemme edessä tehdään kansanmurhaa, ja Israel käyttää aseenaan myös sitä, että palestiinalaisia siviilejä — naisia, lapsia — nälännytetään hengiltä, puhumattakaan siitä, että Israel on jo vuosikymmenien ajan syyllistynyt Palestiinan alueella laittomaan miehitykseen ja apartheidipolitiikkaan, joka kaventaa palestiinalaisten tilaa ja oikeuksia.

Puolustusselonteon mukaan puolustusmateriaaliyhteistyössä Israel on yksi Suomen olennainen kumppani. Ministeri Häkkänen, näettekö te todella, että Suomi voi tehdä tällaisen maan kanssa yhä syvenevää puolustusyhteistyötä ja käydä asekauppaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Puolustusministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.09 Puolustusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne Lähi-idässä on erittäin surullinen, ja siellä on ihmisyyden ja ihmisarvon loukkaaminen joka päivä nyt läsnä, kuten me hyvin näemme. Hamas on aloittanut toimintoja, ja Israel syyllistyy myös nyt itse näihin toimintoihin.

Edellisen vaalikauden aikana on tehty merkittäviä Suomen puolustuksen suorituskykyyn liittyviä hankintoja israelilaisilta yrityksiltä. Näitä kauppia ei ole lähdetty perumaan. Siitä on valinnut myös aika laaja yhteisymmärrys näiden Suomen ilmapuolustusta parantavien järjestelmien osalta. On siihen liittyvää koulutusyhteistyötä ja muuta, ei mitään sen ihmeempää. Näiden järjestelmien peruminen taas aiheuttaisi Suomen puolustukselle merkittäviä ongelmia, joten sen takia ei ole lähdetty muuttamaan näitä edellisen hallituksen päätöksiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

16.10 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, Suomi on oikeusvaltio, ja meidän jos kenen tulee pitää kiinni sopimuksista, kansainvälisistä sopimuksista ja kansainvälisestä oikeudesta. Se on aina pienen maan etu. Pohjoismaista Norja on edennyt ja tunnustanut Palestiinan, kuten myös Ruotsi, meidän lähimmät kumppanit, joten kysyn vielä teiltä: miksi Suomi ei voisi edetä?

Lisäksi kysyn: Miten Suomen humanitäärinen apu? Oletteko te valmis lisäämään sitä tässä tilanteessa, kun tarve on suunnaton? Onko hallitus valmis kutsumaan niitä lapsia tänne sairaalaan? Tätä esitin jo aiemmin, en ole saanut vastausta. Aiotteko te toimia?

Ja, arvoisa pääministeri, te olette eurooppalainen päämies. EU:lla on paljon työkaluja: kaupan työkaluja, kehityspolitiikan työkaluja, humanitäarisii työkaluja, diplomatian työkaluja. Mikä teidän viesti on teidän eurooppalaisille kollegoille? Millaisen ratkaisun te haluatte?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.11 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos useista kysymyksistä, ja ulkoministeri voi täydentää. — Siis pitää saada aikaan mahdollisimman nopeasti edellytykset, jotta kahden valtion mallia kohti voidaan edetä. Tällä hetkellä, juuri tänään, ne edellytykset ovat aivan järkyttävän huonot. Siksi ensisijainen, kaikkein nopein, on humanitäärisen avun perillesaanti ja tulitauko. Se on ensimmäinen edellytys. Sen lisäksi pitää tukea Palestiinan kansan alueen vakauttamista niin, että on joku valtio, jonka tunnustaa, ja siinä tarvitaan todella suurta kansainvälisen yhteisön avustusta. Samaa aikaan kahden valtion mallihan tarkoittaa sitä, että tarvitaan myöskin takeet Israelin rauhalle ja turvalle. Myöskin siitä pitää huolehtia, ja siksi muun muassa Hamasin aseistariisuminen on aivan oleellinen osa tätä kokonaisuutta. Näiden kaikkien asioiden täytyy olla nyt pöydällä.

Ja voin vakuuttaa, että me, niin allekirjoittanut kuin ulkoministeri, joka tekee joka päivä — on tehnyt vuoden, puolitoista, kaksi — tämän eteen töitä, ja muut, niin valtioneuvoston jäsenet kuin meidän diplomaatit, teemme kaikkemme, jotta näihin meidän tavoitteisiin päästään — tulitaukoon ja rauhanneuvotteluihin. [Puhemies koputtaa] Me autamme, tuemme. [Puhemies koputtaa] Me olemme suuri avustusten antaja sille alueelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.13 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Siviilien pommitaminen on laitonta ja väärin, ihmisten nälkännyttäminen nälkään ja janoon on laitonta ja väärin, väestön pakkosiirrot ovat laittomia ja väärin, ja kansanmurha on aina laitonta ja väärin. Mikään ei Israelin toimia Gazassa voi oikeuttaa.

Ministeri Valtonen, te sanoitte A-studiossa: ”Me Suomena teemme kaikkemme, että kansainvälinen oikeus toteutuisi Lähi-idässä ja myös Israelin toimesta.” Te, pääministeri, toistitte, että me teemme kaikkemme. Kiitos näistä kannanotoista, mutta onko todella näin? Tarkoittaako ”kaikkemme” myös vaikkapa Palestiinan valtion tunnustamista? Tarkoittaako ”kaikkemme” tukea vaikka Etelä-Afrikan nostamalle kansanmurhakanteelle kansainvälisessä tuomioistuimessa? Tarkoittaako ”kaikkemme” sitä, että olette valmiita säätämään lailla puolustushankinnoista niin, että Israelilta ei enää vastedes osteta aseita? Ja tarkoittaa-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

ko ”kaikkemme” haavoittuneiden palestiinalaislasten tuomista hoitoon tänne Suomeen? [Vasemmalta: Hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.14 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan nostatte tärkeän kysymyksen pöydälle. On niin, että näitä toimia, joita Israel alueella harjoittaa — valitettavasti jo pitkän aikaa — ei voi lainkaan hyväksyä, kuten olemme tässä usealla suulla jo todenneet. Nyt täytyy erottaa tämä akuutti humanitäärihätä siitä poliittisesta ratkaisusta, joka voi johtaa aikanaan kahden valtion malliin. Kuten pääministeri totesi, meidän pitää nyt tässä akuutissa tilanteessa pitää huolta siitä, että on edes palestiinalaisväestö ja on Palestiinalaisalue, jonka pohjalta valtion voi muodostaa. Nyt molemmat ovat uhanalaisia.

Mitä tulee tunnustamiseen, niin kuten on todettu, olemme valmiita etenemään siinä asiassa sopivana ajankohtana ja yhteistyössä kumppaneidemme kanssa, ja tätä vuoropuhelua käydään päivittäin.

Sitten mitä tulee asekauppaan tai puolustushankintoihin, niin se, minkälaisen puolustusratkaisun Suomi on tehnyt, ei auta varsinkaan jälkijättöisesti mitenkään akuuttiin tilanteeseen eikä myöskään kahden valtion mallin muodostumiseen, [Puhemies koputtaa] mutta ennen muuta pitää huomata se, [Puhemies koputtaa] että Suomihan ei ole kymmeneen vuoteen toimittanut aseita Israeliin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

16.15 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joudun myös kysymään, mitä se on, pääministeri Orpo, mitä te konkreettisesti teette — varsinkin kun teillä näyttää nyt olevan vaikeuksia saada yhtenäinen viesti kaikilta hallituspuolueilta suhteissa Gazassa tapahtuvaan kansanmurhaan. Toimittajat ovat täällä juosseet sekä ministeri Purran perässä että ministeri Essayah’n perässä, jotta he tuomitsisivat tämän kansanmurhan, mutta vastauksia ei ole saatu.

Nyt näyttää, pääministeri Orpo, siltä, että nämä kaksi puoluetta pitävät teitä ansassa. He eivät tule hyväksymään sitä, että Orpon hallitus etenisi Palestiinan tunnustamisen tiellä, ja se hetki ja se momentum on juuri nyt, kun Ranska ja Iso-Britannia etenevät tällä tiellä. Kyse on Palestiinan itsemääräämisoikeudesta, kyse on palestiinalaisten oikeudesta olla olemassa. Jos hetki ei ole nyt, niin koska se on? [Puhemies koputtaa] Me olemme pian tilanteessa, jossa palestiinalaista yhteiskuntaa ei välttämättä enää ole olemassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.17 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee valtion tunnustamiseen, niin siihen liittyy useita näkökohtia, joista yksi on se, että sillä on hallinto, joka on sitoutunut rauhanomaiseen olemassaoloon myös naapureidensa kanssa ja toki osana kansainvälistä yhteisöä. Sen vuoksi on erittäin tärkeää, että nyt osana rauhanneuvotteluita, sitten kun aikanaan siihen päästään, ja tätä kahden valtion mallin ratkaisua Hamas paitsi siivotaan kokonaisuudessaan ulos Palestiinan hallinnosta myös aseet vietään Hamasilta. Se on terroristijärjestö. [Eduskunnasta: Juuri näin!]

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Tässä rinnalla Suomi osana Euroopan unionia on vuosien ajan tukenut palestiinalaishal-
lintoa ja nyt suorastaan yrittänyt pitää sitä hengissä, kun se on ollut henkiiieverissä tässä
viime kuukausina, jotta olisi neuvottelukumppani ja jotta olisi taho, jonka varaan sitä py-
syvää hallintoa voi rakentaa ja jonka varaan Palestiinan valtion voisi aikanaan tunnustaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

16.18 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki varmasti
täällä ovat valmiita siihen ja edellyttävät, että Hamasista irtaudutaan ja sen väkivaltainen
toiminta lopetetaan tehokkaasti. No, tässä viimeisen vuoden aikana on käyty keskustelua,
esimerkiksi ulkoasiainvaliokunnassa, siitä, että on tämmöistä kaksoisstandardia, että ihan
oikein on tuomittu selvästi Venäjän siviiliväestöön kohdistamat iskut sairaaloihin, koulu-
ihin ja asuintaloihin mutta sitten, kun on ollut kysymys Israelin iskuista, on aloitettu aina
tällä, että Israelilla on oikeus puolustautua. Mutta mikään oikeus kansainvälisessä oikeu-
dessa ei oikeuta puolustautuvaa valtiota ohjaamaan iskujansa siviiliväestöön, naisiin ja lap-
siin. Tämä on juuri se ongelma ollut, että niin täällä valtakunnan sisäisesti tuntuu hallituk-
sessa olleen ongelmia löytää se johdonmukainen, kansainvälisen oikeuden puolustama lin-
ja kuin sitten Euroopan unionissa ymmärrettävistä syistä joillakin mailla on erityisiä vai-
keuksia historiallisista syistä Israelia tuomita. [Puhemies koputtaa] Mutta mitä olisi jatkos-
sa tehtävä, [Puhemies koputtaa] ettei tällaiseen kaksoisstandarditilanteeseen ajauduta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.19 **Ulkoministeri Elina Valtonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En lain-
kaan tunnusta tai tunnista kaksoisstandardisyytteitä. Tosiaan Euroopan unioni on ylivoi-
maisesti suurin paitsi palestiinalaishallinnon tukija, kuten tuossa kerroin, myös humanitaar-
isen avun antaja alueelle. Tämän lisäksi me ollaan asetettu pakotteita paitsi Hamasille
myös väkivaltaisille siirtokuntalaisille. Valitettavasti Israel on viime kuukausina paitsi laa-
jentanut siirtokuntiaan ja laitonta miehitystään myös lisännyt väkivaltaansa alueella. Ol-
laan toimittu kaikilta niiltä osin kuin suinkin on yksimielisyyden puitteissa mahdollista.

Ja vielä edustaja Tynkkysen aikaisempaan kysymykseen: Suomi itsestään selvästi tukee
kansainvälistä tuomioistuinlaitosta, niin kansainvälistä tuomioistuinta ICJ:tä kuin kansain-
välistä rikostuomioistuinta, ja myös näitä tutkintoja, jotka koskevat Israelin potentiaalisia
ja todennäköisiä sotarikoksia alueella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.20 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Suomen keskusta
tukee Suomen valtiojohdon — tasavallan presidentin, pääministerin ja ulkoministerin —
kannanottoja Gazan tilanteesta. Oli äärimmäisen tärkeää, että myös Suomi määritteli sel-
keästi linjaansa Gazan humanitääriseen tilanteeseen. Yhtä lailla meidän pitää kaikkien pi-
tää nyt huoli siitä, että meidän linjamme on johdonmukainen ja yhtenäinen vaikuttaessam-
me osana Euroopan unionia ja kansainvälistä yhteisöä, jotta tämä humanitääriinen katast-
rofi saadaan ratkaistua ja estettyä aivan valtava inhimillinen kärsimys. Siviilien kärsimys-
tä ei voi hyväksyä.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Israelin on kannettava kansainvälisen oikeuden mukainen vastuunsa ja taattava avun perillepääsy. Väestön pakkosiirrot eivät ole koskaan hyväksyttäviä välineitä politiikassa. Vaadimme myös, että Hamas vapauttaa panttivangit ja osaltaan tekee töitä tulitauon saavuttamiseksi. Tavoitteena pitää keskustan mielestä olla rauhanneuvottelut, jotka käydään kahden valtion mallin pohjalta.

Kysynkin nyt ulkoministeriltä kaksi kysymystä: Miten arvioitte kansainvälisen yhteisön mahdollisuuksia saada käyntiin välttämätön prosessi tilanteen vakauttamiseksi? Ja, arvoisa ulkoministeri, toinen kysymys: miten Suomi asemoituu Ranskan ja Saudi-Arabian isännöimään kahden valtion mallia käsittelevään konferenssiin, joka on kesäkuussa edessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.22 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tervehdimme tätä Ranskan ja Saudi-Arabian aloitetta, josta on jo muutama kuukausi aikaa, kun he sen käynnistivät. Itse asiassa he käynnistivät sen tilanteessa, jossa Lähi-idässä vallitsi tulitauko, oli panttivankeja vapautettu ja oli edes pientä toivoa olemassa siitä, että tilanne saataisiin rauhoitettua ja vakautettua ja voitaisiin palata neuvottelupöytään myös kahden valtion mallin osalta.

Nyt tilanne on toinen. Siitä huolimatta kesäkuussa tuo rauhankonferenssi pidetään New Yorkissa, ja Suomi on siihen osallistumassa. Se, millä tasolla siihen osallistutaan, riippuu nyt toisaalta siitä, miten kumppanit pääsevät etenemään näissä valmisteluissa, joissa yhteistyössä olemme mukana, mutta myös siitä, minkälaisia tuloksia on odotettavissa. Joka tapauksessa olemme mukana, ja kaikki työ, mitä tähän suuntaan nyt tehdään, tulee hyödyksi jonain päivänä joka tapauksessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

16.23 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Johannes Koskinen ja moni muu rinnastavat Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan ja Israelin sotatoimet Gazassa. Näitä ei voi rinnastaa.

Venäjän hyökkäys oli täysin provosoimaton, eikä se liity mitenkään Venäjän omaan turvallisuuteen. Gazassa sen sijaan Hamas aloitti sodan hyökkäämällä Israeliin, surmaamalla siviilejä, raiskaamalla ja ottamalla panttivankeja, ja tuo tilanne siellä liittyy välittömästi Israelin turvallisuuteen. Se, että Hamas aloitti tämän sodan, ei kuitenkaan oikeuta sitä, mitä nyt näemme Israelin tekevän.

Haluan kysyä ministereiltä ja ministeri Valtoselta, kun tämä Venäjän ja Israelin rinnastaminen jatkuu mielestäni virheellisesti: voiko teidän mielestä näitä kahta konfliktia rinnastaa siten kuin täällä esimerkiksi edustaja Koskinen teki? [Mai Kivelä: Molemmat ovat miehittäjiä! — Johannes Koskinen: Iskut rinnastin pelkästään!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.24 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja nostaa erittäin tärkeän tosiasian esille, ja nimenomaan näitä kahta asiaa ei voi rinnastaa. Venäjä hyökkäsi Ukrainaan täysin provosoimatta, eikä Venäjällä ole omasta narratiivis-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

taan poiketen minkäänlaisia turvallisuushuolia, jotka ainakaan tulisivat Ukrainasta käsin tai täältä läntisestä vapaasta maailmasta käsin.

Vastaavasti Israelilla on alueella merkittävät turvallisuushuolet, jotka eivät tule pelkäänsä terrorijärjestö Hamasista päin, vaan laajemminkin siellä alueella on useampikin arabimaa, joka ei ole tunnustanut edes Israelin olemassaoloa, ja sitten tiedämme Iranin toiminnan alueella: se rahoittaa paitsi Hamasia myös muita terrorijärjestöjä alueella, kuten hutheja ja Hizbollahia.

No niin, se, mikä on taustalla tässä kaksoisstandardisyytöksessä — ja sen takia toivoisin, että Suomessa tämä erityisen vahvasti ymmärretään — on se, että Venäjä on tietoisesti kumppaniensa kanssa kylvänyt tätä väitettä globaalissa etelässä heikentääkseen tukea Ukrainalle. [Ben Zyskowicz: Just näin! — Oikealta: Kyllä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Razmyar, olkaa hyvä.

16.25 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hamasin terroriiskut ovat olleet täysin tuomittavia, mutta onko oikein vastata terroritekoihin kansanmurhalla? Siitähän tässä on nyt kyse. Gazassa on kuollut yli 50 000 ihmistä, 15 000 viatonta lasta. Tämä tulee olemaan historiassa länsimaisen ihmisyyden romahduspiste, ja, arvoisa ulkoministeri, voitte kutsua sitä ihan millä tavalla haluatte, mutta näin historiankirjat tulevat siitä kirjoittamaan.

Arvoisa pääministeri, aikooko Suomi vaatia kansainvälisessä tuomioistuimessa oikeutta näille tuhansille viattomille lapsiuhreille, jotka voisivat muuten tänä päivänä Gazassa liikkua, leikkiä ja olla perheidensä kanssa? Aiotteko vaatia oikeutta heille? Aiotteko vaatia, että sotarikoksiin syyllistyneet pistetään vastuuseen? Siinä kai me voimme olla kuitenkin johdonmukaisia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.26 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa täsmäntäisin niin, että ei pelkäänsä kansanmurhalla vastaaminen vaan myöskään yleensä kollektiivinen vastaaminen jonkinlaiseen hirmutekoon, joka koskee siviilejä, ei ole missään nimessä kansainvälisen oikeuden mukaista eikä ole oikein.

Suomi itsestään selvästi tukee kansainvälisiä tuomioistuimia — siitä äsken tässä kerroin — siis kansainvälisen tuomioistuimen toimintaa, myös rahoittaa sitä, ja kansainvälistä rikostuomioistuinta. Tämän lisäksi YK:ssa, jossa esimerkiksi viimeisen reilun vuoden aikana on käsitelty useita päätöslauselmia, jotka myös pohjaavat näiden tuomioistuinten väliaikaisiin lausuntoihin tai välietappeihin, Suomi on ollut myös niissä mukana ja tukee kansainvälisen oikeuden toteutumista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.27 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kertaisitteko te, pääministeri Orpo, vielä meille ne toimet, mitä hallituksenne on tehnyt Israelin painostamiseksi kansanmurhan lopettamiseksi? Kertoisitteko te vielä kerran kaikki ne toimet, joita teidän nimeänne kantava hallitus aikoo tehdä niiden lasten pelastamiseksi, jotka kamppailevat

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

hengestään nälkäkuoleman partaalla, joista osa on menettänyt raajansa ja jotka yrittävät selviytyä raunioiden keskellä ilman vanhempiaan?

Pääministeri, toivon, että te katsotte ja kuuntelette sitä teidän listanne sillä korvalla, että se on se lista, josta lapset tässä maassa tulevat historiankirjoissa lukemaan niissä kappaleissa, joissa kerrotaan, mitä kansainvälinen yhteisö ja Suomi osana sitä yritti tehdä estääkseen sen, että kansanmurha voidaan toteuttaa, estääkseen etnisen puhdistuksen, estääkseen näiden lasten kuoleman. Sillä minä aidosti uskon, että te, pääministeri Orpo ja ulkoministeri Valtonen, haluatte pysäyttää tämän kauheuden. En epäile, ettettekö te haluaisi pelastaa näitä lapsia. Mutta, pääministeri Orpo, onko teillä rohkeutta myös tällä hallituspohjalla tehdä ne kaikki vaadittavat toimet, jotta tämän maan lapset voivat jonain päivänä ylpeänä historiankirjoja lukea ja sanoa, [Puhemies koputtaa] että meidän isänmaamme yritti kaikkensa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.29 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, meidän täytyy tehdä ja me teemme kaikkemme. Me olemme tehneet kaikkemme, että tämä järkyttävä katastrofi, mikä Lähi-idän alueella on, mikä Gazan alueella on ja mikä Israelin puolelta lähti liikkeelle, saadaan loppumaan, jotta siellä lapset voivat elää omaa turvallista elämäänsä ja rakentaa elämäänsä. Me teemme kaikkemme kaikilla niillä foorumeilla, missä me voimme toimia: EU:ssa, eri ministeripöydissä, kahdenvälisesti. Meidän valtionjohdolla, ulkoministerillä ja presidentillä, on ollut lukemattomia suoria keskusteluja alueen maiden päämiesten kanssa. Me toimitamme apua Gazaan. Me huolehdimme siitä tai teemme kaikkemme, että me saadaan sinne tulitauko aikaan ja että se apu menee sinne perille. Edustaja Virta, voitte olla varma: me teemme kaikkemme. Uskon, että tämä on koko Suomen kansan yhteinen viesti, että se tappaminen pitää saada loppumaan siellä, ja me toimimme sen eteen parhaamme mukaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

16.30 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihmisten humanitääriin kärsimys ja hätä tulee saada loppumaan. Gazaa hallitsee nyt Hamas, joka on kansainvälisesti tunnustettu terroristijärjestö, joka myös omalla toiminnallaan aiheuttaa siviilien kärsimystä. Tunnustamalla Palestiinan nyt emme tue rauhaa vaan mahdollisesti lujitamme järjestöjä, jotka toimivat väkivaltaisesti ja joiden toiminta on kaukana ihmisoi-keuksien kunnioittamisesta. Rauhaa ei saavuteta kiirehtimällä vaan sitoutumalla pysyvään sovintoon ja tahtoon. Arvoisa ulkoministeri, miten Palestiinassa voidaan tukea prosessia, jossa Palestiinaan saataisiin kansainvälisen oikeuden mukaisesti toimivaa hallintoa? [Vasemmalta: No niin, siellä se tuli!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.31 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että Palestiinan tulevaisuutta ei missään nimessä voi rakentaa terroristijärjestön tai -järjestöjen varaan. Se ei ole kansainvälisesti hyväksyttävää, mutta se ei myöskään ole alueen ihmisten etu. Kaikki nämä ponnistelut, joita nyt tässä käydään kohti kahden valtion mallia,

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

lähtevät siitä, että palestiinalaishallinnossa ei ole yksikään terroristijärjestö mukana vaan se rakentuisi ensin tällaisen ikään kuin teknokraatti- tai virkamieshallituksen varaan, joka sitoutuisi nimenomaan rauhanomaiseen tulevaisuuteen ja jolle rakennettaisiin polku kohti demokraattista päätöksentekoa ja joka sisällyttäisi myös kaikki etniset ryhmät ja kaikki vähemmistöt mukaan päätöksentekoon. Mielestäni on tärkeää, että ensin asetetaan vaatimus sille, että on sitoutuminen rauhanomaiseen tulevaisuuteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard, olkaa hyvä.

16.32 **Elisa Gebhard sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mikään maailmassa ei tietenkään oikeuta lasten tappamista ja pienten vauvojen nälännyttämistä nälkään. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että hallituksen omat rivit näissä aivan keskeisissä kysymyksissä, kuten Palestiinan tunnustamista koskien, ovat melko hajallaan. Palestiinan tunnustaminen, taloudelliset pakotteet ja gazalaisten siviilien evakuoiminen Suomeen sairaalahoitoon ovat vain yksittäisiä asioita, joita Suomen pitäisi tehdä palestiinalaisten ja gazalaisten auttamiseksi. Pääministeri Orpo, miten suomalaiset voivat luottaa siihen, että Suomi todella tekee kaikkensa, kun hallituksen omat rivit vaikuttavat olevan aika hajallaan tässä kysymyksessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.33 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten jo tuossa aikaisemmin totesin, se hallituksen peruslinja, jonka me kerroimme, jossa vaaditaan humanitäärinen apu välittömästi perille, välitön tulitauko, panttivankien vapauttaminen ja välitön rauhanneuvottelujen käynnistäminen kohti kahden valtion mallia, on hallituksen yhteinen linja. Uskon, että se on myöskin koko Suomen linja.

Sen jälkeen voidaan keskustella siitä, milloin on oikea aika, milloin täytyvät edellytykset, milloin voidaan lähteä etenemään kohti kahden valtion mallia ja milloin on tunnustamisen aika. Me teemme töitä sen eteen, ja siihen voi luottaa, mutta pitää olla edellytykset kunnossa. Se tulitauko on ensimmäinen ratkaisu — ja se, että siellä on olemassa joku hallinto, jonka kanssa voidaan niitä neuvotteluja lähteä käymään. Kyllä me teemme tämän eteen töitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

16.33 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maanantaina tasavallan presidentti, pääministeri ja ulkoministeri kirjoittivat viestipalvelu X:ssä: ”Väestön pakkosiirrot ovat sotarikos eivätkä voi olla osa mitään ratkaisua.” Tämä oli tervetullut kannanotto, joskin vastaavia ulostuloja olisi ollut suotavaa kuulla ulkopoliittiselta johdolta jo aiemmin. Valitettavasti tämäkin ulostulo on jo osin vesittynyt, kun hallituspuolueiden perussuomalaisen ja kristillisdemokraattien riveistä on ilmaistu, että hallituksen Gaza-linja ei ole sellainen, että he voisivat sen allekirjoittaa.

Pääministeri Orpo, Israel suorittaa Gazassa kansanmurhaa. Jotta Suomi voi osaltaan toimia ratkaisujen löytämiseksi, on hallituksen kyettävä toimimaan. Voitteko te, pääministeri, nyt kertoa: hyväksyttekö irtiotot hallituksen linjasta, ja onko teistä asiallista, että oman puolueenne kansanedustaja irvailee somessa Gaza Priden järjestämisellä toisen kansan-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

edustajan kompatessa vieressä ilmeisesti jonkinlaista sairasta huumoria tavoitellen? [Puhemies koputtaa] — Voin nämä viestit teille toimittaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.35 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että tätä viimeistä asiaa en tunnista, mistä on kyse. Tämä on sen verran vakava asia, että tässä ei kannata kenenkään irvailla yhtään mitään, ei mistään puolueesta, ei sen enempää omasta kuin kenenkään muunkaan puolueesta. Nyt meidän täytyy toimia yhdessä sen eteen, että se rauha sinne saadaan ja tappaminen loppumaan ja apu perille.

Hallituksen Lähi-itä-politiikan linja, se, mitä me viestimme valtiojohtona, on hallituksen yhteinen linja ja jokaisen hallituspuolueen edustajan tulee sitä myöskin noudattaa. Siinä, että käydään sitten keskustelua esimerkiksi tunnustamisprosessista, on varmasti sävyeroja, mutta niiden linjauksien takana, mitkä siinä valtiojohdon viestissä olivat, seisomme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

16.36 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki sodat ovat pahasta, koska kaikissa sodissa ihmiset joutuvat kärsimään ja ihmisiä kuolee.

Terroristijärjestö Hamas aloitti sodan 7. lokakuuta 2023. Järjestön tavoitteena on edelleen tuhota Israelin valtio. Sota voisi päättyä ja tulitaukoon päästäisiin, jos Hamas edes vapauttaisi panttivankeja ja se riisuttaisiin aseista. [Oikealta: Juuri näin!] Joidenkin mielestä Palestiinan tunnustamisen pitäisi tapahtua nyt, mutta on kuitenkin olemassa kriteerejä, joiden tulisi täytyä ennen tunnustamista: panttivangit vapaiksi, pysyvä ja kestävä tulitauko, rauhansopimus hallinnosta, joka ei koostuisi terroristeista, ja kaikkien arabimaiden tulee myös tunnustaa Israelin ja juutalaisten oikeus omaan maahan.

Olen tulkinnut, että olemme kaikki yhtä mieltä siitä, että Hamas on terroristijärjestö ja että se pitäisi riisua aseista. Millä tavalla Suomi ja kansainvälinen yhteisö voisivat lakkauttaa Hamasin toiminnan paremmalla tavalla ja metodeilla kuin Israel, jotta ei kuolisi niin paljon siviilejä ja saataisiin rauha alueelle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.37 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Listasitte hyviä kriteereitä Palestiinan tunnustamiselle tai yleensäkin jonkin valtion tunnustamiselle.

Nyt on selvää, että missään oloissa ei voi hyväksyä siviilien kollektiivista rankaisemista, siitä huolimatta, että terroristijärjestö tosiaan käyttää ihmiskilpiä taistelussaan ja kernaasti piiloutuu siviilijoukkoon, jolloin herkästikin siviiliuhreja syntyy. Se ei poista hyökkääjän vastuuta siitä, että siviiliuhreja pitää välttää, ja nyt kun puhutaan ihmisten nälännyttämisestä, siitä, että Israel on kahden kuukauden ajan saartanut aluetta, niin toimi on täysin ylimitoitettu. Sitä ei voi lainkaan hyväksyä.

Terroristijärjestöistä päästään parhaiten eroon tietysti siten, että ihmisillä on toivoa tulevista, ja ennen muuta tässä Lähi-idän ratkaisussa on hyvin pitkälti kyse myös siitä, millainen sopimus saataisiin Iranin kanssa aikaiseksi.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Kokko, olkaa hyvä.

16.38 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Israelilla on luonnollisesti oikeus puolustautua, mutta sanotaanko, että Israelin hallituksen toimet tekevät päivä päivältä heidän tukemisensa entistä hankalammaksi heidän taistellessaan terrorismia vastaan ja panttivankien vapauttamiseksi. Israel myös mainostaa olevansa alueen ainoa demokratia ja ainoa vapaa maa, ja siksi toivoisi, että he myös käyttäytyisivät niiden periaatteiden mukaisesti. Myöskään se, että Israel väittää suojelevansa itseään ja puolustavansa itseään, ei nähdäkseni oikeuta sitä siviilien summittaista pommittamista tai yli 14 000 lapsen murhaamista nälkäkuolemalla. Se ei ole missään olosuhteissa oikein.

Asia on aivan oikein nostettu keskusteluissa israelilaisten kanssa esille, mutta nyt tuntuu siltä, että näiden kuukausien aikana on käynyt selväksi, että puheet eivät enää riitä vaan vaaditaan tekoja, joten kysyisin teiltä, arvoisa pääministeri: aikooko hallituksenne toimia osana Euroopan unionia siten, että assosiaatiosopimus Israelin kanssa jäädytetään ja EU tulee asettamaan pakotteita Israelin valtiota vastaan? [Puhemies koputtaa] Siirtokuntalaiset on jo sanktioitu, mutta nyt olisi syytä kohdistaa pakotteet myös Israelin valtioon ja poliittiseen johtoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.40 **Ulkoministeri Elina Valtonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi ei ole pelkästään puhunut, Suomi on toiminut. Osana kansainvälistä yhteisöä olemme tietenkin YK:ssa ja muissa järjestöissä jo kuukausien ajan puhuneet kansainvälisen oikeuden puolesta. Tuemme paitsi poliittisesti myös toin ja rahalla oikeuslaitoksia, näitä kansainvälisiä tuomioistuimia, joilla on tarkoitus saada lopulta sitten syylliset vastuuseen mutta ennen muuta myös nämä pahat rikokset lopetettua.

Emme tosiaan ole vieneet aseita Israeliin vuosiin — jos joku vielä pohdiskelee, mikä meidän osuutemme tästä osuudesta on. Toisaalta olemme tosiaan asettaneet yksittäisiä pakotteita. Ja nyt mitä tulee tähän assosiaatiosopimukseen, niin Suomi tuki Hollannin aloitetta siitä, että tutkimme assosiaatiosopimuksen edellytykset liittyen ihmisoikeuspykälään eli kakkosartiklaan, ja nyt tämä työ on komissiossa käynnissä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tämä aihe on kyselytunnin osalta loppuun käsitelty, mutta keskustelu aiheesta jatkuu ajankohtaiskeskustelussa tämän kyselytunnin jälkeen.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys suomalaisen maatalouden kannattavuuden varmistamisesta (Eerikki Viljanen kesk)

Suullinen kysymys SKT 86/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Keskustelu

16.41 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Huoli Gazan tilanteesta on tosiaan yhteinen, ja kuten puhemies viittasi, keskustelu jatkuu televisioituna tämän kyselytunnin jälkeen. Siksi voin tehdä kysymyksen toisesta aihepiiristä, arkeemme kuuluvasta asiasta.

Arvoisa puhemies! Pula peruselintarvikkeesta, jauhelihasta, on yllättänyt kuluttajat. Nähtävästi hyllyjen tyhjeneminen on yllättänyt myös hallituksen, koska vastuuministeriltä on kuultu lähinnä päivittelyä mutta ei ratkaisuehdotuksia. Jauhelihapula on oire suuremmasta ongelmasta, syvenevästä kriisistä suomalaisessa elintarvikeketjussa. Ennen vaaleja, vaaleissa ja vaalien jälkeen äänestäjille lupasitte, hallituspuolueet ja vastuuministeri, täyskäännöstä suomalaiseen maatalouspolitiikkaan ja maatalouden kannattavuuteen. Kysyn ministeri Essayahilta: Miten hallitus varmistaa suomalaisen maataloustuotannon kannattavuuden ja jatkuvuuden? [Puhemies koputtaa] Missä viipyvät konkreettiset toimet?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.42 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Juuri tuoreesti Yle raportoi siitä, kuinka nuorten tuottajien aloitustukia on haettu ennätysmääräisesti. Me olemme asettaneet maatalouspolitiikassa sukupolvenvaihdoksille tavoitteeksi 250 vuodessa, ja nyt niitä oli lähestulkoon 300, joten täytyy sanoa, että olemme hallituksena pystyneet palauttamaan tulevaisuudenuskon suomalaiseen maatalouteen. Olemme elintarvikemarkkinalain muutoksen täällä eduskunnassa saaneet hyväksytyä, mikä on lisännyt elintarvikemarkkinavaltuutetun mahdollisuuksia nimenomaisesti puuttua siihen, millä tavalla tuossa elintarvikeketjussa tämä tulonjako muodostuu.

On huomattava, että ehdottomasti tärkeintä on saada elintarvikeketju kuntoon sillä tavalla, että tuottaja saa oikeudenmukaisen hinnan siitä tuotteesta, ja tällä hetkellä tämä ei valitettavasti toimi. Meillä on Euroopan kannattavin kauppaketju ja kauppaketjut, jotka tällä hetkellä eivät tingi katteestaan. Me tarvitsemme nimenomaan muutoksia. Meillä tulee elintarvikemarkkinalaki kakkonen, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] jossa muun muassa erilaisiin epäsuotuisiin sopimusehtoihin puututaan, [Puhemies koputtaa] ja tätä kautta korjaamme sitä markkinoilta tulevaa rahaa. Tulevaisuudenusko on palautettu suomalaiseen maatalouteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.44 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että maataloudesta puhutaan. Kysymyshän on pelkästään Suomen huoltovarmuudesta. Menemme aivan selkeästi suurta kriisiä kohti, ja se aiheuttaa sen, että voi jonain kauniina aamuna olla tilanne, että ei laiva kulje enää Suomeen ja monta muuta ongelmaa tulee.

Ensimmäinen ongelma, joka pitää hoitaa, on tietenkin lähteä tämä iso paketti viemään eteenpäin määrätietoisesti, niin että maatalous kannattaa. Mutta onhan tavattoman huolestuttavaa se, että meidän maanviljelijöittemme pelloilla on satojatuhausia valkoposkiahia, ja kun lukee lehtiä ja katselee telkkaria, niin tuntuu, että se on Suomen maatalouden

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

suurin huoli, saavatko valkoposkihanhet ruokaa. Kukaan ei tunnu välittävän, saavatko suomalaiset omaa ruokaa. Se on ihan uskomaton juttu. Arvoisa maa- ja metsätalousministeri, aiotteko te todella nyt tarttua tähän valkoposkihanhiongelmaan ihan oikeasti, koska näin ei voi jatkaa? Maanviljelijöiden talous on aivan romahduksen partaalla näiden kyseisten lintujen takia. Se ei ole leikin asia.

Samoin niin kuin tämä elintarvikeketju: Jos sillä vielä leikimme, olemme kohta pulassa. Toivotaan, että kriisejä ei tule, mutta pahalta näyttää, että niitä tulee. [Mauri Peltokangas: Edellinen hallitus sai kuusi hanhikoordinaattoria!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.45 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Näistä valkoposkihanhista ja myöskin merimetsoista meillä on ympäristöministeriön kanssa tällä hetkellä menossa nimenomaan yhteinen työryhmätyö, jossa me katsomme, millä tavalla me pystymme toteuttamaan tämän valkoposkihanhen siirron sinne metsästyslain puolelle. Mutta tässäkin tilanteessa pelkästään se siirto lain puolelle ei tarkoita sitä, että metsästys valkoposkihanhen kohdalla voitaisiin aloittaa, vaan se tarkoittaa sitä, että meidän on saatava myöskin EU:ssa vastaavantyyppinen kansallinen liitesiiro-poikkeus kuin mitä täällä ollaan nyt saatu esimerkiksi suden osalta aikaiseksi. [Vasemmalla: Ruotsissa!] Meillä Suomessa on ikävä kyllä niin petopolitiikan kuin myöskin näitten lintujen osalta jouduttu sellaiseen juridiseen konkeloon, jossa meidän kansallisen oikeuslaitoksen päätökset ja toisaalta sitten myöskin nämä EU:n direktiiveistä tulevat liitemäärittelyt ovat aiheuttaneet sen, että me emme pysty käyttämään niitä toimenpiteitä ja metodeja, joita Ruotsissa käytetään.

Tässä on ehkä hyvä huomauttaa, että kahdeksan vuotta tämä salkku oli keskustalaisilla ministereillä. [Oikealta: Juuri näin! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Näitä liitesiiroja — kuunnelkaapa nytten — ei kertaakaan näitten kahdeksan vuoden aikana yritetty viedä eteenpäin. Tämä hallitus vaikuttaa EU-tasolla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. [Hälinää] — Rauhoitutaanpa taas. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

16.46 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä taitaa olla hallituksella aika heikot argumentit, kun pitää aina paeta menneisyyteen, mutta kun te siellä menneisyydessä niin kauhean kovasti tykkäätte olla, niin muistellaanpa, mitä ministeri Essayah sanoi aiemmin. Hän sanoi, että joka päivä maitotiloja lopettaa toimintansa kannattamattomana ja tähän kehitykseen pitää saada täyskäännös. [Välihuutoja] Olen tästä täysin samaa mieltä, keskusta myös. Mutta mikä meidän tilanne tällä hetkellä on? No, tuottajahinnat ovat liian alhaalla, kaupassa edelleenkin ulkomainen liha ja vilja ovat halvempia ostaa kuin kotimainen. Lammasektori julisti hätätilan viime marraskuussa, mitään toimia ei ole tullut. Arvion mukaan meidän 4 000 maitotilasta on kymmenen vuoden päästä pystyssä 400. Se on hirmuista. Porotalouden petovahingot kasvavat räjähdysmäisesti. Ja mitä tällä välillä tapahtuu täällä? No, maa- ja metsätalousvaliokunnan esityslistat kumisevat tyhjyyttään toimista, joilla tätä listaa voitaisiin helpottaa. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Hajautettu ruuantuotanto on turvallisuuskysymys, ja hallituksen näytöt eivät tässä tapauksessa vakuuta. Puheitten lisäksi tarvitaan tekoja. Joten ministeri Essayah, [Puhemies ko-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

puttaa] milloin maatalouteen tulee se täyskäännös? [Antti Kurvinen: Hyvä kysymys! Tuliko luvattua liikaa?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.48 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Toivoisin, että siellä kuunneltaisiin, mitä esimerkiksi ensimmäisessä vastauksessani totesin. Elikkä nyt on tapahtunut täyskäännös. Meillä tällä hetkellä — [Antti Kurvinen: Jauheliha loppuu! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa] — nuorten tuottajien aloitustukea haetaan ennätysmäärin, elikkä ylitetään se tavoite, mikä on asetettu sukupolvenvaihdoksille. Se on ylitetty. Kyllä on tapahtunut se tulevaisuudenuskon palautus maatalouteen, mitä suomalainen maatalous odotti kahdeksan vuotta, kun keskusta piti maatalousministerin salkkua.

Täytyy sanoa, että on aika mielenkiintoista, että täällä keskusta vaatii lisää sääntelyä alalle eli lisää erilaisia lakiesityksiä ja asetuksia maanviljelijöitten taakaksi. [Välihuutoja] Tämän hallituksen näkökulma on ollut se, että me haluamme nimenomaan yksinkertaistaa ja vähentää sääntelyä ja karsimme Suomi-lisiä. Haluamme, että maanviljelijä voi keskittyä siihen tuottajan työhön eikä hänen tarvitse iltakaudet olla tietokoneen ääressä täyttämässä erilaisia vaatimuksia, mitä keskusta toivoo, että eduskunta yhä enemmän olisi täällä säättämässä maa- ja metsätalousvaliokunnassa.

2.4. Suullinen kysymys suomalaisen maatalouden kannattavuuden varmistamisesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 87/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.49 Harry Harkimo liik: Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Niin kuin me ollaan todettu tässä, maatalous ei kannata ja viljelijät eivät saa tarpeeksi rahaa. Mistä tämä johtuu? No, tämä johtuu siitä, että Kesko ja S-ryhmä tekevät 400—600 miljoonaa voittoa vuodessa. No, mistä tämä johtuu? Tämä johtuu siitä, että vaikka K-kauppiat ovat yksittäisiä yrittäjiä ja S-ryhmä on joka puolella Suomea erilaisia osuuskuntia, eivätkä ne kuulu yhteen, on Kilpailuvirasto antanut luvan heidän ketjuttaa ostonsa. Eli he tekevät periaatteessa semmoista, jota maanviljelijät eivät voi tehdä. He eivät voi ketjuttaa myyntejään, mikä olisi oikeutettua, kun ostaja voi ketjuttaa. Eli ostajat ovat kartellissa tällä hetkellä. Kun olen kysynyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, miten he ovat antaneet luvan heidän ketjuttaa näitä, niin vastausta ei ole tullut. Tämä on ainoa tapa, [Puhemies koputtaa] että nämä ketjut poistetaan, miten tämä saadaan ja maanviljelijä... [Puhemies: Ja kysymys?] Kysyn: miten tämä poistetaan?

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.50 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa totesin, elintarvikemarkkinalaki ykkönen on jo eduskunnassa hyväksytty. Sillä saadaan läpinäkyvyyttä, saadaan meidän elintarvikemarkkinavaltuutetulle mahdollisuuksia tarkastella, miten tämä tulonjako siellä ketjussa tapahtuu, ja myöskin puuttua. Tulevassa elintarvikemarkkinalaki kakkosessa halutaan puuttua näihin private label -merkkeihin, ja myöskin sitten sellaiset indeksit halutaan voimaan, joilla esimerkiksi kustannusten kovasti noustessa tulee automaattinen tarkastelu näihin sopimuksiin.

Se ei pidä paikkaansa, etteivätkö meillä myöskin tuottajat voi organisoitua. Itse asiassa tässä on ehkä sen tyyppinen kilpailulain väärintulkinta, joka elää — niin kuin tuossa edustaja Harkimo toi esille — aika sitkeästi, että meillä eivät tuottajat voisi tehdä yhteistyötä. Se ei pidä paikkaansa. [Eduskunnasta: Milloin se oikaistaan?] Me itse asiassa tuemme nimenomaan tuottajia siinä, että he voisivat organisoitua ja he voisivat nimenomaisesti tehdä tällaisia yhteenliittymiä, jotta neuvottelutilanteessa tätä tilannetta pystytään tasapainottamaan. Tämä on myöskin asia, jonka komissaari Hansen nosti esille, kun hän kävi täällä Suomessa, [Puhemies koputtaa] eli että millä tavalla meidän Euroopan laajuisesti pitäisi hakea tasapainoa tuottajien ja kaupan välillä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys suurpetopolitiikasta (Jenna Simula ps)

Suullinen kysymys SKT 88/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Simula, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.52 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Menneisyyteen ei todellakaan kannata katsoa, kun ei siellä tapahtunut mitään — kiitos keskustalle siitä. [Sanna Antikainen: Paitsi hänhikoordinaattoreita!]

Mutta itse asiaan: Susi kuuluu luontoon, ei ihmisten takapihoille, lasten koulutielle, ei laitumille tai karjasuojiiin. Suomen susipolitiikka muuttuu nyt radikaalisti, ja kiilusilmäinen suden suojelu vaihtuu viimeinkin kestäväksi suden metsästykseksi. [Välihuutoja] Tämä on välttämätöntä, jotta voimme estää ongelmia, joita susikannan hallitsematon kasvu ja ihmisarkuuden katoaminen aiheuttavat.

Hallituksen EU-vaikuttaminen on siis purrut, ja suden liitesiiro toteutuu. Ei enää poikkeuslupia, vaan pyyntilupia. Teemme sen, mihin edellinen hallitus ei kyennyt. Mahdollistamme niin suden kuin myös muiden suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen koko Suomessa — se on tavoite.

Hyvä ministeri Essayah, kertoisitko suomalaisille, mitä tämä suden liitesiiro tulee tarkoittamaan ja mitä seuraavaksi tapahtuu ja miten työ jatkuu karhun ja ilveksen metsästyksen mahdollistamiseksi koko Suomessa?

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.53 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Edustaja Simula maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajana toi erinomaisesti esille sen, miten todellakin EU-vaikuttaminen on nyt saanut aikaiseksi sen, että suden liitesiiro on saatu tehtyä. Se tulee nyt 5. päivä kesäkuuta myöskin neuvostossa sitten hyväksyttyä. Sen jälkeen me pääsemme täällä kansallisesti siirtämään suden pois poikkeusluvilla metsästyksessä sinne metsästyslain 37 §:ään. [Juho Eerola: Ja pois pihoilta!] Suden metsästyksessä tulee vertautumaan esimerkiksi kanadanmajavan metsästykseseen, siis sudella on tietty rauhoitusajka ja on metsästysaika. Siinä mielessä tämä tulee radikaalilla tavalla muuttumaan.

Mehän olemme tähän mennessä jo pystyneet vahinkoperusteista asetusta muuttamaan sillä tavalla, että viime kesästä lähtien 17 suttu on voitu poistaa tällä vahinkoperusteisella asetuksen muutoksella. Sieltä on paljastunut myöskin, että neljä näistä pyydytyistä susista osoittautui koirasusiksi, jotka ovat siis vieraslajeja Suomessa, ja ne saa poistaa heti, kun ne todennetaan. [Jenna Simula: Ei onnistunut Kurviselta!] Ja todellakin myöskin sitten karhuasetus on lähdessä tänään, vai huomenna, liikkeelle. [Puhemies koputtaa] Elikkä siinä mielessä etenemme tässä petopolitiikassa, joka on tyystin toisenlaista kuin edellisen hallituksen aikana.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Kalmari, olkaa hyvä. [Aki Lindén: Milloinkahan tämä näkyy gallupeissa?]

16.54 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Suomessa on maailman kannattavin elintarvikekauppa, ja siitä huolimatta kauppa on oikein erityissuojeluksessa tämän hallituksen toimesta. Sinne pitäisi saada viinit ja sinne pitäisi saada lääkkeet, kun ei pystytä edes jauhelihaa toimittamaan kuluttajille. [Sanna Antikainen: Tässä on tulos, kun ette tehneet kahdeksan vuoden ajan mitään!]

Miksi tämä hallitus ei pidä lupauksiaan siitä, että elintarvikemarkkinaa reiluutetaan? [Jenna Simula: Plussa-kortti näkyy tänne asti!] Edustaja Harkimo hyvin kuvasi tätä prosessia: kaksi tukkuliikettä ostaa valtaosan Suomen elintarvikkeista. Miksi tämä hallitus on päättänyt, että kauppa on siinäkin mielessä erityissuojeluksessa, että kilpailulainsäädännölle ei puheista ja hyvistä hallitusohjelmakirjauksista huolimatta tehdä mitään? Voisiko pääministeri Orpo vastata tähän? [Jenna Simula: Plussa-kortti piiloon!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Tämä taitaa kuulua enemmän ministeri Essayahin tontille. — Olkaa hyvä, ministeri Essayah.

16.55 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, puhemies! Siis tässä olen yrittänyt juuri käydä läpi sitä, että tämä hallitus on nyt lähtenyt tekemään niitä toimenpiteitä. Elintarvikemarkkinalain muutoksilla nämä toimenpiteet saadaan aikaiseksi. Tämä ei kuulu omalle tontilleni, mutta sen lisäksi työ- ja elinkeinoministeriössä hankintalaki on tällä hetkellä myöskin työn alla. Viimeksi vielä puoliväliriihessä tämä hallitus linjasi, että omistajaohjauksella haluamme vaikuttaa siihen, että yhä enem-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

män suomalaisia elintarvikkeita käytetään, esimerkiksi vaikkapa Leijona Cateringin ruokailussa.

Se on mielestäni tärkeää, että tässä salissa olevat kunta- ja aluepäättäjät omalta osaltaan vaikuttavat siihen, että julkisissa hankinnoissa ostetaan suomalaista, ostetaan suomalaisilta tiloilta ja suomalaisilta tuottajilta ja tuetaan sitä kautta meidän kotimaista maataloutta. Tässä salissa on valtava määrä niitä ihmisiä, jotka ovat vaikuttajan paikalla. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tehdään ne hankintastrategiat kuntoon, tehdään niihin sentyyppiset kriteerit, että voidaan oikeasti vaikuttaa tässä asiassa.

Tämä hallitus on lähtenyt tekemään työtä, valitettavasti on täytynyt sanoa, että aika laila tyhjältä pöydältä, [Naurua] eli ei ollut hirveän paljon edelliseltä hallitukselta tähän olevia asioita, joista olisi voinut lähteä rakentamaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys naisiin kohdistuvan väkivallan kitkemisestä (Atte Harjanne vihr)

Suullinen kysymys SKT 89/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.57 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Naisviha nostaa päätään maailmalla ja Suomessakin. Naisvihamieliset asenteet leviävät ja pesiytyvät nuoriin erityisesti sosiaalisen median kautta. Asteet heijastuvat myös tekoihin. Olemme saaneet lukea useista tragedioista, joissa naiset ja tytöt ovat joutuneet väkivallan uhreiksi. Ne ovat osa laajaa yhteiskunnallista kehitystä, jossa erityisesti verkossa leviävät väkivaltaa, naisvihaa ja ääriajattelua ihannoivat sisällöt vaikuttavat varsinkin nuoriin poikiin ja miehiin.

Samaan aikaan joka kolmas nainen Suomessa on kokenut väkivaltaa. Vaikka väkivalta lisääntyy, ei yhteiskunta pysy kehityksessä mukana. Turvakoteja ei ole riittävästi, ja uhrin tuki on hajanaista. Verkossa leviävää vihaa ei saada hillittyä. On selvää, että jos tätä kehitystä ei nyt katkaista eikä naisvihamielistä kulttuuria torjuta kouluissa, verkossa ja yhteiskunnassa laajemmin, naisiin ja tyttöihin kohdistuva häirintä ja väkivalta ei vähene vaan lisääntyy, ja sitä on jo nyt liikaa. Siksi kysynkin hallitukselta: Mitä te teette? Mitä me yhdessä voimme tehdä, jotta naisiin ja tyttöihin kohdistuvaan väkivaltaan suhtauduttaisiin Suomessa sen vaatimalla vakavuudella? Mitä konkreettisia toimia voitte esittää naisvihan kitkemiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.58 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos, että nostitte nimenomaan tämän aiheen. Tämä on valitettavasti ajankohtainen aihe, ja tämä naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta ja sen uhka on Suomessa todellinen ongelma. Suomi on tasa-arvossa monessa asiassa pitkällä, mutta tämä on meidän tasa-arvon musta piste. Erityisen huolestuttava on se suunta, että jo hyvin nuorille

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

verkkoympäristössä ja sosiaalisen median kanavissa on jopa yllytystä sentyyppiseen käytökseen. Nämä asenteet ovat tietysti huolestuttavia, ja niihin pitää aikaisin puuttua.

Se, mitä tämä vaatii tietysti, jos ajatellaan toimina... Hallituksen prioriteetti tasa-arvopolitiikassa on naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjuminen. Me olemme esimerkiksi turvakotien rahoitusta vahvistaneet jo kahdesti tällä hallituskaudella. Me ollaan tuotu lainsäädäntöä muun muassa lähisuhdeväkivallan sovittelun kieltämisestä Suomessa. Mutta sitten kun katsotaan näitä asenteita ja nuoria, niin siihen tarvitaan koko yhteiskunta. Tarvitaan vahva viesti eduskunnasta ja päättäjiltä, mutta myös vanhempien vastuuta, koulujen vastuuta ja yhteistä kasvatustyötä, sitä, että kasvatamme tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia sukupolvia, jotka ymmärtävät sen, miten kaikkien oikeuksien pitää toteutua sukupuoleen katsomatta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Keskustelualoite Gazan sodasta

Keskustelualoite KA 31/2024 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 3. asiana on ajankohtaiskeskustelu Gazan sodasta. Ajankohtaiskeskustelun avaa keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Mai Kivelä, jonka jälkeen puheenvuoron käyttää ulkoministeri Elina Valtonen. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskusteluun osallistuu myös pääministeri Petteri Orpo. Keskusteluun varataan aikaa puolitoista tuntia. — Edustaja Kivelä, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.00 **Mai Kivelä vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kollegat, your excellency, ambassador of Palestine! Haluan antaa ensimmäisenä äänen Gazaan, ja siksi pyysin sieltä viestin. Nämä sanat on kirjoittanut teille pakolaisleiriltä isä, joka on menettänyt kotinsa, poikansa, veljensä, ja pelkästään tällä viikolla 17 hänen sukulaistaan on tapettu: ”Hyvät ystävät, antakaa minun kertoa teille gazalaisten unelmista. Isä toivoo, että saa kerätä poikansa ja tyttärensä jäänteet raunioista päästäkseen hautaamaan heidät. Äiti toivoo, että saa kuolla samaan aikaan lastensa kanssa, ettei joudu suremaan heidän menetystään. Lapset toivovat ruoka-annosta ilman, että heihin tähdätään. Gazalaiset eivät pyydä mahdottomia tai mitään laitonta. Toivomme näkevämme sodan loppuvan, toivomme heräävämmä painajaisesta, voivamme palata elämään ilman tappamista ja nälkiintymistä — että rauha palaa.”

Ja gazalainen äiti jatkaa: ”Hyvät Suomen kansanedustajat! Pyydämme, että näette ihmiset numeroiden takana: äidit pitämässä sylissään kuolleita lapsiaan, perheet, jotka on hajotettu, kodit, jotka on poltettu maan tasalle, ja tulevaisuudet, jotka on viety. Pyydämme, että käyttätte vaikutusvaltaanne lopettaaksenne tämän sodan, suojellaksenne siviilejä. Teidän

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

äänellänne on väliä, teidän tekonne voi pelastaa henkiä. Älkää kääntäkö selkäänne gaza-laisten hädälle. Me emme ole vain tilastoja. Olemme ihmisiä, jotka pyytävät rauhaa ja ihmisarvoa.”

Arvoisa puhemies! Miten voi olla, että koko maailman silmien edessä voi suorittaa kansanmurhaa eikä kukaan oikeasti yritä sitä estää? Miten Israel voi käyttää aseenaan lasten tahallista nälkään näännyttämistä eikä siihen puututa? Sanat eivät riitä kuvaamaan, miten hirveä Gazan tilanne on, miten epäinhimillinen painajainen se on siviileille.

Eduskunnan olisi pitänyt käydä tämä keskustelu jo aikoja sitten, ja hallituksen toimesta. Myös Suomi on osaltaan vastuussa siitä, että Gazan kansanmurhan annetaan jatkua. Israel on jo vuosikymmenien ajan syyllistynyt Palestiinan alueella laittomaan miehitys- ja apartheidpolitiikkaan, jatkuvasti vienyt palestiinalaisten tilaa ja oikeuksia. Nyt Israelin täysin suhteettomat ja ylimitoitettut sotatoimet ovat johtaneet siihen, että Gaza on pommitettu raunioiksi, kuolleiden määrä on vähintään 53 000 ja loukkaantuneiden 120 000. Turvallista paikkaa siviileille ei ole. Humanitäärinen tilanne on täysin katastrofaalinen. Gaza on ollut kaksi kuukautta täyssaarossa, ja Israel on estänyt kaiken ruuan, lääkkeiden, polttoaineen ja humanitäärisen avun pääsyn Gazaan. Israelin ilmoitus sallia minimimäärä avustuksia on pisara meressä siihen nähden, miten paljon apua tarvitaan.

Samalla tilanne vain pahenee ja Israel kiihdyttää iskujaan. Israel ilmoitti ottavansa haltuun koko Gazan kaistan ja aloitti väestön evakuointimääräykset. Israelin valtiovarainministeri on sanonut, ettei maailma voi pysäyttää Israelia. Ministerin mukaan gazalaiset pakosiirretään kolmansiin maihin. Tämä olisi etninen puhdistus ja rikos ihmisyyttä vastaan. Nyt siis Israelin hallitus ei enää edes yritä peitellä tavoitteitaan ja kokee, ettei muu maailma välitä palestiinalaisista ja heidän tappamisestaan tai aio estää Israelin toimia.

Mutta, hyvät kollegat, maailman on pysäytettävä Israel. Huoli tai symboliset teot eivät riitä, vaan me tarvitaan aitoa painetta ja konkreettisia tekoja Israelia kohtaan. Suomella ja EU:lla on monia konkreettisia keinoja, joilla painostaa. Suomen tulee lopettaa asekauppa Israelin kanssa, vaatia pakotteita Israelin hallinnon edustajille, vaatia EU:n ja Israelin välisen vapaakauppasopimuksen jäädyttämistä ja kovia kauppapakotteita. Kauppa laittomien siirtokuntien kanssa pitää lopettaa, ja Suomen on myös hyödynnettävä kaikki keinot laittoman miehityksen lopettamiseksi sekä kaikkien sotarikollisten saamiseksi oikeuden eteen, oli kyse sitten Hamasista tai Israelista.

Vasemmistoliiton mielestä oikea aika tunnustaa Palestiina on nyt. Suomi on ollut hiljaa ja tekemättä konkreettisia toimia jo aivan liian pitkään, ja passiivisuudella me tuemme Israelin sotarikoksia. Vetoan teihin: meidän on toimittava nyt.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Valtonen, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

17.06 Ulkoministeri Elina Valtonen: Arvoisa puhemies! Jokaisella ihmisellä on jakamaton ihmisarvo. YK:n ihmisoikeusjulistukseen on kirjattu, että jokaisella on oikeus elämään, vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen. Lähi-idässä jo 19 kuukautta jatkuneen sodan seurauksena tämä perustavanlaatuinen oikeus ei toteudu. Sota on aiheuttanut sanoin kuvaamatonta inhimillistä kärsimystä.

58 panttivankia, joista ainakin 20 on Israelin mukaan vielä hengissä, on yhä terroristijärjestö Hamasin hallussa. Gazassa on näinä kuukausina menehtynyt yli 53 000 ihmistä, joista suurin osa on siviilejä ja yli 15 000 lapsia. Israelin yli kaksi kuukautta kestäneen

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

saarron seurauksena Gazan väestö kärsii akuutista ruokaturvan puutteesta. 71 000 alle viisivuotiasta lasta on aliravitsemuksen vaarassa. Hätä on äärimmäinen.

Israel käynnisti sotatoimet Hamasin Israeliin 7. lokakuuta 2023 kohdistaman hyökkäyksen seurauksena. Suomi on korostanut Israelin oikeutta puolustautua kansainvälisen oikeuden rajoissa. Suomi on tuominnut Hamasin terrori-iskut ja vaatinut panttivankien ehdoton vapauttamista. Suomi ei hyväksy terroristista toimintaa. Hamasilla ei tule olla roolia Palestiinan tulevaisuuden rakentamisessa. Olemme mukana EU:n Hamasin vastaisissa pakotteissa ja ajamme EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän laajentamista.

Arvoisa puhemies! Mikään paha ei oikeuta kansainvälisen oikeuden vastaisia siviilien laajamittaista kärsimystä aiheuttavia toimia, kollektiivista rankaisemista. Suomi on puhunut, ja Suomi on toiminut. Olemme lokakuusta 23 lähtien toistuvasti vedonneet osapuoliin tulitauon, panttivankien välittömän vapauttamisen ja humanitaarisen avun esteettömän pääsyn puolesta. Suomi tukee kansainvälisten itsenäisten ja riippumattomien tuomioistuinten työtä. Kansainvälinen tuomioistuin on määrännyt, että Israelin on tehtävä kaikki voitava estääkseen kansanmurhaan johtavat toimet Gazassa. Määräystä on noudatettava. Suomi vaatii Israelia kantamaan kansainvälisen oikeuden mukaisen vastuunsa ja takaamaan humanitaarisen avun pääsyn Gazaan. Vaadimme Israelia lopettamaan saarron välittömästi.

Humanitaarista apua ei tule politisoida. Nälkä tai ihmisten hätä ei saa koskaan olla väline poliittisten tai sotilaallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomi vastustaa yrityksiä muuttaa Gazan kaistan väestöllistä tai alueellista rakennetta. Väestön pakkosiirto on sotarikos. EU käynnisti tällä viikolla Israelin ja EU:n välisen assosiaatiosopimuksen arvioinnin ihmisoikeuksia koskevan pykälän osalta. Suomi antoi tälle tukensa. Vaadimme maanantaina yhdessä 21 muun valtion kanssa Israelia sallimaan avustuskuljetukset Gazaan täysimääräisesti. EU on väkivallattomuuteen sitoutuneen palestiinalaishallinnon pitkäaikainen ja suurin rahallinen tukija. Suomi toimittaa humanitaarista apua Gazaan osana EU:ta ja kahdenvälisesti. Suomi tukee YK:n palestiinalaispakolaisten järjestöä UNRWAA ja on peräänkuuluttanut järjestön toimintaedellytysten turvaamista. YK:n yleiskokouksessa Suomi on vuosikymmenten aikana johdonmukaisesti tukenut palestiinalaisten itsemääräämisoikeutta ja tuominnut Israelin Länsirannalle rakentamat siirtokunnat. Olemme asettaneet EU-pakotteita Israelin väkivaltaisille siirtokuntalaisille.

Tuemme kahden valtion mallia. Sen on täytettävä sekä israelilaisten että palestiinalaisten turvallisuustarpeet, turvattava Israelin olemassaolo ja toteutettava Palestiinan valtio- ja itsemääräämispyrkimykset. Suomi tulee tunnustamaan Palestiinan valtion ajankohtana, jolloin se osana laajempaa kansainvälistä neuvottelupakettia tukee kestävä, kahden valtion malliin johtavaa ratkaisua. Käymme aktiivisesti keskustelua kumppanimaidemme kanssa. Suomella on valmius osallistua Saudi-Arabian ja Ranskan konferenssiin kahden valtion mallin edistämisestä. Järjestäjien mukaan tavoitteena on edistää kahden valtion mallia, jonka ytimessä olisi valtioiden keskinäinen tunnustaminen, tuki Palestiinan hallinnolle, uskottavat turvallisuustakuut sekä israelilaisille että palestiinalaisille ja jälleenrakennustyöt. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Suomi on aktiivisesti, johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti edellyttänyt kansainvälisen oikeuden kunnioittamista sekä ajanut kahden valtion mallia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat nyt pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

17.12 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suvereenilla maalla on oikeus puolustautua, terrorismilta pitää voida suojautua, ja Hamasille on oltava rajat, mutta samalla on selvää, että myös puolustussodalla on säännöt. Se, mitä nyt todistamme Israelin äärioikeistolaisen hallituksen toimesta, on jotain sellaista, mitä me kerta kaikkiaan emme voi hyväksyä. Väestön pakkosiirto on sotarikos, ja se meidän täytyy kyetä kansainvälisenä yhteisönä estämään. On hyvin huolestuttavaa, että Yhdysvaltain presidentti Donald Trump on omilla puheillaan lietsonut gazalaisten pakkosiirtoon tavoitteellaan tehdä Gazasta jonkinlainen Riviera. Tämä on irvokasta.

Meidän eurooppalaisten on nyt noustava ja näytettävä, mitä me ajattelemme sivistyksensä ja inhimillisyydestä. Euroopan unionissa on edelleen maita, jotka eivät ole tunnustaneet Palestiinan valtiota. Tässä olisi Suomella, joka lukeutuu niihin maihin, jotka eivät vielä ole tunnustaneet, nyt paikka vaikuttaa, kun Ranska kokoaa Saudi-Arabian kanssa New Yorkin kokoukseen maita, jotka tunnustaisivat puolin Israelin ja puolin Palestiinan. [Puhemies koputtaa] Pääministeri Orpo, eikö Suomi voisi käyttää nyt vaikutusvaltaansa, olla kokoaan suurempi ja näyttää esimerkkiä tunnustamalla Palestiinan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

17.13 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskuntaryhmämme tukee Suomen ulkopoliittista johtoa ja tämän viikon selkeitä lausuntoja aiheesta. Tämä siviilien kärsimys on saatava loppumaan.

On myös pantava merkille tarkkaan tasavallan presidentin lausunnot liittyen Palestiinan valtion tunnustamiseen. On syytä panna merkille myös ulkoministerin täälläkin toteama toiminnallinen, hyvä aktiivisuus Ranskan tulevan kokouksen osalta, kahden valtion mallia kohti meneminen. On pantava merkille se, että Palestiinan tunnustaminenhan ei ole eduskunnan käsissä vaan ulkopoliittisen johdon käsissä oleva ratkaisu. Mutta mitä on pantava merkille siitä, että maan hallituksen riveissä tästä asiasta näyttää olevan kovin erilaisia näkemyksiä?

Arvoisa puhemies! Todellakin, siviilien kärsimyksen on loputtava. Minua liikutti paljon eteeni juuri viime päivinä tullut Astrid Lindgrenin kirjoitus toisen maailmansodan ajalta. Lindgren kirjoittaa: ”Eikö koko ihmiskunta kerjää juuri sitä rakkautta, äidinrakkautta. Äidit kaikissa maissa — hän ajattelee — yhtykää! Lähettäkää rakkautta koko maapallolle, jotta maan lapset eivät tuhoutuisi.” Tämä viesti on erittäin ajankohtainen tänään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

17.15 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset seuraavat televisioruutujen äärellä karmeita kuvia lapsista, jotka nääntyvät nälkään. Tätä seuraavat myös meidän tulevat sukupolvemme, lapset, tv-ruutujen äärellä. Nyt suomalaiset odottavat, että meidän hallituksemme, meidän poliittinen johto, johon he luottavat, yksimielisesti lähettää viestin, jossa tehdään kaikki tämän valtavan tragedian lopettamiseksi.

53 000 kuollutta, 120 000 loukkaantunutta, täällä lueteltiin. Nämä ovat numeroita, mutta siellä on yksittäisiä perheitä ja yksittäisiä ihmisiä, jotka menettävät elämänsä. Haluan kuulla hallitukselta nyt selkeän vastauksen: oletteko valmiita tunnustamaan Palestiinan valtion, mikä toisi esiin Suomen tahdon siitä, että me haluamme pitää Palestiinan valtiona ja että sitä ei päästä pyyhkäisemään maan tasalta, niin kuin nyt on käymässä? [Puhemies

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

koputtaa] Pakkosiirrot ovat rikoksia ihmisyyttä vastaan ja vastoin kansainvälistä oikeutta, [Puhemies koputtaa] samoin tämä joukkotuho. Haluan tähän vastauksen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Diarra, olkaa hyvä.

17.16 Fatim Diarra vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu monta kertaa siitä, että vielä tulee se oikea aika tunnustaa Palestiina, ja pohdin, mikä se oikea aika on. Kuinka monen pitää vielä kuolla, kuinka monen pitää kärsiä. Onko oikea aika sitten, kun koko Gaza on pyyhitty pois maailmankartalta.

Lapsiltakin kysytään koulussa usein, mitä olisit tehnyt toisen maailmansodan aikana, olisitko toisen maailmansodan aikana tehnyt kaikkesi kansanmurhan lopettamiseksi, ja silloin lapsetkin vastaavat: ”Totta kai, olisin tehnyt kaikkeni.” Nyt kysynkin teiltä: tekeekö Suomi tosiaan aivan kaikkensa, että saadaan tämä vastenmielinen ja julma kansanmurha pysäytettyä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

17.17 Pia Hiltunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälisen oikeuden mukaan väestön pakkosiirtäminen on sotarikos. Käytännössä se on etninen puhdistus, eikä Suomen pidä sulkea silmiään.

Israelin iskut Gazaan ovat surmanneet yli 52 000 palestiinalaista, ja heistä noin 70 prosenttia on naisia ja lapsia. Yli 15 000 lasta on kuollut. Kokonaisia sukupolvia on siis pyyhitty pois ennen kuin ne ovat ehtineet edes kasvaa. Samalla Gazan infra on tuhottu, avun pääsy estetty ja väestö ajettu nälänhädän partaalle. Tämä on järjestelmällistä väkivaltaa siviiliväestöä kohtaan. Se on kansainvälisen oikeuden vastaista ja rikos ihmisyyttä vastaan.

Arvoisa pääministeri ja ulkoministeri, Suomi on ratifoinut YK:n kansanmurhasopimuksen. Meillä on velvollisuus toimia heti, kun kansanmurhan vaara on tiedossa, ja nyt se on. Jokainen kuoleva lapsi on muistutus siitä, että passiivisuus tappaa. Milloin nämä aiemmin luettelemanne toimet konkretisoituvat, jotta tällainen epäinhimillisuus saadaan loppumaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

17.18 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Gazan tilanne on tosiaan kammottava. Julkista keskustelua seurattaessa on välillä tullut mieleen, että tässä ei pitäisi olla kyse identiteettipoliittisesta oikeisto—vasemmisto-keskustelusta, vaan kyse on inhimillisestä hädästä, ja tämän ei pitäisi olla keskustelu kulttuurisodasta vaan ihan oikeasta sodasta, joka vaikuttaa enemmän tai myöhemmin koko maailmaan.

Gazassa ihmisiä näännytetään tällä hetkellä nälkään ja hoidon puutteeseen, ja Israelin suunnittelemat pakkosiirrot ovat, niin kuin täällä on sanottu, sotarikos. Maailman terveysjärjestö arvioi, että kaksi miljoonaa ihmistä kokee pitkäaikaista ruokapulaa ja puoli miljoonaa on nälänhädän partaalla. Siviilien kärsimys pitää saada loppumaan, ja sinne tarvitaan tulitauko, ja vähintään olisi, että humanitaarinen apu menisi myös perille.

Keskustan linja on pitkään ollut kahden valtion malli, ja olenkin kiitollinen siitä, että meidän ulkopoliittinen johto on vihdoin lausunut näistä asioista julkisuuteen ja että tästä

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

asiasta on alettu keskustella. Toivon myös, että hallitus olisi tämän asian suhteen yhtenäinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

17.19 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä humanitäärinen tilanne Gazassa on aivan katastrofaalinen. Suomen ja EU:n on lisättävä humanitääristä apua alueelle merkittävästi ja painostettava Israelia päästämään apu myöskin perille. Tilapäisen avun päästäminen alueelle ei enää riitä, vaan Israelin on päästettävä apua Gazaan nyt riittävästi ja avun on tavoitettava koko se Gazan väestö. Gazasta on tällä hetkellä vaikea enää edes löytää ruokaa. Lähinnä säilykkeitä on jäljellä. Ihmiset, lapset etsivät jopa ruohoa syödäkseen, kun muuta ei ole. Gazan palestiinalaiset, joista puolet on lapsia, kärsivät tästä ruokapulasta ja jopa nälkiintymisestä, ja myöskin hoitotarvikkeet, kirurgiset välineet, lasten antibiootit, kipulääkkeet sekä lääkkeet kroonisiin sairauksiin ovat loppumassa alueella. Arvoisa pääministeri, arvoisa valtioneuvosto, minä vetoan teihin, että te nyt tunnustatte Palestiinan. Minä todella vetoan. [Ben Zyskowicz: Sillähän tämä kauheus loppuu! — Vasemmalta: Hävytöntä, hävytöntä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

17.20 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monesti tässä salissa keskustelemme siitä, että Suomen pitää vaikuttaa niihin asioihin, joissa meidän esimerkiksi ja tekemisellä voi olla ratkaiseva merkitys. No, nyt juuri siinä asiassa, syntykö Lähi-itään ratkaisu kahden valtion mallin pohjalta, Suomella voi olla halutessaan varsinkin tässä ajassa merkittävä vaikutus. Aivan yhtä lailla kuin me varmasti toivomme, että alueen arabimaat tunnustavat Israelin oikeuden, meidän eurooppalaisten on kysyttävä, miksi me emme tunnustaisi palestiinalaisten oikeuksia. Ja jos nyt käy niin, että todella New Yorkissa päästään eteenpäin, niin eikö nyt Suomen tule olla oikealla puolella historiaa ja tehdä kaikki voitava, että Palestiinan oikeus toteutuu ja heidät tunnustetaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

17.21 Karoliina Partanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Gazassa tilanne on todella erittäin vaikea ja hälyttävä. Viime viikon uutiset Israelin Gazan-operaation laajentamisesta pysäyttivät todella meistä jokaisen. Lisäksi suunnitelmat pakkosiirroista ovat kansainvälisen oikeuden vastaisia, kuten ulkoministeri täällä tänään totesi.

Tahdon kiittää valtionjohtoa, pääministeriä ja ulkoministeriä, tiiviistä työskentelystä Gazan tilanteen ratkaisemiseksi ja humanitäärisen tilanteen parantamiseksi. Ulkopoliittisella johdolla on ollut Suomessa syksyn 23 jälkeen merkittävä määrä tapaamisia ja puhelinkeskusteluja Israelin ja Palestiinan edustajien kanssa. Näitä yhteydenpitoja jatketaan, ja se on erittäin tärkeää.

On selvää, että humanitääristä apua ei tule politisoida eikä käyttää painostuskeinona missään tilanteessa. On myös selvää, että me teemme kaikkemme, jotta humanitäärinen apu saadaan perille ja siihen ei synny minkäänlaisia katkoksia. Pyytäisin vielä ministeri Valtosta kertaamaan sen, mitä Suomi on tehnyt humanitäärisen avun perille saamiseksi.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

17.23 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies [Puhemies yskähtää] — herra puhemies, anteeksi. [Naurua] — Rauhannobelisti, presidentti Martti Ahtisaari sanoi jo parikymmentä vuotta sitten, että Israelin konflikti ja alueen kriisi on maailman tärkein ratkaistava kriisi. Ahtisaari oli myös suivaantunut kansainväliselle yhteisölle, ettei selvästikään tahtoa kriisin ratkaisemiseen ole. Rauha on hänen sanojensa mukaan nimenomaan teonsana.

Tämä satoja vuosia jatkunut kostonkierre Lähi-idässä on käsittämätön. Hamas on tietenkin pysäytettävä, ja terroristijärjestöjä vastaan Israel saa puolustautua, mutta edistyksellinen demokratia ei puolustaudu kuten Israel puolustautuu. Kysymys ei ole enää puolustautumisesta vaan yli 50 000 siviilin tappamisesta ja nälkiinnyttämisestä.

Gazan siviilien kärsimyksen on loputtava, ja Israelin on kannettava kansainvälisen oikeuden mukainen vastuunsa ja todellakin taattava humanitäärisen avun perille pääsy.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

17.24 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koston kierre ylläpitää sotaa, tappamista ja väkivaltaa. Koston kierre ylläpitää konflikteja. Hamas iski vuonna 2023 Israeliin ja tappoi noin 1 200 ihmistä. Nuoria ihmisiä silvottiin ja raiskattiin. Se ei kuitenkaan ole perustelu sille, mitä tällä hetkellä Gazassa tehdään. Siellä tehdään kansanmurhaa.

On erittäin tärkeää, että Suomi tekee kaikkensa edistääkseen rauhan ajatusta ja sitä, että humanitäärinen apu menee läpi. Gazan sodan aikana noin 15 000 lasta on kuollut, ja viime viikolla Gazan terveysministeri kertoi, että 52 lasta on kuollut aliravitsemukseen. Vauvanruoka ei pääse rajoilta läpi. Arvoisa ministeri, mitä me voimme Suomea vielä tehdä entistäkin pontevammin, että humanitäärinen apu tavoittaa Gazassa lapset ja naiset, jopa rasakaana olevat? Heitä on noin 17 000. He tarvitsevat ruokaa. [Vasemmalta: Tärkeä puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

17.25 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Pääministeri Orpo, edeltävässä keskustelussa kyselytunnilla te sanoitte minuutin puheenvuoron aikana peräti viisi kertaa ”me teemme kaikkemme”. Haluan todella uskoa siihen, koska juuri sitä nyt tarvitaan, mutta pahoin pelkään, että tämä sana ”kaikkemme” uhkaa nyt kokea vähän inflaation, koska hallituksen toimet eivät vaikuta ”kaikelta” ainakaan sanan siinä merkityksessä, kuin itse sen ymmärrän.

Kauppapolitiikka kuuluu Euroopan unionin toimivaltaan, mutta jäsenmailla on muita keinoja asettaa pakotteita ja irtisanoa yhteistyö Israelin kanssa. Suomi voi ja Suomen täytyy käyttää kaikkia niitä keinoja, mitä meillä on Euroopan unionin lisäksi kansallisesti käsissämme. Pyytäisin ulkoministeriä arvioimaan, miten näitä kansallisissa käsissä olevia keinoja voitaisiin vielä nykyistä enemmän käyttää, jotta todella tekisimme kaikkemme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Biaudet, varsågod.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

17.26 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Herr ordförande! Hallituksen pääministeri ja ulkoministeri, aivan kuten täällä sanottiin, kyselytunnilla ilmoittivat, että on tehtävä kaikki tulitauon aikaansaamiseksi — kiitos siitä. Haluan minäkin todella uskoa tähän lupaukseen.

Nyt on kuitenkin aika lisätä kansainvälistä painetta Israelille. Vahvin signaali on Palestiinan tunnustaminen, muuten se voi olla liian myöhäistä. [Vasemmalta: Kyllä!] Tilanne Gazassa on inhimillisesti aivan kestävä. Kuolleiden määrää on vaikea edes kuvitella: 54 000 ja 15 000 lasta. Miljoona lasta on traumatisoitunut sodan takia. Ihmisten elämää uhkaavat pommit mutta myös nälänhätä, jollei apua saada perille. Pulaa on ruuasta, vedestäkin ja sairaalatarvikkeista. YK-järjestöillä ja muilla humanitäärisillä järjestöillä on valmius auttaa. Mikään ei oikeuta kansanmurhaa.

EU:n assosiaatiosopimuksen ihmisoikeusartiklan pikaisen tarkastelun jälkeen meillä pitäisi olla valmius tarvittaessa jäädättää sopimus ja sanktoida kauppa, jollei humanitääristä tilannetta saada ratkaistua. [Puhemies koputtaa]

Nyt on tehtävä siis kaikki, ja vaikka rauhanprosessin tie varmasti on pitkä, [Puhemies koputtaa] niin painetta tulitauon aikaansaamiseksi on lisättävä. Siksi meidän on aika tunnustaa Palestiina valtiona.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

17.28 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Gazan siviilien sydäntä särkevään kurjuuteen juurisyy on terroristijärjestö Hamas, jonka peruskirjassa vannotaan Israelin tuhoamista ja juutalaisten tappamista. Palestiinalaisten presidentin Abbasin mukaan Hamasiin kytkeytyvät joukkiot ovat ryöstäneet 60 prosenttia avustuskuljetuksista. Hamas piilottelee sairaaloiden, lastentarhojen ja siviilien suojissa ja kohdistaa myös jatkuvasti rakettihyökkäyksiä Israeliin.

Surullisesti palestiinalaisten enemmistö, heidän omien mielipidemittaustensa mukaan, tukee Hamasia. Vain 17 prosenttia edes kannattaa kahden valtion mallia. Valtaosa haluaa yhden kalifaatin joelta merelle.

Hamasin hallitsemaa valtiota ei ole siis mitään edellytyksiä tunnustaa. Sen sijaan kansainvälisen yhteisön, myös Suomen, tulisi kohdistaa voimavarat Hamasin kukistamiseen, Gazan vapauttamiseen ja samalla palestiinalaissiviilien humanitääriseen apuun. Ja toki myös Israelin tulee noudattaa kansainvälistä oikeutta, ja jos sotarikoksia todetaan, [Puhemies koputtaa] syylliset tulee saattaa vastuuseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiäho, olkaa hyvä.

17.29 **Johannes Yrttiäho vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esteenä sille, miksi Suomi ei ole tunnustanut Palestiinan valtiota, on presidentti Stubb ja hänen erityissuhteensa Yhdysvaltoihin. Stubb ei halua ajautua vastakkain Trumpin kanssa. Yhdysvaltain vaikutus on näkynyt siinä, miten jo presidenttiehdokkaana Stubb vihjasi Venäjän ja Iranin olleen Hamasin iskun takana. Stubb väitti, että nämä maat tukevat suoraan ja epäsuorasti Hamasia kylvääkseen sekasortoa. Jo presidenttiehdokkaana Stubb antoi tukensa Yhdysvaltain ja Britannian iskulle Jemeniä vastaan. Ensimmäisellä työviikollään hän päätti lähettää sotilaita Punaisenmeren pommitusoperaatioon. Toukokuussa 24 Suomi ei tunnustanut Palestiinaa, vaikka Espanja, Irlanti ja Norja tekivät niin. YK:ssa Suomi pidättäy-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

tyi äänestämästä tunnustamisen puolesta. Eilen Stubb totesi, että tunnustaminen on ajan kysymys. Arvoisa hallitus, minkä ajan kysymys Palestiinan valtion tunnustaminen on?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

17.30 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Det som sker i Gaza är katastrofalt. Det handlar om massmord på tiotusentals civila, varav en stor del är barn. Det handlar om utsvältning av två miljoner människor. Det handlar om krigsbrott, om brott mot mänskligheten, det handlar om folkmord och etnisk rensning, och då har vi en skyldighet att göra allt vi kan för att stoppa det.

Arvoisa puhemies! Emme voi vedota siihen, että olemme liian pieni maa vaikuttamaan. Meillä on moraalinen velvollisuus tehdä kaikki voitavamme pysäyttääksemme rikokset ihmisyyttä vastaan. Suomen on muun muassa viimeinkin tunnustettava Palestiina. Tasavallan presidentti, pääministeri ja ulkoministeri ovat viime aikoina ottaneet selkeitä kantoja, kiitos niistä. Ongelma on, että puheet eivät vielä muutu teoiksi.

Hyvä pääministeri, voitteko konkretisoida, mihin kaikkiin toimenpiteisiin olette valmiita ryhtymään sotarikosten pysäyttämiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Fagerström, olkaa hyvä.

17.31 Noora Fagerström kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Gazan humanitaarinen tilanne on äärimmäisen vakava. Suomi on pitänyt ja pitää Gazan osalta jatkuvasti esillä keskeisiä vaatimuksiaan, jotka ovat tulitauon takaaminen, humanitaarisen avun perille pääseminen ja panttivankien vapauttaminen.

Kahden valtion malli on ainoa kestävä tie rauhaan — malli, jossa sekä israelilaisten että palestiinalaisten oikeudet ja turvallisuus toteutuvat. Rauhanneuvottelut on käynnistettävä välittömästi kahden valtion mallin pohjalta. Mitä tulee Palestiinan valtion tunnustamiseen, niin ajoitus on tärkeä, jotta se edistää parhaalla mahdollisella tavalla rauhan saavuttamista. Päätöksen on edistettävä konkreettisesti rauhaa. Israelin kannan mukaan yksipuoliset tunnustukset ohittavat neuvottelut, jotka ovat ainoa reitti kestävään ratkaisuun. Israel ei hyväksy valtiota, jossa Hamas Gazassa ei tunnusta Israelin olemassaolon oikeutta ja käyttää väkivaltaa siviilejä kohtaan. Tunnustaminen nähdään tällöin turvallisuusriskinä, jopa paljontona terrorismista. [Puhemies koputtaa] Tunnustaminen ei siis ole täysin ongelmaton, ja ajoitus on sen vuoksi erittäin tärkeää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

17.33 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne Gazassa on erittäin vakava. Hamasin lokakuussa 2023 tekemä äärimmäisen julma hyökkäys Israeliin on johtanut väkivallan kierteeseen, jonka seurauksena Gazan kaistale on tuhottu käytännössä täydellisesti.

En tiedä, onko siellä enää yhtään ehjää taloa, mutta inhimillinen katastrofi on joka tapauksessa valtava. Hamas olisi halutessaan voinut vapauttaa loput ottamansa panttivangit mutta ei ole tehnyt niin, vaan antaa toiminnallaan Israelille näennäisen oikeutuksen vasta-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

toimien jatkumiseen. Hamasilla on myös valtaa avustuskuljetusten suhteen. Apua on kuitenkin saatava välittömästi perille niille, jotka sitä eniten tarvitsevat, eli etenkin lapsille.

Inhimilliseltä katastrofilta emme voi missään tapauksessa sulkea silmiämme. Erittäin tärkeää on myös muistaa se, että meistä kukaan ei voi täysin varmasti tietää, mitä Gazan kaistaleella juuri nyt tapahtuu. Sieltä ulos tulevat tiedot ovat jommankumman osapuolen propagandan värittämiä. Siviilien tappamisen on kuitenkin loputtava. Humanitaarinen apu on saatava perille välittömästi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

17.34 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielestäni on täysin selvä asia, että Israelilla on oikeus itsenäisyyteen, vapauteen ja turvallisuuteen, olemassaolon oikeuteen. On kuvottavaa, että Hamas pitää edelleen siviilejä, viattomia ihmisiä, panttivankeina Gazan kaistalla.

Mutta, puhemies, mikään, mitä äsken sanoin, ei oikeuta sitä, että kohdistetaan kollektiivista kosta ja hyökätään siviiliväestön kimppuun tai aiheutetaan humanitäärinen katastrofi ja murhenäytelmä, mikä nyt Gazassa on tällä hetkellä käynnissä. Siviilien kärsimyksen on Gazassa loputtava, ja humanitäärisen avun perillepääsy on varmistettava. On riskinä, että miljoona ihmistä kokee pitkittynyttä ruokapulaa ja puoli miljoonaa ihmistä on nälänhädän partaalla. Tällaista ei voi oikeuttaa yhtään millään asialla, ja me emme voi Suomessa tällaista asiaa hyväksyä. Apu Gazan kaistalle tulee toimittaa ilman välikäsiä suoraan hätää kärsiville ihmisille. Lisäksi ihmisten pakkosiirtäminen, siviilien pakkosiirtäminen, on täysin laitonta, ja oikeusvaltiona ja demokratiana Suomi ei ikinä tue sellaista laittomuutta.

Kysyisinkin, puhemies, vastaavilta ministereiltä: mitä Suomi voisi vielä enemmän tehdä, [Puhemies koputtaa] että humanitääristä apua saataisiin siviileille Gazaan ja tähän vauvojen hätään ja ruokapulaan saataisiin puututtua?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

17.35 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Att mänskligheten inte lär sig. När vi diskuterar Palestina och Israel kommer minnesbilder från min barndom, när jag satt framför svartvita tv:n och samma fråga var uppe till diskussion.

Ihmiskunta ei opi. Muistan vielä, kun lapsena istuin television ääressä, ja samat ongelmat, mitä silloin oli, ovat vielä olemassa.

Ärade talman! Det som i alla fall är klart är att vi alla här stöder en tvåstatsmodell, en tvåstatslösning, och det är någonting som vi alla måste arbeta för. Men samtidigt måste vi också se på de akuta krav som vi har. Vi behöver få ett omedelbart eldupphör, vi behöver få in den humanitära hjälpen, det kan inte vara så att man svälter ut individer, och Hamas måste också frige gisslan.

Arvoisa puhemies! On keskusteltu aika paljon siitä, minkälainen prosessi pitäisi olla, että voidaan tunnustaa Palestiina. Minun mielestäni sitä keskustelua on jatkettava, ja se on kylä ajankohtainen. Se täytyy käydä nyt. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

17.37 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Israelin armeija on antanut siviileille evakuoitikäskyjä, ei turvaa varten vaan siirtääkseen uudelleen hyökkäyslinjalle. Alueelta on katkaistu humanitäärinen apu, ja nyt kaksi miljoonaa ihmistä näkee nälkää. Pommitukset jatkuvat sairaaloihin ja koteihin, ja yli 50 000 ihmistä on jo kuollut. Israelin hallituksen suunnitelmat Gazan kaistan täydellisestä haltuunotosta ja koko väestön pakkosiirrosta kolmansille maille rikkovat kansainvälistä oikeutta räikeästi. Tämä on sotarikos, ja todistamme tällä hetkellä kansanmurhaa.

Arvoisa hallitus, olen ihmetellyt tämän ajan, missä on Suomen viestinnässä se selkeys. Monet muut Euroopan maat ovat tunnustaneet Palestiinan, vaatineet tiukemmin avun pääsemistä perille ja siviilien suojelua. Olisinkin vielä halunnut kuulla tarkentavaa vastausta siihen, että jos Ruotsi on pystynyt tunnustamaan Palestiinan kymmenen vuotta sitten, viime vuonna Irlanti, Norja ja Espanja, ja nyt Ranska aloittaa prosessin, niin minkä takia me emme ole tässä linjassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

17.38 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On järkyttävää, mitä Lähi-idässä tapahtuu. Noilla alueilla, niin Gazassa kuin Israelissakin, kaikilla ihmisillä riippumatta taustasta tai uskonnosta on oikeus tavalliseen rauhanomaiseen elämään ilman terrorismia tai sen pelkoa. On järkyttävää, miten terroristijärjestö Hamas hyökkäsi Israeliin tappaen ja ottaen panttivankeja. Heillä on edelleenkin kymmeniä panttivankeja hallussansa.

Kysymys kuuluu: Onko kansainvälinen yhteisö valmis painostamaan Hamasia niin, että se vapauttaa kaikki panttivangit ja laskee aseensa? Ymmärretäänkö, että Hamasin terroristit taistelevat siviileinä, siviilien keskuudessa, tappaen omaa väestönsä ja pitäen ihmisiä ihmisuhreina, tällaisina saarekkeina ja, niin kuin sanottu on, estävät myös ruokatarvikkeiden pääsemisen lapsille ja nuorille? [Puhemies koputtaa]

Kysyisin myös: onko ajateltu evakuointia turvallisemmalle alueelle? Tiedän, että monet sieltä haluaisivat lähteä myös vähän kauemmaksi odottamaan rauhallisempia aikoja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

17.39 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On toki hyvä, että Suomi saa vihdoin kakistettua paheksuntansa Israelin sotarikoksia kohtaan, mutta ongelmana tässä on, että samaan aikaan Suomi jatkaa edelleen sotarikosten rahoitusta asekaupalla Israelin kanssa. Suomelle on kelvannut yhteistyökumppaniksi jopa sellainen israelilainen ase-yhtiö, joka on julkisesti mainostanut tuotteitaan sotarikoksilla testattuna. Jos kansanmurha ei riitä häiritsemään Suomen asebisnestä, onko mitään, mikä riittää? Tämä on nimenomaan Suomen vastuu, koska meidän verrokkimailla ei ole Suomeen verrattavaa ase-yhteistyötä Israelin kanssa. Niin kauan kun raha puhuu toista kieltä, se, että meillä sanotaan, että teemme kaikkemme, ei ole kovin uskottavaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

17.40 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tahdo löytyä sanoja kuvaamaan sitä kärsimystä, jota Gazassa siviilit tällä hetkellä joutuvat kokemaan. Lapset, jopa vastasyntyneet, nääntyvät, ja vedestä, kaikista tarvikkeista ja lääkkeistä on pulaa. Hamasin terroriteot ovat täysin tuomittavia ja järkyttäviä. Mikään ei kuitenkaan oikeuta tekemään näitä tekoja, joita tällä hetkellä Israel kohdistaa Gazan siviiliväestöä kohtaan. Tämä on se hetki, kun kansainvälisen yhteisön pitää toimia. Arvoisa pääministeri, tämä on se hetki, kun Suomelta pitää lähteä selkeä, yhtenäinen viesti: nämä sotarikokset on tuomitava.

Arvoisa pääministeri, kun tuossa kyselytunnilla hetki sitten sanoitte, että hallituksen viesti on tässä yhteinen, niin samaan aikaan hallituspuolue kristillisdemokraattien puheenjohtaja kertoi Helsingin Sanomissa, [Puhemies koputtaa] että valtionjohdon X-viestit Gazan tilanteesta eivät ole hallituksen kanta. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Aikamoista! Mikä on hallituksen kanta?] Suomalaiset odottavat, että te laitatte nyt hallituksen rivit kasaan, [Puhemies koputtaa] jotta Suomi voi tehdä omalta osaltaan kaiken. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Uskomatonta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

17.42 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on tärkeä käydä. Tilanne Gazassa on todellakin katastrofaalinen. Siellä lapsia kuolee nälkään, ihmiset ovat vailla suojaa, ruokaa ja lääkkeitä, ja lääkkeiden ja ruuan saatavuus ei ole eikä saa olla neuvottelukysymys.

Israelilla on oikeus puolustaa itseään, mutta Israelilla ei ole oikeutta rikkoa kansainvälistä oikeutta. Nyt puhutaan äärimmäisen vakavista rikoksista, sotarikoksista, mahdollisesti jopa rikoksista ihmisyyttä vastaan, ja Suomen niin kuin muidenkin maiden on toimittava tämän mukaisesti.

Kiitos valtiojohdolle, ulkopoliittiselle johdolle ja hallitukselle suorasanaisista viesteistä. Suomi ei ole hiljaa silloin, kun ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta rikotaan. [Aino-Kaisa Pekonen: Viesti ei ole yhtenäinen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

17.43 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jo vuosi sitten saimme kuulla, että Gazassa ei enää synny normaalipainoisia vauvoja. Jo viime syksynä YK lausui, että Israelin toiminta täyttää kansanmurhan tunnusmerkit. On käsittämätöntä, että tiedot kuoleman partaalla olevista vauvoista, pommitusten aiheuttamasta totaalaisesta tuhosta ja toistuvista kansainvälisen oikeuden rikkomuksista ja julkilausutut suunnitelmat sotarikoksista eivät muutu poliittiseksi paineeksi, jolla kansanmurha estetään.

Välillä tuntuu, että meiltä ihmiskuntana on unohtunut, että tämä kaikki tapahtuu ihan oikeille, tavallisille, tunteville ihmisille. Kansainvälinen yhteisö on aivan liian kauan katsonut läpi sormien Israelin palestiinalaisiin kohdistamaa sortoa, kontrollia ja väkivaltaa. Nämä laajenevat laittomat siirtokunnat ovat jo pitkään nakertaneet paitsi palestiinalaisten elinoloja myös kahden valtion mallin edellytyksiä.

Nyt on aivan viimeinen hetki toimia. Palestiina pitää tunnustaa, mutta se ei riitä. Kiitän ulkopoliittista johtoa näistä ulostuloista, [Puhemies koputtaa] mutta kannustan tekemään

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

vielä paljon enemmän. Sanat ovat tärkeitä, mutta ne eivät riitä, kun käsillä on ihmisyyden rappio.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

17.44 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, your excellencies! Gazassa valtaa pitää Hamas eikä palestiinalaishallinto. Siksi tunnustaminen ei liity tähän hetkeen, sillä kahden valtion malli perustuu yhteisymmärrykseen osapuolten välillä ja suhteiden normalisointiin. Palestiinalaiset eivät ole valitettavasti aiemmin suostuneet sopuun. Siksi tunnustamista ei ole syytä tehdä yksipuolisesti vaan sitoa se kahden valtion mukaiseen rauhanprosessiin. Panttivangitkin tulee vapauttaa. Haluammeko rauhaa vai poliittista julistusta?

On muistettava, ettei Gazassa käydä konventionaalista sodankäyntiä, vaan Hamas pii-leskelee siviilien keskuudessa, operoi komentokeskuksia kouluissa, moskeijoissa ja sairaaloissa. Tilanne on hyvin vaikea, ja on erittäin traagista, että siitä aiheutuu viattomille kärsimystä. On myös ylilyöntejä, jotka hyvin mahdollisesti ovat humanitäärisen oikeuden vastaisia, ja on selvää, että humanitäärisen tuen tulee jatkua. Koko maata ja sen kansaa ei kuitenkaan tule delegitimoida tilanteessa, joka alkoi Hamasin hyökätessä Gazasta Israeliin. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa pääministeri, osa täällä haluaa, että tilanteella on vaikutusta myös Suomen turvallisuuteen. [Puhemies koputtaa] Onko niin, että omat turvallisuusratkaisumme kuitenkin kestävät ulkoisen paineen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

17.45 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Israel toteuttaa Gazassa hirmutekoja, joille ei näy loppua, päinvastoin. Lääkärit Ilman Rajoja -järjestön työntekijät kertovat aliravitsemusta sairastavien potilaiden määrän kasvaneen Gazassa 32 prosenttia toukokuun ensimmäisen kahden viikon aikana. Järjestön työntekijät kertovat näkevänsä Gazan sairaaloissa yhä enemmän palovammapotilaita, joista suuri osa on lapsia. YK on varoittanut, että 14 000 vauvaa on vaarassa kuolla nälkään, ja nyt voimiensa tunnossa oleva Israel suunnittelee väestön pakkosiirtoa.

Arvoisa pääministeri, tietäessämme kaiken tämän ihmettelen, miten Suomen hallitukselle näyttää olevan edelleen niin äärimmäisen vaikeaa yksimielisesti ja yksiselitteisesti tuomita gazalaisten kansanmurha, saati sitten ryhtyä konkreettisiin toimenpiteisiin Israelin painostamiseksi esimerkiksi kieltämällä Israelin laittomasti miehityiltä alueilta peräisin olevien tuotteiden maahantuonti tai lopettamalla asekauppa Israelin kanssa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

17.47 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kansanedustajat olemme saaneet ennennäkemättömän määrän viestejä huolestuneilta kansalaisilta. Nii-
den viesti on: nyt riittää.

Se ei enää riitä, että Suomi vaatii tulitaukoa Israelin ja Palestiinan välille. Ei riitä, että hallitus vetoaa humanitaarisen avun päästämiseen Gazaan tai että väestön pakkosiirrot pitää lopettaa. Se ei riitä, että vaaditaan panttivankien vapauttamista molemmin puolin. Mi-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

kään julkilausuma tai kannanotto ei enää riitä. Ne eivät pysäytä pommeja eivätkä pelasta lapsia nälkäkuolemalta. Me tarvitsemme järeitä, konkreettisia toimia, ja tarvitsemme aidon kansainvälisen yhteisön väliintulon ja painetta Israeliin. Vetoan tässä maan johtoon ja kysynkin vielä ulkoministeriltä tai pääministeriltä: miten Suomi konkreettisesti aikoo luoda tätä painetta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

17.48 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Gazan tilanne on humanitäärisen kärsimyksen mittakaavassa kestänyt. Siviilien kärsimys alueella on saavuttanut sellaiset mittasuhteet, että sitä ei ole mahdollista hyväksyä. Lääkärinä en voi olla ajattelematta lapsia, jotka menehtyvät välttämättömien lääkkeiden puutteen takia, tai perheitä, jotka joutuvat valitsemaan nälänhädän ja epävarmojen pakenemisreittien välillä. Israelilla on kansainvälisen oikeuden mukainen velvollisuus mahdollistaa humanitäärisen avun pääsy sitä tarvitseville alueille. On oikein, että Suomi vaatii tulitaukoa, humanitäärisen avun esteiden purkamista ja kaikkien panttivankien vapautumista. Väestön pakkosiirrot ovat sotarikoksia, eikä kansainvälinen yhteisö voi katsoa niitä läpi sormiensa.

Ratkaisu Gazan kriisiin ei voi perustua väkivallalle vaan kahden valtion mallin mukaisille rauhanomaisille neuvotteluille. Tässä ratkaisussa on huomioitava myös Israelin ja israelilaisten turvallisuus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

17.49 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansanedustajana ja päättäjänä ajattelen, että vastuullani on seurata tilannetta ja sitä, mitä maailmassa tapahtuu. Pienen lapsen isänä se alkaa olemaan toivottoman raskasta. Ajatus tapetuista, nälkäännettävistä lapsista ja näiden tietojen lukeminen oikeasti käyvät voimille. Voin vain kuvitella, mikä helveti maan päällä Gazassa on.

Kansanmurha on pysäytettävä. EU, Euroopan unioni, on Israelin merkittävin kauppakumppani. Se tarkoittaa sitä, että Euroopan unionilla on valtaa, ja kun on valtaa, on vastuuta. Suomi on Euroopan unionin jäsenmaana yksi niistä, joiden täytyy tehdä kaikkensa tämän pysäyttämiseksi.

Sen lisäksi Suomi on oma itsenäinen valtionsa, jonka on tehtävä ne päätökset, kaikki se, jotta tämä kansanmurha pysähtyy. Siihen liittyy Palestiinan tunnustaminen. Siihen liittyy se, mistä me hankimme esimerkiksi aseemme ja mitä eettistä vastuuta me näillä päätöksillä kannamme. Siis pyydän: tehkää aidosti kaikkenne.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedew, olkaa hyvä.

17.50 **Kaisa Garedew ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee tähän kahden valtion malliin, niin se Oslon sopimus, mihin Suomikin on EU-maana sitoutunut, sisältää vaatimuksen, että palestiinalaisosapuoli luopuu terrorismista ja tavoitteestaan tuhota Israel. On täysin utopistista kuvitella, että tämä tultaisiin terroristijärjestö Hamasin kanssa näkemään. Yhtä epärealistista on odottaa, että Palestiinan valtion tunnustaminen johtaisi palestiinalaisten hyvinvointiin. Alue ei täytä mitään valtion tunnusmerkkejä eikä ole 20 vuoden itsehallintonsa aikana osoittanut mitään merkkejä siitä, että Hamas välittäisi

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

oman kansansa hyvinvoinnista. Päinvastoin länsimaiden avustusmiljardeilla on rakennettu tunnelleita ja aseistauduttu terrori-iskuja vastaan.

Arvoisa puhemies! Henkilökohtaisesti näen koko kahden valtion mallin täysin mahdollisena. [Puhemies koputtaa] Palestiinan valtion tunnustaminen olisi lahja ja tuki terrorismitilanteelle. — Kiitos. [Eduskunnasta: Linja sen kuin kirkastuu!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

17.52 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kyselytunnilla huomautin, että Suomen ulkopoliittiselta johdolta oltaisiin toivottu kannanottoja jo aiemmin, niin teitä, ulkoministeri Valtonen, hymyilytti — en ymmärrä, miksi. Vasemmistoliiton esitti tätä Gazasta käytävää ajankohtaiskeskustelua ensimmäisen kerran yli vuosi sitten, ja keskustelu evättiin. Toisen kerran nimiä kerättiin syksyllä, ja vasta nyt tämä keskustelu pidetään. Tämä on aivan liian myöhään, ja minua ei hymyilytä.

Tämä prosessi, jossa keskustelua on lykätty, kuvaa Suomen toimintatapaa suhteessa Israelin toteuttamaan palestiinalaisten kansanmurhaan. Suomi on ollut liian pitkään hiljaa. Suomi voi vielä valita olla historian oikealla puolella. Suomen on tunnustettava Palestiina. Vetoan teihin: toimikaa, jotta palestiinalaisten kärsimys lakkaa. Silmät on avattava nyt.

Samalla haluaisin huomauttaa, että vaikka te, pääministeri Orpo, kyselytunnilla vakuutitte meille, että hallitus on yhtenäinen, niin nämä puheenvuorot, joita me olemme kuulleet, osoittavat, että hallitus ei ole yhtenäinen. [Puhemies koputtaa] Miten te varmistatte, että Suomen ulkopoliittinen johto pystyy toimimaan tässä tilanteessa, kun tämä on se tilanne, jossa me täällä salissa elämme juuri nyt? [Sanna Antikainen: Jokainen saa kertoa täällä oman mielipiteensä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

17.53 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä gazalaisten unelmat — se, että saa elää turvassa, haudata lastensa jäänteet, olla vapaana siitä, että sinua tähdätään aseella, ja elää rauhaa — ovat, kuulkaa, samoja unelmia kuin israelilaisten ja juutalaisten unelmat. Isät ja äidit siellä molemmiin puolin ansaitsevat sen, että heidän lastensa ei tarvitse pelätä. Panttivankien äidit ja isät eivät edes kaikki tiedä, ovatko heidän lapsensa enää hengissä Hamasin bunkkereissa.

Gazalaisten kärsimys on kauheaa. Siitä ovat ensisijaisesti vastuussa Hamas ja sen terroristit. Samaan aikaan on kauheaa, että kaikkien israelilaisten täytyy pelätä sitä, että heidän kodeillaan, perheillään ja tulevaisuudellaan ei ole väliä, että maailma valitsee heidän sijastaan terrorismin, jonka tavoite on tuhota Israel. [Välihuutoja vasemmalta]

Hamas on saatava vastuuseen, panttivangit on vapautettava, [Puhemies koputtaa] ja Palestiinan tunnustaminen tässä tilanteessa olisi aivan kuin synninpäästön antaminen ilman, että väärintekijä tekisi parannuksen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan nyt viiden minuutin vastauspuheenvuoron ulkoministeri Valtoselle. — Olkaa hyvä.

17.54 Ulkoministeri Elina Valtonen: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta. — Aloitan ensin tästä edustaja Koskelan väitteestä hymähdyksestä. Se ei niinkään viitan-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

nut siihen, ettenkö arvostaisi sitä, että tätä keskustelua käydään eduskunnassa. Tämä ei ole ollut tähänkään asti minun käsissäni, ja hyvä, että käydään. Hymähdin sille väitteelle, että valtionjohto olisi ollut hiljaa. Itse olen tehnyt päivittäin töitä tämän asian parissa 7. loka-kuuta jälkeen, [Vasemmistoliiton ryhmästä: Konkreettiset toimet ovat missä?] ja laitoin tuossa huvikseni ChatGPT:hen kyselyn, että mitä valtionjohto ja esimerkiksi ulkoministeri ovat tästä kysymyksestä lausuneet, niin kyllä sieltä aika kattava lista tulee [Veronika Honkasalo: Lausuminen ei riitä!] — tulen juuri niihin toimiin — paitsi julkisuudessa niin tietenkin kaikissa kokouksissa ja kahdenvälisissä yhteyksissä, joissa toimimme.

Keskityn nyt näihin konkreettisiin toimiin. Täältä tuli ehdotuksia ja ideoita, ja ikävä kyllä — kun itsekkin näitä keinoja olen pohtinut paitsi kansallisesta tulokulmasta myös sitten kaikkien meidän yhteistyökuvioiden ja foorumeiden ja järjestöjen kautta, miten voimme vaikuttaa — joko olemme asiat jo tehneet tai sitten se on hankalaa tai jopa mahdotonta.

Ensin mennään näihin kauppapoliittisiin toimiin: No, kauppapoliittiset toimet ovat EU:n yksinomaisessa toimivallassa. Kansallisesti voimme korkeintaan tukea tai edistää, mutta emme voi yksin päättää. Kaikki toimet vaativat yksimielisyyttä myös näiden esitettyjen talouspakotteiden osalta. Olemme kyenneet asettamaan pakotteita paitsi Hamasille myös väkivaltaisille siirtokuntalaisille, ja nyt olemme esittäneet toiveen, että näitä järjestelmiä voitaisiin laajentaa, koska toimet sitä edellyttävät.

No, sitten tosiaan tuomioistuinlaitos ja kansainvälinen oikeus siltä osin on käyty läpi jo tuossa kyselytunnilla, eli Suomi tosiaan tukee paitsi kaikkea kansainvälisen tuomioistuimen tekemää työtä myös kansainvälisen rikostuomioistuimen tekemää työtä. Vaikka nämä tuomioistuinprosessit ovat todella pitkiä ja voivat kestää jopa vuosia, sieltä on tullut neuvovia lausuntoja, joiden mukaan Suomi on äänestänyt YK:ssa, ja esimerkiksi kansainvälinen tuomioistuin jo yli vuosi sitten edellytti Israelilta toimia, jotta se estää kansanmurhan toteutumisen Gazassa. Suomella ei tosiaan ole omaa pakotelainsäädäntöä. Olemme täysin EU:n piirissä tältäkin osin.

No sitten, mitä tulee kansallisiin toimiin, esimerkiksi edustaja Tynkkynen näitä peräänkuulutti ja usea vetosi sen puolesta, että teemme kaikkemme sen eteen, että humanitaarinen apu saadaan alueelle, ja me toden totta teemme kaikkemme. Suomi on merkittävä humanitaarisen avun antaja paitsi kahdenvälisesti myös esimerkiksi EU:n kautta. Olemme viime kesänäkin Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa vedonneet siihen, että esimerkiksi UNRWA voisi toimia alueella. Israel on estänyt sen toimintaa jo aikaisemmin. YK:n alaiset järjestöt pystyvät parhaiten toimittamaan apua alueelle, koska niillä on paitsi hyvät logistiikkaketjut myös pitkä kokemus alueelta ja paras asiantuntemus asian toimittamiseen, ja totta kai me avunantajina haluamme pitää huolta siitä, että se apu toden totta menee perille. Viimeksi nyt tiistaina yhdessä 21 muun maan kanssa, jotka antavat humanitaarista apua alueelle, vetosimme Israeliin ja toistimme kaikki vaatimuksemme siitä, että avun on saavutettava kaikki ihmiset alueella.

Sitten poliittisia toimia tosiaan on tehty runsaasti kaikissa järjestöissä ja myös kahdenvälisesti, EU:ssa ja YK:ssa.

Sitten mitä tulee tähän tunnustamiseen, no, tästä käytiin jo keskustelua, mutta Suomi tosiaan on sitoutunut kahden valtion malliin, ja tässäkin käymme päivittäistä vuoropuhelua kumppanimaidemme kanssa, että mitä olisi tässä tilanteessa tehtävissä. Esimerkiksi tällaiset ehdolliset tunnustamiset, eli siis siten, että toden totta pitäisi voida edellyttää — ja me edellyttämme — että terroristeja ei ole hallinnossa mukana, kun puhutaan rauhanomaiseen tulevaisuuteen sitoutumisesta, sillä kahden valtion malli, niin kuin nimikin sanoo,

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

edellyttää sitä, että sen pitää sitoutua turvallisuuteen ja rauhalliseen tulevaisuuteen paitsi palestiinalaisväestön myös Israelin osalta, eli myös Israelin on voitava luottaa siihen, että sen olemassaolo on turvattu ja että siellä ihmiset voivat elää turvallisesti.

Edustaja Hyrkkö viittasi myös tähän, että on tiedetty jo kuukausia sitten. No, Suomi on toiminut jo kuukausien ajan, eli tähän ei toden totta ole herätty tällä viikolla tai viime viikolla, vaan ollaan johdonmukaisesti toimittu kansainvälisen oikeuden puolesta kaiken aikaa.

Ihan viimeisenä sanon sen, että kun me joudumme todistamaan näitä kuvia mediassa, niin se tuo meille kaikille sen olon, minkä ehkä täällä aika monikin edustaja yritti pukea sanoiksi, semmoisen voimattomuuden tunteen, ja sen pohjalta ymmärrän täysin sen, miten suomalaisilla kotisohvilla kansalaiset kokevat tämän tilanteen. [Puhemies koputtaa] Mutta voin vakuuttaa, että Suomen hallitus ja Suomen valtionjohto tekevät kaikkensa sen eteen, että kaikki osapuolet noudattavat kansainvälistä oikeutta ja siviilien, erityisesti lasten, kärsimys saadaan loppumaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Sitten jatkamme keskustelua. Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

18.00 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme tänään kuulleet hallituksen sanoja ja pääministerin todistusta siitä, että he tekevät kaikkensa Gazan tilanteen ratkaisemiseksi. Yhtä lailla kuin on tärkeää, että hallitus toistaa tätä viestiä, on mielestäni todella tärkeää, että me kansanedustajat myös vaadimme ja vahdimme, että hallitus näin myös tosiasiallisesti tekee.

Gazan tilanne on kriisi. Humanitäärinen apu on saatava Gazan alueelle perille viipymättä. Israelin toimesta tapahtuva siviiliväestön nälkään näännyttäminen ei ole hyväksyttävää, eikä se ratkaise konfliktin juurisyytä. Päinvastoin, se syventää tragediaa ja jatkaa koston kierrettä.

Ratkaisu on tukea rauhanomaisia palestiinalaistoimijoita, jotka pyrkivät kohti kestävässä rauhaa. Rauha on saatava alueelle viipymättä ja panttivangit palautettava. Terroristijärjestö Hamas on riisuttava aseista. On myös haettava ratkaisua pitkään tavoitteena olleesta kahden valtion mallista, jossa sekä israelilaiset että palestiinalaiset voivat elää omassa valtiossaan rinta rinnan rauhassa ja turvassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hänninen.

18.02 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Suomi on johdonmukaisesti puolustanut kansainvälisen oikeuden kunnioittamista ja humanitaarisen avun esteetöntä pääsyä alueelle. Tilanne alueella kärjistyi, kun terroristijärjestö Hamas raakalaismaisesti hyökkäsi Israeliin syksyllä 2023. Tässä hyökkäyksessä Hamas surmasi lähes 1 200 israelilaista, joista suuri osa oli siviilejä. Lisäksi Hamas vei Gazaan yli 200 panttivankia, joista moni on siellä edelleen.

Olemme vaatineet tulitaukoa, panttivankien vapauttamista ja alueen siviilien suojelemista. Olemme myös vaatineet terroristeja lopettamaan rakettien ja ohjusten ampumisen Israeliin. Se kuitenkin jatkuu. Meidän on pidettävä näistä tavoitteista kiinni. Kansainväli-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

sellä yhteisöllä on velvollisuus estää kansanmurhan mahdollisuus. Myös Suomi on tämän sopimuksen osapuoli. Se velvoittaa meitä toimimaan. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

18.03 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Surullisen kauan maailma on katsonut sivusta, kun palestiinalaisten oikeuksia on poljettu Israelin toimesta. Pyrkimys sopuisaan naapurivaltioiden eloon ei ole ollut näköpiirissä enää pitkään aikaan, kun sovittuja alueita on vallattu Israelin siirtokunniksi ja nyt Hamasin karmean terrori-iskun jälkeen on sumeilemattomasti tuhottu Gazan aluetta. Mistään sodan säännöistä ei ole piitattu.

Silti Suomi tai EU ei ole ollut kykenevä reagoimaan riittävästi edes humanitäärisen avun turvaamiseksi. Suomen ja EU:n on käytettävä kaikkia keinoja humanitäärisen avun välitteellistämisen ja etnisen puhdistuksen lopettamiseksi. Suomen on tehtävä enemmän. Palestiinan valtion tunnustamisessa pitäisi nyt edetä. Rauhanneuvottelupöytään tarvitaan Palestiina edustamaan palestiinalaisia. Hallituksen sisäisten erimielisyyksien vuoksi olemme riskissä jäädä viimeiseksi Pohjoismaaksi, joka jarruttaa tunnustamista. Suomen ja Euroopan pitää olla historian oikealla puolella. On viimeinen hetki toimia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen.

18.04 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On hyvä muistaa se, mistä kaikki alkoi. Siitä, kun Hamas hyökkäsi, jälleen kerran mutta ennennäkemättömällä voimalla, Israelia vastaan lokakuun 7. päivä. He kohdistivat iskunsa juuri siviilejä kohtaan. He tappoivat jopa vauvoja, raiskasivat naisia ja tappoivat raastasti yli tuhat ihmistä, ja he ottivat satoja ihmisiä panttivangeikseen, emmekä tiedä, montako heistä on enää elossa. Hamas haluaa tuhota paitsi Israelin valtion myös juutalaiset kansana. Kukaan meistä tässä salissa ei halua yhdenkään siviilin, saati lapsen, kuolevan sodan vuoksi huolimatta kansallisuudesta tai uskonnosta, mutta Hamas haluaa. Se janoaa juutalaisten verta huolimatta siitä, kuka kyseessä on. Totuus on se, että jos Israel ei puolustaisi itseään ja kansaansa, käynnistyisi Hamasin toimesta ennennäkemätön juutalaisten veren vuodatus.

Samaan aikaan on sanottava, että Israel on varoittanut Gazan siviilejä etukäteen hyökkäyksistä pudottamalla esimerkiksi yli seitsemän miljoonaa lentolehtistä, lähettämällä yli 13 miljoonaa tekstiviestiä, 70 000 puhelua ja 15 miljoonaa automaattiviestiä. [Puhemies koputtaa] Armeija on käyttänyt drooneja, kaiuttimia ja jopa kartoja siviilien evakuoinnin ohjaamiseen. [Puhemies: Aika!] — Anteeksi, saanko kysyä vielä? — Mitä tulee tähän sotaan, niin se loppuisi heti, kun Hamas vapauttaisi kaikki panttivangit ja lopettaisi jatkuvat hyökkäyksensä Israelia vastaan. [Veronika Honkasalo: Puolitoista minuuttia! — Puhemies: Aika!] Kysyn pääministeriltä: mitä hallitus on tehnyt ja aikoo tehdä, jotta panttivangit vapautetaan? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Sarkkinen.

18.06 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisen maailmansodan jälkeen savuavien raunioiden äärellä ihmiset totesivat, että ei koskaan enää, ja luotiin kansainvälistä oikeutta ja ihmisoikeusnormistoa. Suomelle tämä sääntöperustainen

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

kansainvälinen järjestelmä on ollut tärkeä, ja olemme ankkuroineet ulkopoliittikkamme siihen. Ulkopoliittinen linja mitataan kuitenkin käytännössä.

Kun tekoja katsotaan, näyttää siltä, että Suomi on unohtanut periaatteensa — niin vähän on tehty. Tällä viikolla olemme onneksi kuulleet aiempaa tiukempia lausuntoja valtionjohdolta. Sanojen lisäksi tarvitaan kuitenkin nyt tekoja. Palestiinan valtion tunnustaminen välittömästi, asekaupan lopettaminen Israelin kanssa ja taloudellisten sanktioiden esittäminen Euroopan unionissa on vähintään, mitä Suomi voi tilanteessa tehdä.

Hamasin terrori-iskut ovat täysin tuomittavia, mutta ne eivät mitenkään oikeuta Israelin Gazassa toteuttamaa kansanmurhaa, siviilien nälkään näännyttämistä ja etnistä puhdistusta. Suomen on oltava historian oikealla puolella. Tekoja tarvitaan nyt.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli.

18.07 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiistatonta on inhimillinen hätä Gazan alueella. Kiistatonta on myös se, että sotarikoksia on tehty molempien osapuolien toimesta. Geneven sopimuksia ei ole noudatettu, siviileille ei tule apua, siviilikohteita käytetään sotilaskohteina, koulujen, synagogien ja sairaaloiden alla on tunneleita ja sotilaitten varusteita. Näin ei saa olla.

Palestiinan tunnustamisen edessä on mielestäni panttivankien vapauttaminen. Myös toisen osapuolen on tunnustettava Israel, ja Hamas on riisuttava aseista.

Asehankinnoista esimerkiksi edustajat Kivelä ja Meriluoto ottivat puheenvuorot, ja minulle jäi hieman epäselväksi, haluatteko asekaupan lopettamista välittömästi [Mai Kivelä: Kyllä!] vai tulevaisuudessa. Jos se lopetetaan välittömästi, menetämme ne rahat, mitä olemme tällä hetkellä Suomen puolustamiseen esimerkiksi Daavidin linko -hankinnan kautta varanneet. [Puhemies koputtaa — Vasemmiston ryhmästä: Ei kannata tukea kansanmurhaa!] Se on meille myös arvokysymys, [Puhemies: Aika!] että puolustamme lapsiamme ja lastenlapsiamme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Razmyr.

18.09 Nasima Razmyr sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä moni on tänään kysynyt, emmekö ole oppineet historiasta mitään. Israelin hallinto tappaa silmittömästi gazalaisia tällä hetkellä, ja puhutaan etnisestä puhdistuksesta. Länsimaat, mukaan lukien Suomi, kantavat näistä sotarikoksista painavaa, moraalista vastuuta, ja nyt todella on niiden tekojen aika. Jokainen päivä on, arvoisa pääministeri, menetys tässä tilanteessa. Palestiinan valtiota täytyy tunnustaa nyt. Varmasti ymmärrätte tämän itsekin, ja kun kuuntelette tätä keskustelua, niin valitettavasti hallitus ei ole tässä yhtenäinen eikä yksimielinen. Ette ole olleet riittävän aktiivisia, ja kyllä tässä moni suomalainen pohtii tällä hetkellä, johtuuko se todellakin niistä prosesseista, joita olette kuvailleet tässä tänään kohta puolentoista tunnin ajan, vai johtuuko se aidosti ja oikeasti teidän hallituksenne kokoonpanosta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt annetaan pääministerille puheenvuoro, kolme minuuttia.

18.10 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Siviilien tilanne Gazassa on järkyttävä. Se järkyttää ja koskettaa meistä ihan jokaista. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Ei näköjään!] — No varmasti koskettaa jokaista se tilanne, mikä siellä on.

Minusta se, mitä on moneen kertaan toistettu, että hallitus tekee kaikkensa, on totta. Minusta ei ole totta se, että me emme yrittäisi vaikuttaa ja me emme tekisi. Minusta on aivan väärin sanoa sieltä, että ulkoministeri hymyilee, kun puhutaan vakavasta asiasta. Ulkoministeri, jos joku, on tehnyt kymmeniä ulkomaanmatkoja, varmaan satoja keskusteluja eri osapuolten kanssa, etsinyt ratkaisuja, neuvotellut ja hakenut apua Gazaan. Minusta on väärin silloin esimerkiksi hänen työtään kohtaan vähätellä sitä tai sanoa, että hän naureskelee. [Veronika Honkasalo: Se on tosiasia!] Me teemme todellakin kaikkemme. Me olemme toimineet, niin kuin täällä on lukemattomia kertoja kerrottu, niin EU:ssa, YK:ssa kuin kahdenvälisesti, ja näin me tulemme toimimaan jatkossakin. Me teemme kaikkemme.

Mutta ymmärrän sen, että tämä turhauttaa. Valitettavasti vaikka me tekisimme vielä, vielä, vielä enemmän, niin se, kuinka paljon ulkoa voi vaikuttaa esimerkiksi Netanjahun toimintaan, on nähty, ja se on rajallista. Minä todella toivon, että Yhdysvaltain presidentti Trump, jolla on todellista voimaa, asettaa rajoja. [Annika Saarikko: Näin on!] Tämä on aivan oleellista. Ja on se sitten Venäjä tai on se arabimaat, kaikkien maailman maiden pitää kantaa vastuutaan tästä, ja varsinkin niiden, joilla on voimaa vaikuttaa tähän vielä enemmän. [Vasemmistoliiton ryhmästä: EU:lla on!] — Ja kyllä, EU:n pitää pystyä parempaan. Tästä olen samaa mieltä. Itse olen ollut turhautuneena muun muassa huippukokouksissa, joissa EU-maiden näkemyserot tästä ovat valtavia ja riittävän vahvoja EU:n yhteisiä kantoja ei ole pystytty muodostamaan, mutta Suomi on ollut linjakas. Me ollaan vaadittu tulitaukoa. Me haluamme, että se humanitäärinen apu pääsee perille. Me haluamme, että ne panttivangit vapautetaan. On käsittämätöntä, että tämäkin provokaatio jatkuu.

Kahden valtion malli on Suomen linja. Se on Suomen hallituksen linja. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Onko näin?] — On. — Se on Suomen hallituksen linja ja se on Suomen pitkä linja, ja se prosessi pitää saada alkuun: humanitäärinen apu, tulitauko, rauhanprosessi, edellytykset kuntoon kahden valtion mallille, panttivankien vapauttaminen, hallinto, jonka kanssa voi keskustella — ei Hamas. Se on ainut kestävä tie, ainut kestävä rauhan tie Lähi-itään, joka takaa sekä Israelin että Palestiinan ja palestiinalaisten rauhan. Tämän eteen täytyy tehdä kaikki mahdollinen, [Vasemmalta: Juuri näin!] ja kyllä, me olemme näissä mukana. [Antti Lindtman: Hallituksen yhtenäisyys!]

Hallitus on seurannut tiiviisti tätä Gazan tilannetta aivan alusta lähtien ja toiminut alusta lähtien. Me olemme tuominneet sen, miten Israel on ylilyönyt oman turvallisuutensa puolustamisen, mikä on johtanut karmeisiin seurauksiin. Ja minä olen ymmärtänyt ja tiedän, etteivät edes Israelissa kaikki itse hyväksy sitä linjaa, jota maan johto tekee, kun se vahingoittaa myös Israelia. Tämä pitäisi Israelissa ymmärtää. Ei voi mennä kohtuuttomuuksiin.

Vielä haluan vastata tähän asekauppakysymykseen: Joudun valitettavasti muistuttamaan siitä, että edellinen hallitus teki nämä kaupat, ja niitä on toteutettu nyt. Totta kai tilanne on juuri tällä hetkellä aivan järkyttävä, mutta en tiedä, kun kuuntelen teidän puheitanne, oliko se perusasetelma jotenkin erilainen, että te, esimerkiksi vasemmistoliitto, pysytte ne silloin hyväksymään. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Ei olla hyväksytty!] Tämä on vain sanottava ääneen. Tämä on vain sanottava ääneen, kun tekin sanotte asioita ääneen.

Mutta kaiken kaikkiaan: Vaikka tämä keskustelu kiihtyy, koska on todella kammottavasta asiasta kysymys, niin minä todella toivon — koska uskon siihen, että tässäkin salissa kaikki haluaisivat, että se tappaminen loppuu, nälkään näännyttäminen loppuu ja sotari-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

kokset saadaan loppumaan — että toimitaan yhdessä sen eteen, etsitään ratkaisuja ja toimitaan mahdollisimman yhtenäisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

18.14 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Inkoon kokoiselle alueelle ehdetaan yli kaksi miljoonaa ihmistä ja siellä ryhdytään taistelemaan, niin on ilmeistä, että siviilien kärsimys on suunnaton. Että siinä mielessä edustaja Antikaisenkin puheenvuoro siitä, että lentolehtisillä yritetään säästää siviiliuhreja, kuulostaa tällaisessa tilanteessa aika vaatimattomalta tavalta suojella siviilejä, koska minne ne ihmiset siellä Inkoon kokoisella alueella menisivät, jossa on pommituksia kaikkialla.

Tämä ei poista sitä, etteikö taistelevilla osapuolilla ole velvollisuus siviilien suojelemiseksi jo ihan kansainvälisten sääntöjen mukaisesti. En tiedä, voimmeko vaatia tätä terrorismiteilta, mutta ainakin alueen ainoana demokratiana toimivalta Israelilta tulee tätä vaatia. Tämä konfliktin kierre ja oikeastaan se ylisuhteutettu voima, mitä Israel tällä hetkellä käyttää, entisestään pahentaa sitä vuosikymmeniä jatkunutta väkivallan kierrettä tilanteessa, jossa enemmänkin pitäisi siellä alueella kyetä luomaan palestiinalaisille toivoa paremmasta tulevaisuudesta irtaantua siitä terrorismista. Yksi tällainen keino voisi olla se, että kansainvälisesti ajetaan Palestiinan valtion itsenäisyyden tunnustamista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Virta.

18.16 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta kenellekään sielä laidalla ei jää epäselväksi: tässä salissa taatusti kukaan ei hyväksy terrorismia. Mutta täytyy sanoa, että niinä hetkinä hävettää Suomen puolesta, kun sieltä kuuluu puheenvuoroja, joissa sivuutetaan se totuus, se hätä, jota tänään siellä kokevat vanhemmat, jotka kuulevat viimeisen kerran lapsensa itkun loppuvan, koska he ovat pommitusten kohteena, koska heillä ei ole paikkaa, mihin paeta.

Kiitos pääministerille ja kiitos ulkoministerille niistä ryhdikkäistä kannoista, joita olemme tänään kuulleet. Meille suomalaisille on luvattu, että tämä hallitus tekee kaikkensa. Sitä ei ole vielä nähty, kaikkea ei ole vielä tehty. Nyt on oikea aika tunnustaa Palestiinan valtio. Nyt on oikea aika käynnistää työ riippuvuuksien katkaisemiseksi Israelista, jotta uusia asekauppoja ei enää tehdä, koska se lupaus ei ole mitään, jollei se mene loppuun asti konkrettiaan.

Toivoisin, että jokainen hallituksen jäsen miettii, voisivatko he antaa sen lupauksen sille nälkään nääntyvälle lapselle, että me teemme täällä kaikkemme, jotta hänen henkensä säästyisi. [Puhemies koputtaa] Minä uskon, että hallituksessa on puolueita, jotka näin tekisivät, mutta toivon, että perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit eivät ole jarruna sille, että Suomi tekisi kaikkensa. [Päivi Räsänen: Mitä se tunnustaminen auttaa?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko.

18.17 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aiemmassa puheenvuorossa totesin, että ovat merkille pantavia erityisesti nyt tasavallan presidentin ja ulkoministerin puheenvuorot Palestiinan tunnustamiseen liittyen, mutta sitten samalla myös ajattelen, että me jollain tavalla ehkä poliittisesti päästämme itsemme helpolla, jos kilpis-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

tämme tämän järkyttävän, ihmisyyttä loukkaavan tilanteen Gazassa kysymykseksi Palestiinan tunnustaminen, kyllä vai ei. Tämä on jotain paljon vielä enemmän.

Me kierrämme myös sitä vaikeaa tosiasiaa, että muutoinkin, ei vain Gazan tilanteessa vaan laajemminkin, monenkeskinen globaali yhteistyö on vaikeuksissa. Kuka antaa sille arvon, ja onko sillä aitoa mandaattia toimia? Mikä on YK:n rooli tässä kriisissä? Kykeneekö EU asettamaan aidosti pakotteita, kauppapoliittisia rajoitteita? Kykeneekö EU olemaan tässä yhtenäinen länsi, ja mikä on sen viesti Israelille, joka haluaa olla osa länttä ja edistykseellinen demokratia eikä käyttäydy oikein sinne päinkään tänään? Minusta tämä kaikki pohjaa myös analyyttistä arviota siitä, mikä on monenkeskisen yhteistyön rooli [Puhemies koputtaa] ja mikä on YK:n asema, ja tässä Suomen pitää myös olla hyvin, hyvin vahva.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz.

18.18 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Gazan sodan aloitti terroristijärjestö Hamasin lokakuussa 23 tekemä julma terrorihyökkäys Israeliin. Hamas murhasi ja raiskasi ja otti panttivankeja. Tämä terrori-isku ei tietenkään tapahtunut tyhjiössä, mutta Gazan kymmenettuhannet siviiliuhrit ja meidän silmien edessä nyt oleva humanitaarinen kriisi ovat seuraus Hamasin hyökkäyksestä, ja panttivangit ovat vieläkin vapauttamatta.

Hamasin syyllisyys sotaan ei kuitenkaan oikeuta sitä, mitä Israel nyt tekee. Israelin on jatkettava tulitaukoa ja päästettävä välittömästi humanitaarinen apu perille. Israelin äärioikeiston pyrkimykset Gazan väestön pakkoosiirrosta ovat täysin tuomittavia.

Hamasin vallan ja toimintakyvyn tuhoaminen on hyväksyttävä tavoite. Gazaan ei kuitenkaan pidä tulla Israelin miehitystä vaan sellainen palestiinalaishallinto, joka ei tee eikä salli hyökkäyksiä Israeliin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman.

18.19 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti pääministeri joutui ilmeisesti virkatehtävien vuoksi lähtemään. Kun tässä tilanteessa on tärkeää, että maat toimivat nyt selkeästi ja johdonmukaisesti ja pystyvät johdonmukaiseen Gaza-politiikkaan ja -linjauksiin, olisin vain kiinnittänyt huomiota seuraavaan: Kun valtiojohto ja ulkopoliittinen johto lähetti maanantaina nämä viestit, joissa selvästi tuomittiin Israelin toimet, ja tämän jälkeen pääministeri vakuutti, että tämä on koko hallituksen linja ja tänään vielä kyselytunnilla pääministeri totesi, että tässä on kyse koko hallituksen linjasta tai nämä viestit ovat yhteisiä, niin nyt yhden hallituspuolueen puheenjohtaja on kertonut, että nämä viestit eivät ole koko hallituksen kanta. Onhan tämä surullinen tilanne Suomen Lähi-itä-politiikan ja Gaza-politiikan kannalta erityisesti tässä tilanteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

18.21 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pommit ja ohjukset viuhuvat, nälkä kurnii ja tappaa. Israelin sotatoimien vuoksi yli 50 000 palestiinalaista on kuollut, joista 70 prosenttia on naisia ja lapsia, mikä kertoo siviileihin kohdistuvasta systemaattisesta väkivallasta. Terrorismia ei voi torjua pudottamalla pommeja

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

siviilien päälle. Jokainen kuollut lapsi lisää vihaa. Juuri tämä kärsimys ruokkii tulevia terroristiryhmiä. Väkivalta synnyttää lisää väkivaltaa. Kansanmurha on lopetettava.

Meidän on yhtenäisinä seisottava vaatimuksissamme. Tarvitaan välitön tulitauko ja jäljellä olevien panttivankien vapauttaminen. Humanitaarisen avun tulee päästä Gazaan. Meidän on otettava askelia kohti kahden valtion ratkaisua, jossa sekä Israel että Palestiina tunnustavat toistensa oikeuden olemassaoloon. Suomen on oltava historian oikealla puolella.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

18.22 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, hyvät naiset ja miehet! Jos Hamas laskisi nyt aseet, tulisi rauha Gazan kansalaisille. [Sanna Antikainen: Tämä on totta!] Jos Israel laskisi nyt aseet, tulisi kansanmurha Israelin kansalle. [Sanna Antikainen: Tämänkin on totta!]

Arvoisa puhemies! Tämä oli se, mitä halusin sanoa, mutta vielä kun vasen laita puhuu asekaupoista Israelin kanssa: Ne aseet ovat maailman parhaita. Niitä ostetaan nyt ja niitä ostetaan jatkossakin, jotta emme ikinä joudu samaan asemaan, missä Gaza nyt on.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Päivi.

18.23 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihmettelen kylä ennen kaikkea vasemmistopuolueiden sinisilmäisyyttä, kun te vaaditte välitöntä Palestiinan tunnustamista. Mitä se on auttanut, että esimerkiksi Ruotsi on tunnustanut Palestiinan jo kymmenen vuotta sitten? [Anna Kontula: Onko siitä ollut jotakin haittaa?] Tunnustaminen ei olisi tässä tilanteessa askel rauhaan tai ratkaisu nälkää näkeville lapsille, vaan se olisi palkinto ääriliikkeille. On kyllä aika järkyttävää, että 75 prosenttia palestiinalaisista kertoo kannattavansa tätä ääriliike Hamasia. Hamasin peruskirjassa todetaan, että Israelilla ei ole oikeutta valtion olemassaoloon ja ratkaisu on jihad eli aseellinen taistelu. Tämän peruskirjan mukaan ei edes hyväksytty rauhanaloitteita ja -neuvotteluita. Ajattelen, että samalla tavalla kuin kansainvälinen yhteisö toimi yhtenäisesti Isis-järjestön kalifaatin kukistamiseksi, meidän tulisi toimia nyt, jotta Hamas saataisiin pois vallasta ja rauha sinne alueelle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen.

18.24 **Riitta Mäkinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hamasin terrori-iskut ovat ehdottomasti tuomittavia sotarikoksia, mutta kansainvälinen oikeus on selvä. Kollektiivinen siviileihin kohdistuva rankaisu on kielletty, ja juuri siitä on nyt kysymys, kun sotaa käydään nälkiinnyttämällä lapsia. Israelin päätös vallata saartamansa Gaza ja tyhjentää se siviileistä on yksiselitteisesti sotarikos. Käynnissä on etninen puhdistus, eivätkä Suomi ja Eurooppa voi sulkea siltä silmiään. Vain vahva lännen painostus vaikuttaa. On selvää, että tarvitaan vahvoja sanktioita ja taloudellisia pakotteita, ja odotan myös pääministeriltä lupauksia siitä, että Suomi on valmis myös vastaanottamaan ja hoitamaan haa-voittuneita lapsia.

Mutta rauhaa ei saavuteta ilman kahden valtion mallia. Pääministerille ja hallitukselle kysymykseni kuuluu: Onko Suomi valmis ilmoittamaan tukensa tälle prosessille New Yorkissa? Olemmeko me historian oikealla puolella? Se on nyt aivan avainkysymys.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

18.25 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kahden alakoululaisen isänä olen monta kertaa kysynyt, miksi syyttömät lapset ovat joutuneet kohtamaan päivittäin puolentoista vuoden ajan äärimmäistä pahuutta ja kärsimystä Gazassa. Henkensä, raajansa, läheisensä menettäneitä lapsia, aliravittuja vauvoja — kaikkea tätä on todellisuus Gazan kaistalla, kun Israel on päättänyt kostaa ja murhata Palestiinan kansaa. [Ben Zyskowicz: Kai kerroitte Hamasista?] Lasten suojeleminen on jokaisen poliitikon tehtävä. Arvopohjaansa mainostavat länsimaat ovat kuitenkin valinneet hiljaisuuden. Vaa-kakupissa painavat enemmän kansainväliset suhteet.

Arvoisa rouva puhemies! Gazalaisilla lapsilla pitäisi olla sama oikeus elämään kuin vaikka minun lapsillani. Ikävä kyllä en ole ihan varma, ajattelevatko kaikki hallituspuolueet näin. Ehkä ministeri Adlercreutz voi kommentoida.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä kaksi puheenvuoroa ja sen jälkeen sitten vielä ministerin loppupuheenvuoro. Edustajat Jäntti ja Gebhard. — Jäntti.

18.26 **Aleksi Jäntti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Gazan tilanne on äärimmäisen vakava. Israelilla on ollut ja on edelleen oikeus puolustaa itseään. Nähdyt toimet ovat kuitenkin täysin ylimitoitettuja. Oikeus itsepuolustukseen ei oikeuta sotarikoksia, kansanmurhaa tai rikoksia ihmisyyttä vastaan.

Suomen on puolustettava kansainvälistä oikeutta kaikissa tilanteissa. Emme voi sulkea silmiämme väestön pakkosiirroilta tai hyväksyä sitä, että ruoka ja lääkkeet muuttuvat neuvotteluvalteiksi. Humanitaarista apua ei tule koskaan politisoida. Suomen valtiojohto on toistuvasti ja johdonmukaisesti vaatinut välitöntä tulitaukoa, kaikkien panttivankien vapauttamista, humanitaarisen avun esteetöntä pääsyä alueelle sekä pysyvän rauhan tavoittelua kahden valtion malliin pohjaten.

Ensimmäinen askel siihen suuntaan, mitä Gazassa nähdään, on epäkunnioittava käytös toisia kohtaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard.

18.28 **Elisa Gebhard sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silmiemme edessä tapahtuu kansanmurha, ja oikea aika tehdä kaikkensa Gazan siviilien puolesta olisi ollut jo kuukausia sitten. Nyt olemme tilanteessa, jossa lapset nälkään, julkinen infrastruktuuri kouluja ja sairaaloita myöten on tuhottu ja Israel aikoo toteuttaa gazalaisten pakkosiirtoja. Siksi aika tunnustaa Palestiinan valtio on juuri nyt, ja hallituksen on korkea aika myös koota rivinsä tässä asiassa.

Tein viime keväänä toimenpidealoitteen siitä, että Suomen täytyy osallistua Gazan siviilien potilasevakuointeihin, kuten myös ukrainalaisia on autettu tuomalla ihmisiä tänne sairaalahoitoon. Tämä olisi ollut erityisen tärkeää, kun Gazan terveydenhuoltojärjestelmä on ollut jo pitkään romahtaneena.

Arvoisa hallitus, vieläkö ei ole liian myöhäistä. Suomi voi vielä tehdä kaikkensa.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja edustaja Kivelä, Mai, ja sitten ministeri.

18.29 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisten viesti niin yhteydenotoissa kuin mielenosoituksissa on järkytys siitä, kuinka Suomi katsoo vierestä palestiinalaisten kansanmurhaa. [Ben Zyskowicz: Ei katso!] He haluavat tietää, kuten minäkin haluan, milloin Suomen symboliset tuomitsemiset muuttuvat oikeasti vaikuttaviksi teoiksi. Suomi sanoo noudattavansa kansainvälistä oikeutta, mutta ei oikeutta puolusteta juhlapuheissa vaan teoilla. Ulkoministerin läpikäymät toimet nyt ovat minimitaso tässä tilanteessa, taso, jossa rima on lattialla, ja samalla unohdetaan asekauppa ja muu kauppa, jotka iloisesti jatkuvat. Jopa Palestiinan tunnustaminen tuntuu olevan liikaa pyydetty.

Kiinnostaisi tietää, kuinka hallitus on arvioinut riskiä siitä, että Suomen voidaan katsoa olevan syyllinen kansanmurhan estämisen velvoitteen rikkomiseen. Tämän käsittelyn tarkoitus oli saada aitoja toimia hallitukselta, ja ajattelen, että kyllä kansainvälinen paine on se, joka voi nämä hirmuteot pysäyttää. Eli toivon, etteivät nämä keskustelut ja nämä lupaukset tehdä kaikkemme olleet tyhjiä sanoja. Peräänkuulutan: tehkää enemmän.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Adlercreutz, kolme minuuttia.

18.30 **Opetusministeri Anders Adlercreutz:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Kiitos tästä keskustelusta. Keskustelu oli tarpeellinen. Aihe ei ole helpoimmasta päästä, mutta samaan aikaan huomaa varsin suuren yhteisymmärryksen tässä salissa siitä, että kukaan ei puolusta Hamasin hyökkäystä ja kukaan ei puolusta sitä, että lapset ovat tässä asemassa Gazassa, että Gazaa käytännössä tuhoetaan parhaillaan. Tuntuu, että suurin osa täällä on hallituksen linjan eli kahden valtion edistämisen kannalla. Sekin on hyvä asia. Vaikeasta asiasta meillä on suuri yhteisymmärrys.

Tavoittelemme kahden valtion mallia, jossa — ihan kuten edustaja Zyskowicz sanoi — on kaksi valtiota, jotka eivät hyökkää toisiaan vastaan. Ja ihan kuten edustaja Mikkonen sanoi, niin tässä ollaan väkivallan kierteessä. Väkivalta synnyttää väkivaltaa. Kaikki tapahtumat ovat jollain tasolla seurausta edellisestä, ja jos haluamme rakentaa sellaisen Lähi-idän, jossa kahden valtion malli joskus on todellisuutta, niin tämä kierre on pysäytettävä, jotta syntyisi se sukupolvi, joka haluaa elää sovussa naapurinsa kanssa.

Suomen linja tässä asiassa on selvä. Se lausuttiin viimeksi alkuvuodesta. Vaadimme panttivankien vapauttamista, vaadimme humanitäärisen avun pääsemistä perille, vaaditaan sitä, että syntyy tulitauko. Edistämme sitä, että pääsemme jossain vaiheessa sellaiseen ratkaisuun, jossa meillä on kaksi toinen toisensa olemassaoloa tukevaa ja hyväksyttävää valtiota, ja sen eteen teemme, kuten pääministerikin tässä toistuvasti on sanonut, kaikkemme. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

4. Ilmoituksia

4.1. Valiokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat

Suuri valiokunta on 21.5.2025 valinnut puheenjohtajakseen edustaja Saara-Sofia Sirénin. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on 21.5.2025 valinnut puheenjohtajakseen edustaja Arto Satosen.

5. Atte Kalevan vapautuspyyntö työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 38/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 23.5.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 23.5.2025 kello 10.

6. Oulaskankaan sairaalassa tulee mahdollistaa ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys

Kansalaisaloite KAA 2/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohien jälkeen. Kysymyksessä on siis kansalaisaloite. — Ensimmäisen puheenvuoron käyttää edustaja Mattila. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.34 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Aivan alkajaisiksi haluan kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä tästä Pohjois-Pohjanmaan maakunnalle erittäin tärkeästä aloitteesta. Yli 50 000 nimen saaminen kasaan parissa kuukaudessa kertoo siitä, miten tärkeänä tätä asiaa pidetään. Kiitän Pohjois-Pohjanmaan kokoomusta, joka on ollut Oulaskankaan hoitajien ja Pohjois-Pohjanmaan keskustan kanssa johtamassa kansalaisadressin toteutumista. Kiitän myös hallituksen toimintaan pettyneitä alueen perussuomalaisia ja perussuomalaisista eronneita, jotka olette olleet mukana tässä keräyksessä, jotta tapahtunut vääryys Oulaskankaan yöpäivystyksen lopettamisesta saadaan oikaistua.

Arvoisa puhemies! Kokoomus ja perussuomalaiset pettivät Oulun eteläisen alueen ihmiset viime joulukuussa, kun hallituksen esitys sairaalaverkosta ja Oulaskankaan sairaalan yöpäivystyksen lopettamisesta hyväksyttiin enemmistäänin täällä eduskunnassa. Pettymys Oulaskankaan käsittelyssä näkyi myös kuukauden takaisissa alue- ja kuntavaaleissa.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Perussuomalaiset kokivat romahduksen, sillä äänestäjät Pohjois-Pohjanmaalla pitivät erityisesti perussuomalaisten petosta törkeänä. Perussuomalaiset lupasivat puolustaa lähipalveluita ja pieniä sairaaloita viime eduskuntavaaleissa siinä missä me keskustalaisetkin, mutta heille oli tärkeämpää saada pikku tiukennuksia maahanmuuttoon ja Ylen toimintaan hallitusohjelmaneuvoittelussa. Nyt perussuomalaiset voivat miettiä, oletteko oikealla tiellä, kun teille ovat muualta tulleet asiat tärkeämpiä kuin oman maan kansalaisten asiat.

Arvoisa puhemies! Sairaalahenkilöstöä koskevan lain käsittely oli viime syksynä uskomattoman tylyä niin ministerin kuin valiokunnan hallituspuolueiden toimesta. Vaikka tosiasioita vyörytettiin esiin, ei mikään auttanut. Suurta epäoikeudenmukaisuuden tunnetta aiheutti hallituksen päätös Kouvolan Ratamokeskuksen päivystystoiminnan jatkumisesta, vaikka siellä on pienempi väestöpohja ja lyhyempi etäisyys lähimpään sairaalaan verrattuna Oulaskankaan sairaalaan. Meillä ei keskustassa eikä täällä eduskunnassa liene millään ryhmällä poikkeuspoikkeusta sanaa, etteikö Kouvola pidä olla yöpäivystystoimintaa. Epäoikeudenmukaisuuden tunne tulee siitä, että valiokuntakäsittelyn aikana myönnettiin ministeriöstä, että Kouvolaan koskeva päätös oli poliittinen. Miten voidaan perustella ihmisille asioista päättämistä tasapuolisuudella tai oikeudenmukaisuudella, kun tehdään tämänkaltaisia päätöksiä sillä periaatteella, että se saa, joka huutaa isoimmin? Onneksi olkoon vielä Kouvolaan alueen ihmiset: teillä on sellaiset hallituspuolueen kansanedustajat, jotka pitävät alueenne puolta, toisin kuin meillä Pohjois-Pohjanmaalla, muutamaa kansanedustajaa lukuun ottamatta.

Arvoisa puhemies! Joulukuinen päätös on roikuttanut Oulaskankaan sairaalaa löysässä hirressä ja kiihdyttänyt heikkenevää henkilöstötilannetta. Paitsi että Oulun eteläisen alueen ihmisiltä päätettiin lopettaa yöaikainen lääkäripäivystys, myös hienosti toimineelle leikkaustoiminnalle annettiin lähtölaukaus alasajoon. Oulaskankaalla tehtiin aiemmin noin 900 tekonivelleikkausta vuodessa, mikä oli viidenneksi eniten Suomessa. Osaaminen ja toiminnan tehokkuus olivat erinomaisella tasolla. Hallituksen toimet ovat muuttaneet tilannetta merkittävästi. Nyt kaikki tekonivelleikkaukset joudutaan keskittämään Oulun yliopistolliseen sairaalaan, jossa hoitajapula estää leikkausmäärän kasvattamisen. Vaivat eivät parane jonoissa, ja Valvirakin on jo antanut huomautuksen aikojen ylityksistä. Pohteen alueella on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin muilta hyvinvointialueilta ja yksityisiltä terveysalan toimijoilta. Tämä tuo pelkästään Pohteelle arviolta noin 20 miljoonan euron lisäkustannukset. Kysyisin ministeri Juusolta, jos hän olisi täällä paikalla: miten hallitus laskee valtiontalouden paranevan näillä toimilla, kun teidän säästöjen nimissä laatimanne lakimuutokset aiheuttavat hyvinvointialueille merkittäviä lisäatsauksia?

Arvoisa puhemies! Joulukuista päätöstä yrittivät etenkin Pohjois-Pohjanmaan perussuomalaiset sääliävästi kipata edellisen hallituksen ja tietenkin keskustan syyksi. Sairaalahenkilöstöä ja pienten sairaaloitten alasajo oli kuitenkin Orpon—Purran hallituksen ihan oma tuote, jonka seurauksena nitistetään Oulun eteläisen alueen elinvoimaa ja heikennetään merkittävästi ihmisten palveluita. Nyt kun kansalaisadressi on saapunut eduskuntaan, on pelkästään oikeus ja kohtuus, että Oulaskankaan tapaus saa asiallisen ja oikeudenmukaisen käsittelyn. Nyt on mahdollisuus korjata virhe ja antaa tosiasioiden puhua Oulaskankaan sairaalan yöpäivystyksen järjestämisen puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.40 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies, arvoiset kollegat! Käsittelyssä oleva kansalaisaloite Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen päivystyksen säilyttämisestä [Hanna-Leena Mattila: Perusterveydenhuollon!] — perusterveydenhoidon, kyllä, on hyvä ja hienoa, että siellä tarkastellaan näitä asioita ja kuunnellaan huolella, mutta ympärivuorokautisen kuitenkin — on tärkeä ja herättää oikeutettua huolta. Kansalaisaloite osoittaa sen, kuinka sairaalan rooli Pohjois-Pohjanmaan eteläisessä osassa on ollut pitkään merkittävä. Aloitteessa esitetään, että Oulaisiin on säädettävä lailla oikeus ympärivuorokautiseen perusterveydenhuollon päivystykseen tai vähintään mahdollisuus säilyttää päivystys alueellisen tarpeen perusteella. Aloitteen perustelut ansaitsevat tulla kuulluiksi. Matka Oulaisista Oulun yliopistolliseen sairaalaan kestää yli tunnin. Tämä voi olla pitkä aika, kun kyse on ihmisen terveydestä tai hengestä.

Arvoisa puhemies! On totta, että väestörakenne muuttuu ja osaavan henkilöstön saatavuus haastaa koko maan sairaalaverkkoa. Ymmärrän hyvin, miksi hallitus on joutunut tekemään kipeitä päätöksiä sairaalaverkosta ja päivystyspalvelujen järjestämisestä, mutta juuri siksi meidän tulee kuunnella alueiden ääntä herkäällä ja tarkalla korvalla, ei vain paperilla vaan tosielämän arjessa.

Oulaisissa yön aikainen käyntimäärä ei ole suuri, mutta se ei tarkoita, etteikö apua tarvittaisi. Jokainen henki on arvokas. On myös tunnistettava, että kotisairaaloimintaa ja ensihoitoa on vahvistettu alueella. Nämä ovat tärkeitä askelia, mutta ne eivät korvaa ympärivuorokautista päivystystä.

Lisäksi on korostettava huolta näennäisestä hallinnon tasosta. Pohde on omatoimisesti päättänyt Oulaisten erikoissairaanhoidon tasoisen päivystyksen päättymisestä, ja kuinka me heitä tässä nyt kiitämme. On kohtuullista antaa alueiden kantaa vastuuta palveluista, kun kerta tällaiseen aluemalliin on päädytty.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että kansalaisaloite tuo esiin sen perustavanlaatuisen kysymyksen, jonka äärellä nyt olemme: mikä on lähiterveyspalvelujen tulevaisuus harvaan asutussa Suomessa? [Eduskunnasta: Huono, jos se on kokoomuksesta kiinni!] Oulaskankaan sairaalan kohtalo ei ole yksittäinen poikkeus, vaan se heijastaa laajempaa muutosta terveydenhuollossa, muutosta, joka koskee palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Turvallisuus ja tasa-arvo on punnittava nyt tarkkaan.

Kansalaisaloite on esimerkki siitä, kuinka ihmiset ottavat vastuuta ja käyttävät demokraattista ääntään tärkeiden asioiden puolesta. Meidän tehtävämme on kuunnella, ymmärtää ja toimia sen mukaisesti. Toivon, että Oulaskankaan sairaalan tulevaisuutta arvioidaan jatkossa huolellisesti ja vastuullisesti alueen asukkaita ja heidän turvallisuuttaan kunnioittaen. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

18.45 Timo Suhonen sd: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kansalaisaloite Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen päivystyksen jatkamisen puolesta on aiheellinen ja tärkeä. Aloitteessa esitetään terveydenhuoltolakia muutettavaksi siten, että lailla säädettävien ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystysten paikkakuntiin lisätään Oulainen, tai vaihtoehtoisesti siten, että yliopistollisen sairaalan hyvinvointialueella on oikeus järjestää oman harkintansa mukaan ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä aluesairaalsaan yhteydessä, mikäli väestön palveluntarve niin edellyttää.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Kannatan esitystä, jossa hyvinvointialueet voisivat päättää ympärivuorokautisten päivystysten jatkosta.

Varkauden ja Iisalmen ympärivuorokautisen päivystyksen lakkautuspäätös on tehty, ja kolme ääntä eduskunnan äänestyksessä ratkaisi Varkauden ja Iisalmen päivystysten kohdalon. Tämä johtui siitä, että Pohjois-Savon kaikki hallituspuolueitten kansanedustajat eivät olleet alueensa ihmisten ja sairaaloiden puolella, valitettavasti. Nyt käsittelyssä oleva kansalaisaloite toteutuessaan antaisi meille mahdollisuuden esimerkiksi juuri Varkaudessa ja Iisalmessa jatkaa tärkeän ympärivuorokautisen päivystyksen toimintaa.

Varkaudessa oli jo aiemmin uhka, että ympärivuorokautinen päivystys olisi loppunut, ja tuolloin poikkeusluvalla onneksi päivystys jatkui tämän vuoden loppuun asti. Tuolloin Kuopion yliopistollisen sairaalan päivystyksen vastaava lääkäri Tero Martikainen totesi Varkauden ympärivuorokautisen päivystyksen mahdollisen loppumisen osalta seuraavaa: ”Pitäisi rakentaa uusia rakennuksia, jotta kaikki potilaat mahtuisivat tänne Kuopioon. Pitäisi myös tuplata tai ainakin nostaa merkittävästi meidän ensihoidon kapasiteettia. Puhutaan merkittävistä summista.” Iisalmessa ja Varkaudessa on valmiudet hoitaa ympäri vuorokauden lievempiä ja ei henkeä uhkaavia oireita. Esimerkiksi haavat, ruhjeet, tietynlaiset murtumat ja hengitystieinfektiot pystytään hoitamaan. ”Jos potilaalla on kova rintakipu, halvaus, hengenahdistus tai muu hälyttävä oire, niin meidän ensihoitohenkilöstö on hyvin koulutettu kuljettamaan heidät Kuopioon.” Tero Martikaisen mielestä myös maakunnan pitkät etäisyydet ja ikääntyvä väestö edellyttävät, että päivystykset Iisalmessa ja Varkaudessa jatkuvat myös vuoden 2025 jälkeen. ”Henkilökohtaisesti näen äärimmäisen tärkeänä, että meillä on kolme päivystysyksikköä. Toivottavasti poliitikot ovat samaa mieltä jatkossakin.” Näin hyvinvointialueen ensihoidon ja päivystyksen vastaava lääkäri Tero Martikainen sanoi tuolloin vuoden 2023 alussa antamassaan haastattelussa.

Arvoisa rouva puhemies! Kuopion yliopistollisen sairaalan päivystyksen vastaava lääkäri oli aivan oikeassa, ja olen hänen kanssaan täysin samaa mieltä. Kannatan siis tätä kansalaisaloitetta ja edellytän sen toteutumista — mitä pikaisemmin, sen parempi — Varkauden ja Iisalmen ympärivuorokautisten päivystysten ja alueen ihmisten hoidon saannin ja turvaamisen vuoksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

18.48 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos myös omalta osaltani, vaikka olenkin tuolta itäisestä Suomesta, tämän kansalaisaloitteen tekijöille. Tämä hallituksen politiikka on kohdellut myös itäistä Suomea aika ankarasti. Täällä salissahan on se tilanne, että täällä ei ole yhtään hallituspuolueiden edustajaa paikalla, mikä ehkä kertoo joko kyvystä sivuuttaa ihmisille näin merkittävä asia tai kyvyttömyydestä olla kuulemassa siitä, mitä heidän tekonsa aiheuttavat. Arvot ja arvovalinnat erottavat puolueita toisistaan, ja tämä näkyy erityisen hyvin tässä hallituksen harjoittamassa sotepolitiikassa. Poliittisen päätöksenteon taustalla on aina tilastoja ja taulukoita, mutta yksikään ihminen ei kuitenkaan ole pelkkä tilastomerkintä.

Maakuntalehdissä on ollut, ainakin joissain, FCG Finnish Consulting Groupin johtavan asiantuntijan Heli Takamäen yleisönosastokirjoitus, jossa hän kirjoittaa seuraavaa: ”Hyvinvointialueilla on edessään mahdoton tehtävä: lain mukaan talouden tulisi olla tasapainossa vuoteen 2026 mennessä. Kuitenkaan kolme neljästä alueesta ei näytä yltävän tähän tavoitteeseen — ei ainakaan ilman sopeutuksia, jotka vaarantavat lakisääteisten palvelui-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

den tuottamisen. Lisärahoituksen saaminen palveluiden tuottamiseen on vaikeaa. Lakisääteistä minimipalvelutasoa ei ole määritelty, ja päätöksiä tehdään tapauskohtaisesti valtiovarainministeriössä — lähes poikkeuksetta hyvinvointialueiden vahingoksi.”

Arvoisa puhemies! Nyt keskustelussa oleva Oulaskangas on malliesimerkki hallituksen arvottomasta sotepolitiikasta. Oulaskankaan lisäksi siitä kärsii suuri osa Suomea ja varsinkin itäinen Suomi. Valtiovarainministeriölle ja hallitukselle ihmiset ovat vain tilastomerkintöjä. Ihmisellä ei ole arvoa, ihminen on pelkkä kustannus ja kuluerä.

Tänään on täällä salissa puhuttu ihmisyydestä tai sen puutteesta varsin paljon. Tämä on tietysti aivan eri mittaluokan asia kuin se, mitä maailmalla tapahtuu, mutta siinä mittakaavassa, miten se koskettaa meitä eri puolilla Suomea, tämä on merkittävä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

18.50 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan heti kiittää tämän kansalaisaloitteen alullepanijoita ja puuhakkaita ihmisiä siellä Pohjois-Pohjanmaalla. Tämä Oulaskankaan kansalaisaloite menestyi hyvin, enkä ihmettele sitä ollenkaan. Myös muualla on tehty vastaavia kansalaisaloitteita, esimerkiksi tuolla Iisalmen ja Varkauden seuduilla. Nekin keräsivät paljon allekirjoituksia mutta eivät kuitenkaan ainakaan toistaiseksi ole ylittäneet tänne eduskunnan suureen saliin.

Itsekin vähän hämmästelen sitä, että täällä ei ole sen paremmin hallituspuolueiden kansanedustajia kuin vastuuministeriäkään paikalla kuuntelemassa ja käymässä läpi tätä kansalaisaloitteen lähetekeskustelua. Kyllä minulle tulee tässä mieleen puhelu, jonka sain tässä ihan muutamia viikkoja takaperin. Iisalmen sairaalasta sain puhelun, ja se meni suunnilleen näin: ”Tiedätkö, Markku, että ensi vuoden alusta täällä Iisalmen sairaalassa tulee olemaan lääkäri, aivan niin kuin täälläkin hetkellä, mutta se lääkäri ei saa vastaanottaa potilaita.” Lääkäri ei saa vastaanottaa potilaita tämän uuden lain mukaan. Muistelen, että kun täällä salissa ennen joulua tätä keskustelua käytiin, yritin tätäkin asiaa monta kertaa tuoda esille, eli miksi kannattaa tehdä tällainen päätös, että jatkossakin kuitenkin näitten suurien vuodeosastojen ja kotisairaaloitten vuoksi siellä lääkäri tulee olemaan mutta jatkossa hän ei pysty ottamaan enää vastaan potilaita ja että ne säästöt, mitä tällä ratkaisulla saadaan aikaiseksi, tulevat olemaan hyvin pieniä.

No, sitten kun Pohjois-Savossa esimerkiksi Iisalmen ja Varkauden osalta mietitään näitä rakennuksia, niin molemmat on hiljattain remontoitu ja siellä on loistavat tilat. Olisin toivonut, että kansanedustajat ja ministerit olisivat käyneet siellä vierailemassa ja katsomassa, minkälaisista tiloista siellä palveluita lakkautetaan.

Sitten tämä henkilöstöasia: Täällä uskotellaan edelleen, että henkilöstö lähtee siirtymään näiltä paikkakunnilta sitten sinne keskustaupunkeihin. Tietenkään se ei ole myöskään näitten alueitten elinvoiman kannalta edes järkevää, ja niin kuin ollaan kuultu, ei tämä henkilöstö tule siirtymään. He siirtyvät muihin tehtäviin tai jopa muille aloille tämän ratkaisun seurauksena.

Kyllä minä ihmettelen sitä, miksi tämän kokoluokan asioita lähdetään täältä Helsingistä valtioneuvoston suulla määrittelemään eikä anneta sille alueelle omaa päätösvaltaa. Tässä on vielä reilu puoli vuotta tämän suhteen peliaikaa, ja toivon, että tässä vielä järki voittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

18.54 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Ensimmäiseksi haluan kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja samaten edustajakollegoita erinomaisista puheenvuoroista tähän Oulaskankaaseen liittyen. — Hyvät kollegat hallituspuolueista, poikkeuksellisesti kohdistan tämän puheeni aivan suoraan teille enkä sinne ihmisille omalle seudulle — en äänestäjille alueellamme, koska he ymmärtävät tämän asian jo valmiiksi.

Käsittelyssä on nyt siis kansalaisaloite, joka keräsi hetkessä yli 50 000 allekirjoitusta ja jonka hyväksymällä turvaamme perusterveydenhuollon yöpäivystyksen Oulaskankaan sairaalassa. Kuten te kollegat tiedätte, kyse on Pohjois-Pohjanmaan eteläisen alueen suuresta sairaalasta, joka palvelee 126 000:ta ihmistä ja valtavaa maantieteellistä aluetta. Kyse on yöpäivystyksestä, jonka hallitus päätti lopettaa, vaikka päätöstä vastustivat ankarasti kaikki Pohteen alueen puolueet, viranhaltijat, asiantuntijat ja tietysti myös kansalaiset siellä sairaalan ympärillä.

Hyvät kollegat, lakkautuspäätös on järjetön siksi, että se ei tule säästämään yhtään mitään. Säästölaskelmissa ei ole huomioitu millään tavalla kustannuksia, jotka lakkauttamisesta syntyvät: ei ambulanssikuluja, ei taksikuluja, ei menetettyjä työpäiviä, ei pahenevia sairauksia, ei ennenaikaisia kuolemia. Tällainen säästölaskelma on kelvoton ja häpeäksi päätöksenteolle.

Arvoisa puhemies! Eduskunta päätti viime vuonna Oulaskankaan yöpäivystyksen sulkemisesta vain muutaman äänen erolla. Hyvät perussuomalaiset, vetoan tässä nyt ennen muuta teihin, koska ne muutamat äänet tulivat teidän puolueestanne. Muuten katsojille tiedoksi: tämä keskustelu ei kiinnosta yhtäkään perussuomalaista kansanedustajaa.

Nyt olisi kuitenkin uusi mahdollisuus. Tämä kansalaisaloite on tehty siksi, että väärä päätös Oulaskankaan kohdalta voitaisiin perua, ja sen myös osoittaa, kuinka nopeasti tämä aloite tuli tänne eduskuntaan. Se on kansan tahto. Onko se teille tärkeä asia, perussuomalaiset? Vetoan teihin myös siksi, että olette omassa politiikassanne korostaneet sitä, että palveluita pitää olla tasavertaisesti saatavilla myös isojen kaupunkien ulkopuolella, siis siellä maakuntien Suomessa.

Teillä on nyt mahdollisuus käyttää sitä valtaa, jonka kansa on teille uskonut. Vetoan siihen, että perehdytte asiaan vielä kerran. Nähkää ne tosiasiat, jotka aivan kiistatta puhuvat Oulaskankaan yöpäivystyksen säilyttämisen puolesta. Olkaa rohkeita, ja olkaa kansan puolella tässä asiassa. Pelastetaan Oulaskangas yhdessä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma.

18.57 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä täytyy yhtyä sillä tavalla kollegoitteen sanoihin, että olisipa se mukavaa, jos edes yhtä hallituspuolueitten kansanedustajaa kiinnostaisi tämä asia, edes meidän vaalipiirin perussuomalaisia ja kokoomuslaisia, mutta toivotaan, että he sitten seuraavat tätä lähetystä vaikkapa tuolta työhuoneista.

Tämän aloitteen ansiosta Oulaskankaan tarina ehkäpä jatkuu — vai voisiko sanoa jännitysnäytelmä — eli suuri kiitos alueen ihmisille, että tämmöinen kansalaisaloite on hoidettu meille tänne.

Hallituksen päätöksellähän siis lakkautettiin Oulaskankaalta ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys, ja silloin, kun se loppuu, loppuu myös iso osa esimerkiksi leikkauksista, hoitajien töistä ja sen mukana sitten myös mahdollisuudesta kouluttaa sillä tavalla kuin aiemmin on voitu. Kyse ei siis ole vain yöaikaisista tapaturmista, murtuneista

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

luista tai sydänkohtauksista, vaan kyse on muun muassa tästä leikkaustoiminnasta, joka täällä, kun aiemmin tästä asiasta on keskusteltu, valitettavan usein unohtui.

Tämä kansalaisaloite kertoo, että hallituksen nuiva ja ylimielinen suhtautuminen ja linja hyvinvointialueita kohtaan ei nauti tavallisten suomalaisten luottamusta. Hallituspuolueista kokoomus ja perussuomalaiset eivät ole tässä asiassa kuunnelleet keskustaa oikeastaan ollenkaan aiemmin, ja siksi toivonkin, että hallituspuolueitten edustajat kävisivät nyt sitten lukemassa ja katsomassa, minkälaiset ihmiset tätä adressia ovat allekirjoittaneet, koska sieltä löytyy runsas määrä hallituspuolueitten paikallisia toimijoita, jotka ovat tämän meidän adressin takana. Ajattelin, että jos ette usko keskustaa, niin uskokaa nyt hyvänen aika edes niitä teidän omia aateystäviänne.

Oulaskankaan vaikutusalueen väestöpohja on yli 120 000, mutta tämänkokoisesta alueesta hallitus on siis viis veisannut. Kun me mietitään näitä välimatkoja, niin minun mielestäni hirveän havainnollistavaa on se, että kun ihminen lähtee nyt Pyhäjärveltä Oulaskankaan sijaan Oulun yliopistolliseen sairaalaan, niin se matkahan on siis 180 kilometriä, jos en tässä nyt aivan väärin muista, ja se on käytännössä sama asia kuin se, että turkulaiset lähtisivät Helsinkiin päivystykseen. [Eduskunnasta: Junalla!] Kouvolassa sairaala säilyi, onneksi, mutta on hyvä huomioda, että siellä väestöpohja on 80 000, Oulaskankaalla yli 120 000, ja Oulaskankaan matkat ovat huomattavasti pitemmät. Olen vilpittömästi iloinen Kouvolan puolesta, mutta tämä kertoo vain siitä, että tämä hallitus ei kohtele kaikkia alueita samalla tavalla.

Kokoomus on monesti mielipidemittauksissa arvioitu ylimielisimmäksi puolueeksi. Se, miten kokoomus suhtautuu maakuntien terveydenhuoltoon ja sairaaloihin, ei siis kyllä minua näin alkiolaisena yllätä ollenkaan, mutta siitä, että perussuomalaiset voivat kertakaikkisesti suhtautua näin kylmästi, olen kyllä pettynyt.

Arvoisa rouva puhemies! Hyvinvointialueilla pitäisi olla itsehallinto, mutta ei tämä nyt oikein siltä vaikuta, kun täältä eduskunnasta jatkuvasti mikromanageerataan ja säädetään lailla siitä, mitä siellä nyt saa tehdä ja mitä siellä nyt ei saa tehdä. Hallitus määrittää lainsäädännöllä ne paikkakunnat, missä on mahdollista ylläpitää perusterveydenhuollon ympärivuorokautista päivystystä, ja hallitus poisti kokonaan lakiin kirjatun mahdollisuuden hakea poikkeuslupaa tämän toiminnan jatkamiseksi. Typerää politiikkaa. Näin voimakasta ja yksityiskohtiin menevää lainsäädännöllistä ohjausvallan käyttöä on vaikea käsittää ja hyväksyä monestakaan syystä. Sairaalaverkko on myös huoltovarmuuskysymys etenkin pitkien välimatkojen Suomessa.

Keskusta on esittänyt paljon keinoja sille, miten me voidaan helpottaa hyvinvointialueitten työtaakkaa, keinoja, jotka eivät lisää menoja. Tärkeintä olisi antaa alueille se aito itsehallinto ja mahdollisuus kehittää toimintaa, aito työrauha niille ihmisille, jotka sydämeastään tekevät töitä sosiaali- ja terveysalalla. Myöskään sotejärjestöjen tärkeyttä ei voi ylikorostaa.

Arvoisa puhemies! Tuen mielelläni hallitusta semmoisissa päätöksissä, jotka oikeasti auttavat meidän hyvinvointialueita ja niitten tilannetta. Nyt jos mietitään, mikä olisi semmoinen joku konkreettinen teko, mitä voisi tehdä, niin varmasti se, että tämä kansalaisaloite käsiteltäisiin asianmukaisesti ja hallitus tajuaisi perääntyä tästä päätöksestä, joka aiemmin on tehty.

Nämä kaikki ovat arvovalintoja. Ihmiset ansaitsevat laadukasta hoitoa riittävän lähellä, ja nyt suunta on väärä. Ja voisinpa sanoa, että tässäkin asiassa kävi niin, että pohjoinen ihminen unohtui jälleen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen.

19.02 Pia Hiltunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Olen itsekin teidän muiden kollegojen tapaan pettynyt siihen, että täällä ei hallituspuolueiden edustajia ole keskustelemassa ja kuulemassa tätä keskustelua tärkeän asian puolesta, ja ennen kaikkea olen ehkä pettynyt meidän oman alueen hallituspuolueiden kansanedustajiin, jotka ovat päästäneet tällaisen asian läpi ja äänestäneet tämän Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen lakkauttamisen puolesta.

Mutta ennen kaikkea haluan nyt kiittää kuitenkin kansalaisaloitteen laatineita. Aloitteen tavoitteenahan on tosiaan muuttaa terveydenhuoltolaki siten, että lainsäädännöllä mahdollistetaan Oulaskankaan sairaalassa se ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys.

Ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys on tarpeellinen palveluiden saatavuuden, potilasturvallisuuden ja väestön palvelutarpeen näkökulmasta siellä Oulaskankaan sairaalassa. Tämä hallituksen läpiviemä terveydenhuoltolaki ei täytä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteita ja vaarantaa potilasturvallisuuden koko meidän Pohteen alueella. Oulaskankaan sairaalan vastuualueeseen kuuluu noin 125 000 asukasta, ja sinne saavutaan yli sadan kilometrin säteeltä. Jos tämä Oulaskankaan yöpäivystys lakkaa, matkaa Oulun seudun yhteispäivystykseen asukkailla tulee asuinpaikan mukaan sadasta 200:aan kilometriä, kuten täällä äskeisissä puheenvuoroissa tuli ilmi. Tällainen muutos lisää myös kustannuksia ja ruuhkauttaa asukkaiden palveluja entisestään. Meillä on muutenkin paljon ongelmia hyvinvointialueen palveluiden saatavuudessa tällä hetkellä, ja tämä ei edesauta tilannetta.

Tämä Oulaskankaan yöpäivystyksen lakkauttaminen ja palveluiden heikentäminen ei kohtele ihmisiä yhdenvertaisesti, ja toivonkin, että tätä asiaa voitaisiin tarkastella vielä uudelleen, kun säästöjäkään ei tästä laskelmien mukaan synny.

Kaiken kaikkiaan kuitenkin pidän tätä yli 50 000 kansalaisen allekirjoittamaa aloitetta erittäin tärkeänä, ja ymmärrän alueen ihmisten aiheellisen huolen. [Olga Oinas-Panuma: Olipa hyvä puheenvuoro!] — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Merinen.

19.04 Ville Merinen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Halusin jäädä kannattamaan kansalaisaloitetta. Tosiaan tämä sairaalaverkkolaki oli viime syksynä käsittelyssä, ja siitä on jäänyt mieleen se, että ehkä semmoiset epäreiluimmat sairaalaverkkoon liittyvät karsinat liittyivät Oulaskankaan ja Salon sairaalaan.

Itse tuossa kävin ihan alkuvuodesta Nivalassa pitämässä luentoa, ja siellä ihmiset puhuivat aika lailla pelkästään tästä asiasta sitten, kun ohimennen törmäiltiin. He kuvasivat sitä jotenkin niin, että päivystyksen säilyminen on heille äärettömän tärkeä asia ja semmoinen, joka liittyy kaikkeen, lastenhoitoon, perhe-elämään ja omiin vanhuksiin. Oli kiva tulla tänne sanomaan, että tämä on todella tärkeä kansalaisaloite, ja toivon, että tämä saa arvoisensa käsittelyn sosiaali- ja terveysvaliokunnassa.

Ehkä semmoisena yksityiskohtaisena asiana vielä haluaisin sanoa, että varmaan alueen ihmisille tänä keväänä on ollut hämmästyttävää, että kun heidän yöpäivystyksensä oli säästösyistä aivan pakko leikata ja se oli niin kuin ihan mahdottoman tärkeä säästö, niin nytten meillä sitten kuitenkin tässä kevään riihessä yhtäkkiä rahaa löytyikin yllättävän paljon kai-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

ken maailman erikoisiinkin juttuihin, varakkaiden ihmisten veronalennuksiin ja muuhun. Ymmärrän sen, että tämä kansalaisaloite on nytten vielä ajankohtaisempi kuin vaikka kuu-kausi takaperin, koska tämä tilanne on muuttunut niin paljon, kun yhtäkkiä sitä rahaa olisi-kin ollut aika paljon. Toivon, että tämä tilanne voi vielä muuttua siten, että nämä ihmiset saisivat pitää tämän perusterveydenhuollon ympärivuorokautisen päivystyksen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

19.06 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on maantieteellisesti laaja ja väkimäärältään suuri alue. Oulaskankaan sairaala Oulaisissa, jota aloite koskee, on palvellut yli 120 000 asukkaan laajaa Oulun Eteläisen aluetta. Tämä laaja ja isoväkinen alue on nyt hallituksen pakkokeskittämisen vuoksi jäämässä ilman ympärivuorokautista päivystystä ja siihen liittyvää toimintaa.

Helsingistä saneltu keskittäminen ei ota huomioon alueen olosuhteita ja tarpeita. Hallituksen keskittämispäätös vie hyvinvointialueelta tarkoituksenmukaisen liikkumavaran päättää palveluverkosta alueen ja väestön tarpeiden näkökulmasta. Hallitus tavoittelee tietysti Oulaskankaan päivystyksen lakkauttamisella säästöjä. Mitään säästöjä tuskin on luvassa, sillä potilaat on joka tapauksessa jossain hoidettava, kuljetukset lisääntyvät ja Oulun yliopistollinen sairaala ruuhkautuu entisestään pahimmillaan pakottaen kalliiden ostopalveluiden lisäämiseen. Ministeri Juuso on perustellut keskittämistä myös henkilöstön riittävyydellä. On hyvin optimistista, sanoisinko ylioptimistista, ajatella, että Oulaskankaan henkilöstö siirtyisi automaattisesti yli sadan kilometrin päähän Ouluun töihin.

Arvoisa puhemies! Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue toivoi, että Oulaskankaalla voisi jatkua perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys. Tämä ei hallitukselle sopinut. Alueellisesta tasa-arvosta ei voi puhua, kun pienemmän väestöpohjan alueet, joista on lyhyempi matka lähimpään päivystykseen, eli Pietarsaari ja Kouvolaa, saivat jatkaa perusterveydenhuollon ympärivuorokautista päivystystä mutta Oulaskangas ei. No hyvä, että saivat, mutta yhdenvertainen hallituksen linja ei missään nimessä ole. Tästä kaikesta jää paha maku suuhun. Mitään muita perusteita eriarvoiseen kohteluun ei ole kuin poliittinen päätös, poliittinen tarkoituksenmukaisuus. Hallitus yksinkertaisesti unohti Oulun Eteläisen alueen asukkaat. Alueen vahva puolue perussuomalaiset petti äänestäjänsä, minkä kansalaiset kyllä muistivat kevään kunta- ja aluevaaleissa.

Arvoisa puhemies! Olen itse oululainen kansanedustaja, mutta silti puolustan Oulaskankaan yöpäivystystä. Kyseessä ei ole alueen sisällä jakava asia, vaan hyvinvointialueen johto ja Pohteen alueen ihmiset laajasti näkevät tarpeen Oulaskankaan yöpäivystyksen jatkolle, myös meillä Oulussa. On hämmästyttävää, kuinka hallituspuolueet kokoomus ja perussuomalaiset ovat olleet valmiita kävelemään alueen yhteisen näkemyksen yli ja sulkemaan korvansa perustellulta kritiikiltä ja hyviltä esityksiltä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen päätös Oulaskankaan yöpäivystyksen alasajosta ei tuota niitä taloudellisia ja toiminnallisia hyötyjä, mitä hallitus esityksellään tavoitteli. Päätös on alueellisesti eriarvoinen, kun Oulun Eteläisen alueen ihmisiä kohdellaan eriarvoisesti suhteessa muuhun Suomeen. Sen sijaan on selvää, että hoidon saavutettavuus, potilasturvallisuus, turvallisuudentunne ja elinvoima heikkenevät alueella.

Mutta vielä ei ole liian myöhäistä. Odotan, että sosiaali- ja terveysvaliokunta käsittelee kansalaisaloitetta huolella, ja toivon, että hallituksen tekemä päätös voitaisiin vielä muut-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

taa eduskunnassa aloitteen käsittelyn aikana. Virheiden myöntäminen ja virheiden korjaaminen ei ole häpeä. Se on viisautta.

Arvoisa puhemies! Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä ja edellä perustelluista syistä kannatan kansalaisaloitetta, joka pyrkii mahdollistamaan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen jatkon Oulaskankaalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén. — Kymmenisen minuuttia on jäljellä vielä tätä asiaa. [Aki Lindén: Arvoisa rouva puhemies! Ette kuitenkaan tarkoittanut, että minulla on käytössä kymmenen minuuttia, vaan seitsemän minuuttia, eikö näin?] — Juuri niin.

19.11 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on hieno kansalaisaloite. Äskeinen puhuja aloitti, että vaikka olen oululainen kansanedustaja, niin kannatan tätä, ja minä sanon, että vaikka olen turkulainen kansanedustaja, niin minä kannatan tätä Oulaisten ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä. Itse sairaala ja aluekaan ei ole vieras itselleni. 18. päivä huhtikuuta eli pitkäperjantaina, kun tulin Lapin-reissultani, valitsin siitä Oulusta etelään suuntautuvaksi reitiksi Kahdeksikkotien tai Jyväskylän kautta kulkevan tien sijasta Oulainen—Ylivieska ja niin edelleen, ja kävin siinä sairaalan pihalla autolla kääntymässä. Eikä se ollut ensimmäinen kerta, joskus olen käynyt ihan siellä sairaalassa sisällä. Aikanaan oli itselläni tarkoitus käydä jokaisessa Suomen sairaalassa, niin aluesairaalassa kuin keskussairaalassa, ja pääosin se toteutui.

Tässä on nyt erityisen tärkeä asia se, että kyse on perusterveydenhuollon päivystyksessä, ja nyt en kerta kaikkiaan voi olla laajentamatta tätä keskustelua meidän perusterveydenhuollon tilaan tällä hetkellä Suomessa. Minulla on tässä eräältä tuntemaltani henkilöltä saamani sähköposti, joka kuuluu näin — en kokonaan sitä lue: ”Terve! Alkaa tuntumaan, että terveyskeskus ei ole meitä varten. Soitin pari viikkoa sitten, koska olisin tarvinnut kiireettömän vastaanottoajan, tarjottiin toukokuun lopulla.” — Tämä viesti oli tullut siis huhtikuun alussa. — ”Ei kuulemma ollut tullut vielä lääkärien vastaanottoaikoja. Kun soitin Mehiläiseen, sain ajan heti, ja palvelu on erinomaista ja ammattitaitoista. Nyt kotiväen kanssa koemme, että terveyskeskus ei ole meitä varten. Ja vastaavia tarinoita riittää. Eivät ihmiset soita terveyskeskukseen huvikseen. Kerron toisen esimerkin nuoresta rouvasta, jolla oli hengitysvaikeuksia, koska oli saanut hinkuyskän koululaiselta: Ei uskaltanut nukkua öisin. Terveyskeskus ei käsittääkseni ottanut asiaa vakavasti. Meni yksityiseen ja lähetettiin kiireellisesti TYKSiin, josta sai avun. Palvelu erikoissairaanhoidossa oli erinomaista. Itselläkin on tästä kokemusta, kunhan sinne vaan pääsee. Hyvä palvelu myös perustasolla ei maksa mitään. Tähän pitää kiinnittää enemmän huomiota. Esimerkit luottamuksella sinulle.” No, nyt tuli varmaan se luottamus murrettua, mutta nimiä en tässä tietenkään sanonut.

Meillä on aika vaikea tilanne tällä hetkellä perusterveydenhuollossa, ja tämä ympärivuorokautisten päivystysten lakkauttaminen keskitetyllä lainsäädäntömuutoksella oli aivan käsittämätön muutos, siis sillä tavalla, että ei Suomessa koskaan aikaisemmin ole siitä säädetty lakitasolla, millä paikkakunnalla voi käytännössä olla perusterveydenhuollon päivystyksiä ja missä ei. Aikanaan se päätettiin siellä alueilla itse. Kuten täällä jo äsken, hetki sitten edustaja Merinen sanoi, niin 30 miljoonaa euroa oli se laskennallinen säästö, jonka sitten laskettiin kertyvän siitä, että seitsemässä sairaalassa käytännössä lakkautetaan tai supistetaan näitä päivystyksiä. Sitä säästöähän ei kohdennettu suinkaan vain niille alueille,

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

vaan se jaettiin tasaisesti sitten eri hyvinvointialueiden kesken. Eli kysymys oli puhtaasta leikkaus- ja säästötoimenpiteestä.

Kun perusterveydenhuolto Suomessa aikanaan toimi hyvin, niin esimerkiksi vuonna 2000 Suomessa pääsi jokainen ihminen käytännössä samalla viikolla terveyskeskukseen — olen itse pitänyt siitä aiheesta muistaakseni vuonna 2001 lääkäripäivillä esitelmän, ja tämä oli se tieto, jonka keräsin koko maan terveyskeskusten tilanteesta sillä hetkellä. Lääkärikäyntejä oli kymmenen miljoonaa kappaletta, tällä hetkellä viisi miljoonaa. Harva asia Suomessa on kulkenut siihen suuntaan, että meillä näin radikaalisti palvelut huonontuvat.

No, nykyinen hallitus teki ensi töinään sen, että se leikkasi terveyskeskuksilta 126 miljoonaa euroa — vuosien 24 ja 25 budjeteissa leikattiin 126 miljoonaa niin sanotusta hoitotakuusta. Tärkeintä tässä on juuri se, että leikattiin rahaa, joka oli tarkoitettu siihen kiireettömään hoitoon. Oulun yliopiston yleislääketieteen professori Juha Auvinen, joka on keskeinen osaja Suomessa, arvioi silloin asiantuntijalausunnossaan, että tuo 126 miljoonaa vastaa rahallisesti yhtä kolmasosaa terveyskeskusten lääkäreiden kiireettömästä vastaanototoiminnasta. Sen verran siis leikattiin sieltä rahaa, ja nyt ollaan sitten rahaa työntämässä kymmeniä miljoonia sinne sairausvakuutuksen puolelle, vaikka kaikki kansainväliset arviot, mitä Suomen terveydenhuollosta on viimeisten 30 vuoden aikana tehty, niin OECD:n, WHO:n, EU:n kuin muiden toimesta, osoittavat, että juuri tämä monikanavaisuus ja liian pirstoutunut perusterveydenhuolto on meidän suurin ongelma. Siitähän professori Heikki Hiilamo kirjoitti pari kolme viikkoa sitten Aamulehteen erittäin analyttisen ja hienon kirjoituksen.

Eli tässä on jälleen kerran ollut kysymys vakavista leikkauksista, ja on hienoa, että on syntynyt kansalaisaktiivisuutta, jolla pyritään saamaan näitä asioita kuntoon. Toivon toki, että se sama kysymys saataisiin kuntoon toisessa suuressa aluesairaalassa Salossa, ja kuullimmekin täällä jo hyvän puheenvuoron Pohjois-Savosta, jossa käsiteltiin Iisalmen ja Varkauden tilannetta. Vielä kerran kiitoksia tästä kansalaisaloitteesta. Erittäin tärkeä asia, ja viedään sitä yhdessä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen.

19.17 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä ovat pääosin äänessä olleet tänään Oulun vaalipiirin oppositiopuolueita edustavat kansanedustajat, mutta itse ajattelin tulla keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtajana, vaikka en olekaan Oulun vaalipiiristä vaan siitä naapurivaalipiiristä, antamaan tukeni tälle kansalaisaloitteelle. Voin todeta, että koko keskusta puolueena ja meidän ryhmä kokonaisuudessaan tukee Oulaskankaan sairaalan jatkoa ja tuemme myös muitakin pieniä sairaaloita ja niiden päivystyksiä.

Tuntuu tosi harmilliselta, että tuo edessä oleva ministeriaatio on täysin tyhjä. Tiedän hyvin ministereitten kiireelliset kalenterit, mutta varmasti siellä olisi joku ministeri voinut olla kuulemassa tämän keskustelun ja olla tekemässä muistiinpanoja siitä, minkälainen huoli on Pohjois-Pohjanmaalla ja monissa muissakin maakunnissa ja seutukaupungeissa näitten pienten sairaaloitten päivystysten lakkauttamisesta. Samoin täällä nyt ihan yksittäiselle edustaja Elomaalle annan nyt tästä suuren kehun, että hän tuli hallituspuolueitten edustajista ilmeisesti ainoana mukaan tähän keskusteluun tässä kohtaa. On aika ikävää, että hallitus ei ole täällä keskustelemassa tästä hyvinvointialueitten ja pienten sairaalojen tilanteesta.

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

Rouva puhemies! Itselläni oli odotuksia hallituksen puoliväliriiheen, ja itselläni oli sel-lainen käsitys, että hallituksen puoliväliriihessä tulisi joitakin ratkaisuja liittyen hyvinvoin-tialueitten katastrofaaliseen taloustilanteeseen. Meillähän hyvinvointialueet ovat kaikki käytännössä alijäämisiä, ja kaikki hyvinvointialueet ovat siinä tilanteessa, että niihin hal-lituksen ja valtion asettamiin taloustavoitteisiin ei millään päästä. Mutta sen sijaan tehtiin sellainen teko puoliväliriihessä, ettei tehdä mitään — koska tekemättömyyskin on aina teko — eli tehtiin se ratkaisu, että rallatellaan menemään nyt kaksi vuotta tässä tilanteessa ja annetaan alijäämien kertyä. Me saatiin jo oikeuskanslerin arvio siitä, että ei voi rikkoa ihmisten sosiaalisia ja terveydellisiä perusoikeuksia hallituksen asettamien taloustavoit-teitten takia, ja nyt ollaan siinä tilanteessa, että jotta ihmisten perusoikeuksia ei rikottaisi, hyvinvointialueet tekevät valtavan taloudellisen alijäämän. Tämä piittaamattomuus tästä tilanteesta hyvinvointialueilla ja piittaamattomuus lähipalveluista maakunnissa on myös-kin teko. Tekemättömyyskin on teko, ja toivon nyt, että tämä tekemättömyyden tekeminen Orpon hallituksessa soten osalta ja ihmisten peruspalvelujen osalta loppuisi ja nyt autettaisi-in hyvinvointialueita ja pelastettaisiin näiden pienempien sairaaloitten päivystykset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Yksi vielä ehditään ottaa ai-karajojen puitteissa. — Edustaja Kallio.

19.20 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Täällä oli niin hyviä puheita, että ajattelin puhua vielä näin kaakkoissuomalaisena edustajana — Savonlinnaanhan näitä päätöksiä myös osuu. — Tämä on Oulaskankaan osalta, Salon kohdalta ja monen muun sairaalan kohdalta äärimmäisen iso asia, mutta tämä on vielä isompi asia niin kuin kaiken kaikkiaan. Tämä on esimerkki siitä, miten keskittämisestä tulee itsetarkoitus ja ihmiset jää-vät toissijaisiksi. Tämä on esimerkki myös siitä, miten ihmiset ja alueet eivät ole tasa-ar-voisia. Tämä antaa myös aika lailla synkän kuvan tämän laitoksen kyvystä olla koko kan-san asialla, kun niukkaakin niukemmalla äänestyspäätöksellä, hallituspuolueiden edusta-jien äänillä, tällainen voi täällä mennä. Tämä on ensimmäisen kauden edustajalle ollut ehkä niitä kaikista synkimpiä asioita, mihin täällä on törmännyt. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

7. Kissojen vapaana pitäminen kiellettävä

Kansalaisaloite KAA 3/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päivä-järjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalous-valiokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-tien jälkeen. — Keskustelua. Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.21 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! Aloitteessa ollaan huolissaan ennen kaikkea kissojen ulkoilutusta koskevan lain epäselvyydestä. Olen tästä eri mieltä. Nykyinen oikeustila ei mielestäni ole erityisen epäselvä kissojen ulkoilun osalta. Vapaa ulkoilu on kissoille yleisesti ottaen sallittua paitsi sellaisissa tilanteissa, joissa sen voi katsoa olevan kissalle vaarallista, esimerkiksi suurten teiden läheisyydessä, tai sitten erikseen laissa kielletyissä paikoissa, kuten esimerkiksi leikkikentällä. Minä tulkitSEN niin, että tämä lain epäselvyydeksi koettu ilmiö johtuu siitä, että kissojen ulkoilutus on poliittisesti kiistanalainen asia, asia, josta meillä erilaisilla keskustelupalstoilla käydään hyvinkin tulista keskustelua. Näin ei ole pelkästään Suomessa, vaan itse asiassa ainakin kaikkialla länsimaissa käydään suurin piirtein samanlaista keskustelua parhaillaan kuin Suomessakin. Itse olen lukenut aiheesta paljon myös kansainvälistä kirjallisuutta, ja muun muassa eräs filosofi määritteli kissojen ulkoilutuksen kysymykseksi, joka kaikkein parhaimmalla tavalla kiteyttää erilaisten ympäristöön ja eläinten oikeuksiin liittyvien intressien tällaisen kulminaatiopisteen, sellaisen keskiön, jossa kaikki ovat ikään kuin tavalla tai toisella suhteessa toisiinsa.

Kissojen ulkoilutuksesta käydyssä keskustelussa on vastakkain paljon erilaisia intressejä. Siinä on ensinnäkin kysymys tietysti hyvin toisistaan poikkeavista näkemyksistä siitä, mitä pidetään kissojen etuna ja mikä on kissojen hyvinvoinnin mukaista. Tulisiko enemmän korostaa sellaista ympäristöä, jossa kissan suojelu ulkoisilta vaaroilta korostuu, jolloin sisällä pito tai hyvin rajattu ja valvottu ulkoilu on ilmeinen vaihtoehto, vaiko sitten sellaista kissan hyvinvointikäsitystä, jossa ajatellaan, että kissan on luontaisesti saatava enemmän virikkeitä kuin mitä esimerkiksi sisätiloissa pystytään kissalle tarjoamaan, ja että kissa ei näin voi voida hyvin, jos ei ole mahdollisuutta laajempaan liikkumiseen?

Tähän samaan keskusteluun liittyy myös aika laaja keskustelu kissojen vaikutuksista ympäristöön. Tätäkin käydään kansainvälisesti, ja siitä on aika paljon jo tässä vaiheessa tutkimusta. Kissahan on useimmissa maailman maissa, ellei kaikissa, vieraslaji, ja esimerkiksi Suomessa villiintynyt kissa pidetään haitallisena vieraslajina niiden vaikutusten johdosta, joita sillä on ympäröivään biodiversiteettiin.

Vähäinen ei ole myöskään lemmikkiteollisuuden osuus tässä keskustelussa. Erityisesti 1950-luvulta lähtien sisäkissuus on tukenut myös laajan ja erittäin tuottoisan lemmikkiteollisuuden syntymistä. Kissanhiekat, kissan lelut, kissan virikkeet, kissan kiipeilypuut ja kissanruoka muodostavat jo nykyään ihan merkittävän teollisuuden alan.

Sitten on tietysti jatkuvasti muutoksessa oleva käsitys oman ympäristön hallinnasta, ja nyt en puhu kissojen ympäristön hallinnasta, vaan siitä, miten ihmiset ajattelevat, mitä tarkoittaa oma piha tai oman lähiympäristön hallinnassa pitäminen ja miten sellaisiin ylläpitäviin tekijöihin kuin vapaana liikkuviin muihin olentoihin suhtaudutaan.

No, jos tämä kansalaisaloitteen esitys toteutuisi, niin sitä on usein perusteltu sillä, että sen jälkeen kissojen asema olisi niin kuin muiden lemmikkien, ja on käytetty esimerkkinä koiraa. Näinhän ei suinkaan kävisi. Tämän kansalaisaloitteen myötä ei syntyisi velvoitetta kissojen ulkoilutuksen järjestämiseen kytkettynä samalla tavoin kuin tällä hetkellä meillä on säädetty koirien ulkoilutusvelvollisuudesta. Meillä ei myöskään olisi tämän kansalaisaloitteen puitteissa niitä erilaisia vapaana olon mahdollisuuksia, joita meillä nykyään yhteiskunnassa on koirille, kuten metsästys, erilaiset koirapuistot ja mahdollisuus liikkua ihmisen kanssa kytkeättömänä, kunhan on välittömästi kytkettävissä, taajamien ulkopuolella tiettyinä vuodenaikoina. Oleellisinta ehkä tässä on, että kissa ei ole koira, ja näin ollen ei

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

voida yksiselitteisesti ajatella, että se, mikä toimii koiralle, toimii myös kissalle, niin kuin me emme voi ajatella, että se, mikä toimii ihmiselle, toimii koiralle taikka kissalle. Kysymys on eri lajeista, ja milloin jonkun lajin kohdalla mietitään niitä lemmikkiyden ehtoja, niin lajityypillisuus on otettava huomioon.

No, miten sitten kissojen ulkoilusta olisi säädettävä? Nykyinen säätely Suomessa on minun mielestäni melko hyvä, koska se jättää aika paljon niin sanotun maalaisjärjen tai terveen järjen mukaista harkintaa ja erilaista aluekohtaista soveltamista. Se ottaa aika hyvin huomioon sen, että meillä on hyvin erilaisia ympäristöjä ja hyvin erilaisia tilanteita, ja myös välillisesti sen, että meillä on hyvin erilaisia kissayksilöitä ja kissojen kotiolosuhteita, jolloin tarpeet, tilanteet ja erilaisten intressien painotukset vaihtelevat tosi paljon.

Mikäli kissojen ulkoilutuksesta haluttaisiin sitten säädellä laissa tarkemmin, niin siitä meillä ei ole erityisen hyviä kansainvälisiä esimerkkejä, mutta seuraavassa puheenvuorossa ajattelin hahmotella joitakin periaatteita siitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

19.28 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kiitos kissa-aloitteen tekijöille siitä, että nyt voimme puhua myös eläinten hyvinvoinnista ja eläinten oikeuksista, joista puhutaan aivan liian vähän ja harvoin täällä istuntosalissa.

Jos eläimen ottaa, niin siitä täytyy tietysti pitää hyvää huolta. Olen aivan järkyttynyt karmeista eläintenpitorikoksista, joita tapahtuu jatkuvasti. Voimme lukea lehdistä näistä oikeustapauksista, ja ne ovat vain ihan pieni kärki siinä, kuinka paljon tapahtuukaan eläintenpitorikoksia ja -rikkomuksia. Rangaistukset näistä ovat aivan liian lieviä. Muun muassa kissojen kohdalla kissoja hylätään valtavan paljon, jätetään heitteille. Tällaisia ihmisiä, jotka näin tekevät, en ymmärrä lainkaan. Kissapopulaatioihin syyppä on ihminen.

Jos mennään tähän aloitteeseen, niin olen pitkälti samoilla linjoilla kuin edustaja Kontula. Tähän aloitteeseen kaipaisin sellaista maalaisjärkeä. Kissoista totta kai täytyy huolehtia, mutta kiinnipito sisällä on täysin mahdoton ajatus etenkin taajamien ulkopuolella. Maaseudulla ja maalaistaloissa kissa kuuluu kalustoon, ja kyllä kissan täytyy vapaasti saada käyskennellä siellä pihalla ja mennä vaikka naapurustoon käymään. Kissan kahlitseminen sisälle on mahdottomuus.

Muutama sana: Kun olin nuori tyttö, niin meillä oli Misu-kissa, noin viisivuotias komia kolli. Kun navettaan tehtiin remontti, niin Misu otti nokkiinsa ja lähti kotoa. Kymmenen vuoden kuluttua tunnistimme hänet, kun hän tuli takaisin kotiin hyvin rupisena ja rähjäisenä ja laihana. Oli ollut varmaan aika kovat kymmenen vuotta, mutta sen jälkeen hänestä tuli sisäkissa, ja niin rakas. Nuorempana minulla oli myös äitikissa, joka sai viisi pentua. Kaikki olivat erivärisiä, yksi pidettiin, ja neljä sain sitten sijoitettua. Ei tarvinnut yhtään tappaa.

Täytyy sanoa, että on sitten kysymys kissasta, koirasta, hevosesta, kilpikonnasta tai mistä tahansa lemmikkieläimestä, niiden merkitys ihmiselle fyysisesti ja varsinkin henkisesti puolelta, on valtava, ja sitä pitää arvostaa ja kohdella eläimiä hyvin. Tällä hetkellä minulla on kaksi koiraa. Ilman Marskia ja Heroa en varmaan olisi henkisesti tässä vireessä. Ne, tai he, ovat auttaneet minua hyvin paljon elämässä.

Tosiaan kiitos aloitteen tekijöille, mutta en voi yhtyä siihen, että kissan pitäminen kiinni olisi mahdollista, joten tätä kansalaisaloitetta en voi näin ollen kannattaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

19.32 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä, koska tämä tarjoaa tässä salissa harvinaisen mahdollisuuden päästä keskustelemaan eläimistä ja vieläpä erityisesti kissoista, jotka aika usein unohtuvat keskusteluista.

Edustaja Kontula tuossa hyvin kuvasi sitä asetelmaa, jossa meillä on siis ihmisyhteisöjen tuhatvuotinen yhteinen historia sekä koirien että kesykissojen kanssa, ja syystä tai toisesta erityisesti tässä viime vuosikymmeninä koiran asema ikään kuin laillistettuna yhteisön jäsenenä on tunnistettu paljon paremmin kuin kissojen kohdalla on käynyt. Jostain syystä kissa on edelleenkin vähän tällainen lainsuojaton, ja myöskin kissojen kaltoinkohdeltu on äärimmäisen paljon järkyttävämällä tavalla yleisempää kuin esimerkiksi koirien kohdalla.

Meillä on aiemminkin täällä salissa keskusteltu kansalaisaloitteen pohjalta tämmöisestä kissapopulaatio-ongelmasta, joka perustuu siihen, että Suomessa hylätään arviolta vähintään 20 000 kissaa vuodessa, mikä on siis aivan käsittämättömän järkyttävä luku. Meillä on siis suuri joukko kissoja, joita kukaan ei tunnista omakseen, ja sitten kehittyy tällaisia kissapopulaatioita, jotka ovat erittäin surullinen eläinsuojeluongelma. Nämä kissayhteisöt kärsivät todella pahoista terveydellisistä haasteista. Yhteiskunta on toistaiseksi vähän kääntänyt katsettaan tästä ongelmasta, ja monet eläinsuojelujärjestöt kamppailevat todella vähin resurssein siitä, että he sitten pyrkivät hoitamaan näitä syntyneitä kissapopulaatio-ongelmia hyvin pienellä yhteiskunnan tuella.

Meillä on viime kaudella pyritty ratkaisemaan tätä ongelmaa siten, että linjattiin siitä, että vuoden 2026 loppuun mennessä tulee perustaa kissoille rekisteri, joka edesauttaa sitä, että jatkossa sitten kaikki kissat, jotka ovat tämmöisen vastuullisen omistajan omistamia lemmikkejä, voidaan tunnistaa rekisterin kautta ja tunnistusmerkinnän kautta. Valitettavasti syystä tai toisesta nykyhallitus ja nykyinen maa- ja metsätalousministeri eivät ole juurikaan tämän kissarekisterin edistämisestä täällä puhuneet. Kysyin tästä asiasta kirjallisen kysymyksen kautta toissa vuonna, ja silloin ainakin vastauksesta sain sen käsityksen, että rekisterin perustaminen vuoden 2026 loppuun mennessä tulee olemaan varmaan aika haastavaa. Olisi syytä pitää huolta siitä, että esimerkiksi nyt vaikka tämän kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä myöskin siellä valiokunnassa palattaisiin tähän keskusteluun ja selvitetäisiin, mikä tämän kissojen rekisteröinnin tulevaisuus on. Siitä kuitenkin viime kaudella hyvin pitävästi on linjattu lainsäädännössä, ja meidän olisi tärkeätä pyrkiä vähentämään kodittomien kissojen määrää ja ehkäisemään näiden puolivillien kissapopulaatioitten syntymistä.

On todella tärkeää, että keskustelemme täällä jatkossakin eläinten hyvinvoinnista ja eläinten oikeuksista. On aika lailla selvää, että ihmisiä eläinten kohtalo kiinnostaa todella paljon, mistä kertoo sekin, että näitten kansalaisaloitteitten kautta tämä asia useimmiten tänne tuntuu nousevan. Sen sijaan ehkä muuten toivoisi, että lainsäädäntökeskustelussa täällä parlamentissa nämä ongelmat ja haasteet, joita on, tulisivat esille myös esimerkiksi hallituksen toimesta ja niihin pyrittäisiin löytämään ratkaisuja.

Oikeastaan vielä tässä korostan sitä, että meidän kaikkien vastuulla on pitää huolta siitä, että kissa saa eläimenä tarvitsemansa arvostuksen tässä yhteiskunnassa ja kissoista pidetään yhdessä huolta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

19.37 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Minäkin haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä siitä, että aloite tarjoaa mahdollisuuden käydä tässä salissa keskustelua eläimistä ja niiden hyvinvoinnista. Sitä tapahtuu aivan liian harvoin.

Täällä on jo puhuttu hyvin siitä, miten kissojen asema on monella tapaa lainsuojaton. Itse ajattelen, että kissojen vapaana pidon rajoittamista voi pitää perusteltuna toimenä sekä luonnon että itse kissojen kannalta. Vapaana liikkuvat kissat ovat uhka luonnonvaraisille eläimille, erityisesti linnuille. Vaikka kissat ovat pitkään saaneet kulkea vapaana, kissa ei Suomen luontoon kuulu. Kissat itse puolestaan altistuvat vapaana ulkoillessaan monille vaaroille, kuten liikenteelle tai joutumiselle petojen saaliiksi.

Kissa on lemmikki, jonka hyvinvoinnista vastaa kissan omistaja. Omistajan tulee huolehtia, että kissa voi täyttää käyttäytymistarpeitaan turvallisesti. Taajamissa ulkoilun voi järjestää ulkotarhassa tai valjaissa kissaa ulkoiluttamalla, ja taajamien ulkopuolella kissat saisivat edelleen liikkua vapaana omistajan tontilla. Ajattelen, että päätös kissojen vapaana pidon rajoittamisesta olisi oikea askel asenteiden muutoksessa kohti parempaa kissojen arvostusta lemmikkeinä.

Tästä kissarekisteristä, mihin edustaja Holopainen viittasi: Maa- ja metsätalousvaliokunnassa, jossa itse istun, tämä rekisteri on ollut puheissa, mutta toistaiseksi on jäänyt odotamaan asian etenemistä EU:ssa. Toivon, että tämän aloitteen myötä asiaa saataisiin eteenpäin tarvittaessa kansallisin keinoin. Kuten edustaja Holopainen tosiaan tässä viittasi näihin kissapopulaatioihin ja villiintyneisiin sellaisiin, se on todella haastava ongelma nimenomaan kissojen kannalta. Ne usein saavat alkunsa leikkaamattomista, valvomatta ulkona liikkuvista lemmikkikissoista. Suomessa on satoja kissapopulaatioita, ja yhdessä populaatiossa voi olla sataakin kissaa. Nämä kissapopulaatiot työllistävät eläinsuojeluyhdistyksiä eniten koko Suomessa, ja ajattelen, että tämä tilanne on kestävämpi niiden kissojen hyvinvoinnin kannalta. Tähän ongelmaan tämä kissarekisteri osaltaan auttaisi ja olisi tärkeä työkalu hallitsemaan kissoja nimenomaan lemmikkieläiminä ja auttaisi ratkomaan myös monia niistä ongelmista, joihin tässä kansalaisaloitteessakin viitataan. Eli todella toivon, että sitä saadaan eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Kissojen asemaa lemmikkeinä tulisi vahvistaa. Siksi tämänkin kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä keskeinen huomio tulisi pitää kissojen turvallisuudessa, hyvinvoinnissa ja arvostuksen parantamisessa. Toivon todella, että maa- ja metsätalousvaliokunnassa huolella käsitellään tätä kansalaisaloitetta ja löydetään ratkaisuja kissojen arvostuksen ja hyvinvoinnin parantamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kontula.

19.40 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossani lupailin tässä nyt hahmotella vähän mahdollista kissojen säätelyratkaisua, mutta ensin täytyy käyttää hieman aikaa eräiden edustaja Elon esittämien väitteiden täydentämiseen.

Ensinnäkin, mikä on kissan etu? Silloin kun me katsotaan kissojen kannalta tätä ulkoiluttamiskysymystä, niin pitää huomioida, että ympäristöt ovat hyvin erilaisia ja kissat ovat hyvin erilaisia. Ei ole määriteltävissä tutkimuksen valossa mitään yhtä ratkaisua, joka olisi kaikille kissoille etu. Me tiedetään, että vapaaseen ulkoiluun liittyy monia vakavasti otettavia riskejä. Niistä Suomessa ehkä kaikkein merkittävin on riski auton alle jäämisestä tai

sitten muunlaiset onnettomuudet, erilaiset ulkoloiset tietysti, erityisesti maaseudulla pedot sekä valitettavasti myös ihmisten kissoille aiheuttama uhka. Toisaalta tutkimuksen valossa me tiedetään myös, että sisäkissuus, siis kissan elämä sisätiloissa, aiheuttaa merkittävässä määrin enemmän stressiä ja häiriökäyttäytymistä kuin sellainen elämä, jossa vapaa ulkoilu on mahdollista. Todennäköisesti se aiheuttaa myös liikalihavuutta ja tiettyjä kissoille erittäin yleisiä elintapasairauksia. Toistaiseksi meillä ei ole semmoista tutkimustulosta, joka näyttäisi, että kytkettynä tai tarhassa ulkoilu riittäisi kumoamaan näitä kielteisiä vaikutuksia, joita siitä vapaan ulkoilun kieltämisestä on.

No, kumpi sitten painaa enemmän kissan kohdalla, nämä vapaasta ulkoilusta aiheutuvat riskit vaiko nämä vapaan ulkoilun kieltämisestä aiheutuvat hyvinvointiriskit? Se vaihtelee pitkälti sen mukaan, millaisessa ympäristössä eletään. Ymmärrettävästi, jos satutaan asumaan moottoritien vieressä, riski siitä, että kissa jää auton alle, on huomattavasti suurempi kuin jos asutaan metsän keskellä. Se vaihtelee myös kissayksilöittäin. Jotkut kissat viihtyvät hyvin sisätiloissa, ja selvästikään heidän hyvinvointinsa ei tarvitse ulkoilua ja saattaisi jopa kärsiä ulkoiluun pakottamisesta, kun taas toisten kissojen ja kissojen enemmistön osalta, jos vapaa ulkoilu on turvallisesti mahdollista järjestää, se toisi monenlaisia hyvinvointihyötyjä. Eli jos me katsotaan asiaa kissojen näkökulmasta, meidän pitäisi tunnustaa se, että kissojen kohdalla, aivan niin kuin ihmistenkin kohdalla, on isoja yksilöllisiä eroja, ja kunnioittaa sitä, että sama sääntely ei ole kaikille paras, niin kuin ei se ihmistenkään kohdalla ole.

No, milloin ja miten ja missä määrin kissaa tulee pitää ympäristöriskinä? Myös tämä on semmoinen kysymys, johonka heitellään väitteitä julkisessa keskustelussa aivan liian kevyin perustein.

Jos katsotaan, mitä tutkimus aiheesta sanoo, niin ensinnäkin meidän pitää tehdä ero kodillisiin kotikissoihin ja niin sanottuihin populaatiokissoihin eli villiintyneisiin kissoihin, jotka eivät ole ainakaan säännöllisessä ihmisen ruokinnassa ja joilla ei ole ainakaan säännöllistä pääsyä ihmiskotiin asumaan. Me tiedetään, että tällaiset villiintyneet kissat saalistavat kymmenen kertaa enemmän kuin kodilliset kissat. Merkittävä osa niistä tutkimustuloksista, joissa kissojen saalistuksen aiheuttama rasitus paikallisille saaliseläinten populaatioille on ollut merkittävä, ovat olleet sellaisia tutkimuksia, joissa joko näitä kahta ryhmää ei ole eroteltu lainkaan tai joissa populaatiokissojen osuus on ollut hyvin suuri. Eli nämä ovat lähinnä Yhdysvalloissa ja Kanadassa semmoisilla alueilla tehtyjä tutkimuksia, missä kissat pärjäävät luonnossa, siis toisin kuin Suomessa ne pystyvät talvehtimaankin villeinä ja muodostamaan isoja populaatioita, ja missä populaatiokissojen osuus on suuri. Toisaalta tutkimuksesta me tiedetään myös, että kissojen välillä saalistuserot ovat valtavan isoja. Meillä on arviolta 20—50 prosenttia kodillisista kissoista sellaisia, jotka eivät saalista lainkaan. Siis mahdollisesti jopa puolet kissoista ei saalista lainkaan.

Nyt jos me mennään siihen, mitä esitin äsken tässä kissan edun kohdalla siitä, että pitäisi tehdä yksilöllistä harkintaa kissojen välillä, niin kuvitelkaapa, että ihmisten kohdalla argumentoitaisiin niin, että koska jotkut ihmiset rikkovat lakia tai käyttäytyvät huonosti jossakin asiassa, niin myös niiden ihmisten, joidenka kohdalla tiedetään, että he eivät vastavaan pahuuteen syyllisty, vapauksia rajoitettaisiin merkittävässä määrin ja jopa heidän hyvinvointinsa kustannuksella. Yksilökeskeisessä ajattelussa eli ihmisten kohdalla me emme pystyisi tällaista argumenttia kovin vahvasti esittämään, mutta niin kauan kun me ajatellaan kissoja vain lajina ja keskimääräisinä saalistuslukuina, kissojen kohdalla me voimme esittää sellaisia vaatimuksia, että vaikka joidenkin kissojen tiedetään olevan saalistamatta

kokonaan, niin myös heidän vapauttaan, jopa heidän terveytensä uhalla, ollaan valmiit rajoittamaan merkittävässä määrin. Tämä on sellainen kohta, missä ympäristöajattelu, joka on huolissaan eläinpopulaatioista, usein törmää eläinoikeusajattelun kanssa, jossa taas vaaditaan vahvasti eläinten yksilöllisyyden kunnioittamista.

Sitten toinen asia, mikä pitää huomioida siinä biodiversiteettiriskissä, minkä kissa aiheuttaa, on tietysti se, että ympäristöt ovat erilaisia. Saarissa tai luonnonarvoiltaan hyvin herkissä ympäristöissä yksikin kissa voi tehdä valtavaa tuhoa. Samaten suurten kissatiheyksien alueilla, esimerkiksi semmoiset esikaupunkialueet, missä melkein joka taloudessa on kissa tai kaksi, ne saattavat olla hyvin vaarallisia paikallisille pieneläinpopulaatioille. Toisaalta suuressa osassa ympäristöjä tällaista riskiä ei ole olemassa, ja jälleen tullaan siihen, että säätelyn tulisi olla hajautettua. — Nyt kysyisin, onko siellä muita puheenvuoroja vielä, vai jatkanko nyt saman tien vedoten kansanedustajan vapaaseen puheoikeuteen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ei ole tässä vaiheessa muita. Jatkakaa vielä, kun tiedän, että teillä on 56 sivua, olette kertonut.

No niin, joo, mutta tiivistin vähäsen. — Kolmantena seikkana kissojen ympäristövaikutukseen liittyen on tietysti huomioitava se, että kissan uhka tai haitta pieneläinpopulaatioille tapahtuu usean eri mekanismin kautta. Ensinnäkin on tietysti tämä saalistus, mistä useimmiten puhutaan ja mitä tässä nyt itsekin olen käsitellyt, ja sitten toisaalta on myös se, että kissojen läsnäolo sinällään, silloinkin kun kissat eivät saalista, saattaa olla merkittävästi esimerkiksi lintujen pesintää haittaava tekijä. Tämä taas lisää edelleen vaikeuskerrointa tässä kokonaisuudessa, koska kissojen läsnäolo on ihan yhtä haitallinen, vaikka ne olisivat hihnassa kuin jos ne eivät ole hihnassa, joten tällaisessa tilanteessa, mikä tyypillisesti tulee käsiin esikaupunkialueilla, missä vaihtoehtoksi vapaalle ulkoilulle esitetään hihnassa ulkoilua, tämä perusongelma siitä, että kissan läsnäolo saattaa häiritä merkittävässä määrin suvunjatkamista, toteutuu kummallakin tavalla. Eli tässäkään suhteessa mitään yhtä pakettiratkaisua ei ole.

No, kissojen ulkoilusäännöistä keskustellaan kaikkialla, mutta missään ei oikeastaan ole löydetty siihen hyvää ratkaisua. Esimerkiksi missään EU-maassa ei ole kissojen ulkoilun täyskieltoa, vaikka sitä on melkein kaikkialla jollakin tavalla pohdittu. Ehkä pisimmällä kuitenkin tässä sääntelyssä ollaan Australiassa, missä erityisesti villiintyneiden kissojen osalta ympäristöhaitat ovat olleet niin merkittäviä, että siellä on jouduttu tätä aika vakavasti pohtimaan. Siellä ne ratkaisut, mihin on päädytty, ovat sellaisia, että sääntely on viety mahdollisimman lähelle sitä kulloistakin ympäristöä. Eli Suomessa vastaava malli olisi kunnallisen tason säätely, eli ei olisi yhtä valtakunnallista one size fits all -mallia vaan hajautettu malli, joka ottaa huomioon tämän moninaisuuden.

Ensinnäkin säätelyssä tietysti tarvitaan jonkin verran ulkoilukielloja sellaisilla alueilla, missä biodiversiteetin suojaaminen sitä edellyttää, ja sitten sellaisilla alueilla, joilla kielto on jo nyt voimassa ja joilla kissojen turvallisuustekijät estävät vapaan ulkoilun. Tällaisissa tilanteissa, kun kieltoihin sitten mennään, olisi kuitenkin pidettävä periaatteena sitä, että kiellot toteutetaan mahdollisimman lievinä. Eli jos täyskiellon sijasta toimii jokin vähäisempi, vähemmän vapautta rajoittava ratkaisu, niin käytettäisiin sitten sitä. Käytännössä malleja maailmalla on ollut esimerkiksi tiettyyn kellonaikaan liittyvät ulkoilukiellot tai velvoitteet käyttää ulkoillessa huomiokauluria, jotta saalistus on hankalampaa, tai kotitalouskohtaiset kissojenpitorajoitukset, jolloinka hirveän suuria kissatalouksia ei pääse syn-

Pöytäkirja PTK 55/2025 vp

tymään. Lisäksi silloin, jos joudutaan turvautumaan täyskieltoon tai hyvin merkittävässä määrin vapaata ulkoilua rajoittavaan kieltoon, näille alueille olisi säädettävä ulkoilutusvelvoite eli kissan ihmiskumppaneille velvoite huolehtia siitä, että kissalla on mahdollisuus ulkoilla joko tarhassa tai sitten hihnassa.

Toiseksi tarvittaisiin tietysti aika paljon valistusta yleensäkin kissoista ja kissojen pitämisestä lemmikkinä. Kissa edelleen on meille vähän mysteeri. Siitä on aika vähän tutkusta verrattuna esimerkiksi koiriin, ja siitä tutkimuksesta hyvin pieni osa on valunut kissojen kanssa eläville ihmisille. Jos tietäisimme kissojen tarpeet paremmin, varmastikin ne tulisivat myös huomioiduiksi paremmin. Tässä tarvitaan myös lisää tutkimusta.

Sitten kolmanneksi ovat erilaiset rakenteelliset tekijät, joilla tätä ongelmaa voisi taklata. Yksi keskeinen tekijä olisi tietysti infrastruktuurien rakentaminen niin, että se huomioisi paitsi kissojen myös muiden pieneläinten turvallisuustarpeet. Se tarkoittaisi esimerkiksi suurten teiden alitusmahdollisuuksia niin, että ne eivät olisi yhtä vaarallisia ihmisen kanssa samalla maa-alueella elävälle muulle eläimistölle, mukaan lukien kissoille, tai esimerkiksi sellaisia ikkunoita, jotka eivät olisi niin vaarallisia linnuille kuin ne tässä meidän nykyisessä rakennuskannassa ovat. Tietysti toinen tämmöinen iso uudistus olisi kissojen saalistusvietin jalostus vähemmän aktiiviseen suuntaan, mikä auttaisi näihin ympäristöhuoliin. On hyvin epäselvää, voidaanko sanoa, että ihminen olisi jalostanut kissoja rodun saati lajin tasolla, mutta siinä määrin kuin ollaan, niin tähän asti ollaan pyritty pikemminkin kiihottamaan kuin hillitsemään saalistusviettiä, koska kissalla on ollut aivan merkittävä rooli siinä, että ihminen ylipäätään on voinut asua kaupungeissa ja varastoida viljaa ja huolehtia kaupunkien ruokaturvasta. Nyt kun tällaista tarvetta ei enää samassa mittakaavassa ole, niin voitaisiin pohtia sitä, onko tätä saalistusviettiä mahdollista pikkuhiljaa viedä toiseen suuntaan, jolloinka rinnakkainelo muun luonnon kanssa olisi sitten helpompaa.

Neljäntenä on sitten tämä populaatiokissojen ongelma, josta täällä jo aikaisemmin onkin keskusteltu. Taannoisen kissakriisialoitteen yhteydessä esitettiin monia hyviä toimia sen suhteen, että populaatiokissojen tilanne tai asia saataisiin Suomessa ratkaistua. Suomessa me ollaan moneen lämpimämpään maahan nähden sinänsä eettis-filosofisesti helpommassa tilanteessa, että Suomessa voidaan katsoa, että kodittoman kissan elämä on niin huonoa, erityisesti talvisaikaan, että sitä voidaan pitää heitteillejättönä ja siihen tulee puutua ja etsiä kissoille koti, kun taas monissa lämpimämmissä maissa on jouduttu etsimään sellaisia ratkaisuja, joissa melko suurten villiintyneiden kissapopulaatioiden lisääntymistä sitten yritetään jotenkin hillitä. Kysymys on rahasta ja tahdosta aika pitkälle, ja se on tietysti kaikki meidän käsissä. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 23.5.2025 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.56.

Pöytäkirjan vakuudeksi: